ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
ទុតិយភាគ
៧៣

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

KHUDDAKANIKĀYA

APADĀNA

DUTIYABHĀGA

73

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្លាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ននេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេសម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើបយើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុបមិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេចព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួលពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខទៀតផង ជាកិច្ចយោភាពតរៀងទៅ ។

វត្តបទុមឌ. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

បួរ-គ្រី

VATT Botum Dhammavutt Sangkat Chatumuk Khan Daun Penh P.Penh

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) *ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។*

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: **សម្ល** *ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ* **ល** *គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈ* **ម** *ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ* **សម្ល** *។*

-ពាក្យបាលី: **តស្ស** *គឺ* **តស្ស** *។*

២) *ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ* (**ជួន-ណាត**) *ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។*

៣) *ចំពោះ* **សង្កឹកាច្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ** *ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។*

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ   អបទាន

ទុតិយភាគ

៧៣

ព. ស. ២៥០៦

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុតិយោ ភាគោ

ឯកាទសមោ ភិក្ខទាយិវគ្គោ

បឋមំ ភិក្ខទាយកត្ថេរាបទានំ

[១] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ   អាហុតីនម្បដិគ្គហំ
បវនា(១) អភិនិក្ខន្តំ   វានា និព្វានមាគតំ(២) ។
កដច្ឆុភិក្ខបាទាសឹ   សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិនោ
បញ្ញស្ស ឧបសន្តស្ស   មហាវីរស្ស តាទិនោ ។
បទេនានុបទាយន្តោ(៣)   និព្វាបេន្តំ(៤) មហាជនំ
វិត្តិ មេ បាហុនា តាវ   ពុទ្ធស្សាទិច្ចពន្ធុនោ(៥) ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ភិក្ខាទានស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ម. បវរា ។ ២ ម. វនា និព្វនមាគតំ ។ ៣ ម. បទេនានុបទាយន្តំ ។ ៤ ម. និព្វាបេន្តេ ។ ៥ ម. មហាជនំ ឧឡារា វិត្តិ មេ ជាតា ពុទ្ធេ អាទិច្ចពន្ធុនេតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទុតិយភាគ

ភិក្ខទាយិវគ្គ ទី ១១

ភិក្ខទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១] *ខ្ញុំ បានឃើញ ព្រះសម្ពុទ្ធមានវណ្ណៈ ដូចមាស ទ្រង់គួរ ទទួលគ្រឿងបូជា ទ្រង់ចេញចាកព្រៃធំគឺតណ្ហាមកកាន់ព្រះ និព្វាន ។ ខ្ញុំទៅតាមស្នាមព្រះបាទានៃព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ញ៉ាំង ជនឲ្យរលត់ទុក្ខ ហើយបានថ្វាយភិក្ខាមួយវែក ដល់ព្រះ មហេសីព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ទ្រង់មានប្រាជ្ញា មានព្រះហឫទ័យ ស្ងប់រម្ងាប់ មានព្យាយាមច្រើន ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយ លោកធម៌ ។ សេចក្តីត្រេកអររបស់ខ្ញុំ មានប្រមាណច្រើន ចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាអាទិច្ចពន្ធុ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្ប នេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ ដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយភិក្ខា ។*

សត្តាសីតិម្ហិតោ កប្បេ　　មហារេណុស្ស នាមកា
សត្តរតនសម្បន្នា　　សត្តេតេ ចក្កវត្តិនោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភិក្ខាទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភិក្ខទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ ញាណសញ្ញិកត្ថេរាបទានំ

[២] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ　　និសភាជានិយំ យថា
តិធាប្បភិន្នំ មាតង្គំ　　កុញ្ជរំវ មហេសិនំ ។
ឱភាសេន្តំ ទិសា សព្វា　　សាលរាជំវ បុប្ផិតំ[១]
រថិយា បដិបជ្ជន្តំ　　លោកជេដ្ឋំ នរុត្តមំ ។
ញាណេ ចិត្តំ បសាទេត្វា　　បគ្គហេត្វាន អញ្ជលឹ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ　　សិទ្ធត្ថំ អភិវាទយឹ ។

---
១ ម. ឧឡុរាជំវ បូរិតំ ។

ក្នុងកប្បទី ៨៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ព្រះនាមមហារេណុដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះភិក្ខទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ភិក្ខទាយកត្ថេរាបទាន ។

ញាណសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ទី ២

[២] (ខ្ញុំបានឃើញ) នូវព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស ទ្រង់ដូចអាជានេយ្យដ៏ប្រសើរ ឬទ្រង់ដូចដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ ដែលចុះប្រេង ៣ យ៉ាង ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ទ្រង់ញុំាងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺច្បាស់ ទ្រង់ដូចដើមសាលរាជមានផ្ការីកហើយ ទ្រង់ជាច្បងក្នុងត្រៃលោក ទ្រង់ឧត្តមជាងនរៈ ទ្រង់ស្ដេចនិមន្តទៅតាមច្រក បានញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងញាណ (របស់ព្រះអង្គ) ខ្ញុំបានផ្គងអញ្ជលី មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសិទ្ធត្ថៈ ។

៣

តតិយំ ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទានំ

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ　　យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　　ញាណសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
តេសត្តតិម្ហិតោ កប្បេ　　សោឡសាសុំ នរុត្តមា
សត្តរតនសម្បន្នា　　ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ញាណសញ្ញិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ញាណសញ្ញិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទានំ

[៣] តិវរាយំ និវាសីហំ[១]　　អហោសឹ មាលិកោ តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ　　សិទ្ធត្ថំ លោកបូជិតំ ។

១ ម. និវាសហំ ។

ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសេចក្តីសម្គាល់ក្នុងញាណ ។ ក្នុងកប្បទី ៧៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ជាស្តេចឧត្តមជាងជន ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះញាណសញ្ញិកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ញាណសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ។

ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៣] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាអ្នកក្រងផ្កា នៅអាស្រ័យក្នុងក្រុងឈ្មោះតិវរា បានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ មានធូលីគឺរាគៈទៅប្រាសហើយ ដែលសត្វលោកបូជាហើយ ។

បសន្នចិត្តោ សុមនោ បុប្ផហត្ថំ អទាសហំ
យត្ថ យត្ថុបបជ្ជាមិ តស្ស កម្មស្ស វាហសា ។
អនុភោមិ ផលំ ឥដ្ឋំ បុព្វេ[១] សុកតមត្តនោ
បរិក្ខិត្តោ សុមល្លេហិ សសញ្ញាយ ឥទំ ផលំ[២] ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ចតុន្នវុតេ ឧចាទាយ ឋបេត្វា វត្តមានកំ
បញ្ច រាជសតា តត្ថ នជ្ជុបមសនាមកា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧប្បលហត្ថិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. បុប្ផេ ។ ២ ម. បុប្ផទានស្សិទំ ផលំ ។

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយផ្កា ១ ក្តាប់ ខ្ញុំទៅកើតក្នុងភពណា ៗ តែងសោយផលជាទីប្រាថ្នាដែលខ្លួនធ្វើល្អហើយក្នុងកាលមុន (ក្នុងភពនោះ ៗ)ដោយអំណាចអានិសង្សនៃកម្មនោះ ខ្ញុំមានផ្កាម្ទិះព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ នេះជាផលនៃសេចក្តីសម្គាល់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ អាស្រ័យកប្បគម្រប់ ៩៤ វៀរលែងកប្បបច្ចុប្បន្ននេះចេញ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច ៥០០ ជាតិ ព្រះនាមនដ្ឋុបមៈ ដូចគ្នា ក្នុងកប្បនោះ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧប្បលហត្ថិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទាន ។

៤

ចតុត្ថំ បទបូជកត្ថេរាបទានំ

[៤] សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ ជាតិបុប្ផមទាសិហំ
បាទេសុ សត្ត បុប្ផានិ ហាសេនោកិរិតានិ[១] មេ ។
តេន កម្មេនហំ អជ្ជ អភិភោមិ នរាមរេ
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផបូជាយិទំ ផលំ ។
សមន្តគន្ធនាមាសុំ តេរស ចក្កវត្តិនោ
ឥតោ បញ្ចមកេ កប្បេ ចាតុរន្តា ជនាធិបា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បទបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បទបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ហាសេន្តោកិរិតានិ ។

បទបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៤] ខ្ញុំបានថ្វាយផ្កាម្ទិះ ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម សិទ្ធត្ថៈ ខ្ញុំបានរោយរាយផ្កា ៧ ត្រង់ព្រះបាទ ដោយសេចក្ដីរីករាយ ។ ខ្ញុំគ្របសង្កត់ពួកជននិងទេវតាក្នុងថ្ងៃនេះ ដោយកុសលកម្មនោះ ខ្ញុំទ្រទ្រង់រាងកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាផ្កា ។ ក្នុងកប្បគម្រប់ ៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ១៣ ជាតិ ព្រះនាមសមន្តគន្ធៈដូចគ្នា ទ្រង់ផ្សាយអាណាចក្រទល់នឹងសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត ទ្រង់ជាធំជាងគណៈ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបទបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បទបូជកត្ថេរាបទាន ។

៦

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បញ្ចមំ មុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៥] សុទស្សនោតិ នាមេន មាលាការោ អហំ តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។
ជាតិបុប្ផំ គហេត្វាន បូជយឹ បទុមុត្តរំ
វិសុទ្ធចក្ខុ សុមនោ ទិព្វចក្ខុំ សមជ្ឈគំ ។
ឯតិស្សា បុប្ផបូជាយ ចិត្តស្ស បណិធីហិ ច
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
សោឡសាសីសុ រាជានោ ទេវុត្តរសនាមកា
ឆត្តឹសម្ហិ ឥតោ កប្បេ ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មុដ្ឋិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

មុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៥] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាអ្នកក្រងផ្កា ឈ្មោះសុទស្សនៈ បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រាសចាកធូលីគឺរាគៈ ជាច្បង ក្នុងលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនរៈ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាម្ទេះ បូជា ចំពោះព្រះបទុមុត្តរៈ ខ្ញុំមានចក្ខុស្អាត មានចិត្តរីករាយ បាន សម្រេចទិព្វចក្ខុ ។ ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិអស់ ១ សែនកប្ប ដោយពុទ្ធបូជានេះផង ដោយការតម្កល់ចិត្តផង ។ ក្នុងកប្បទី ៣៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមទេវុត្តរៈដូចគ្នា មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

៧

ឆដ្ឋំ ឧទកបូជកត្ថេរាបទានំ

[៦] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ គច្ឆន្តំ អនិលញ្ជសេ
ឃដាសនំវ ជលិតំ អាទិត្តំវ ហុតាសនំ ។
ចាណិនា ឧទកំ គយ្ហ អាកាសេ ឧក្ខិបឹ អហំ
សម្បដិច្ឆិ មហាវីរោ ពុទ្ធោ ការុណិកោ មយិ(១) ។
អន្តលិក្ខេ ឋិតោ សត្ថា បទុមុត្តរនាមកោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ ឥមា គាថា អភាសថ ។
ឥមិនាទកទានេន បីតិឧប្បាទនេន ច
កប្បសតសហស្សម្ហិ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជសិ ។
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ
បត្តោម្ហិ អចលំ ឋានំ ហិត្វា ជយបរាជយំ ។
សហស្សរាជនាមេន តយោ តេ ចក្កវត្តិនោ
បញ្ចសដ្ឋិកប្បសតេ ចាតុរន្តា ជនាធិបា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---
១ ម. ឥសិ ។

ឧទកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៦] ព្រះសម្ពុទ្ធ មានវណ្ណៈ ដូចមាស ស្ដេចនិមន្ត ទៅឰដ៏អាកាស រុងរឿងដូចភ្លើងឆេះឆ្នាំងខ្លាញ់ ឬដូចភ្លើងកំពុងឆេះភ្លឺរន្ទាល ។ ខ្ញុំកាន់យកទឹកដោយដៃ សាចទៅនាអាកាស ព្រះពុទ្ធមានព្យាយាមធំ ប្រកបដោយសេចក្ដីករុណាចំពោះខ្ញុំ ទ្រង់ក៏ទទួល (នូវទឹកនោះ) ព្រះសាស្ដាព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ឋិតនៅនាអាកាស ទ្រង់ជ្រាបនូវតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ហើយទ្រង់សម្ដែងគាថាទាំងនេះថា ក្នុង ១ សែនកប្ប អ្នកនឹងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិ ដោយការថ្វាយទឹកនេះផង ដោយការញុំាងបីតិឲ្យកើតឡើងផង ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនរៈ ខ្ញុំព្រះអង្គលះបង់នូវការឈ្នះនិងការចាញ់ហើយ បានដល់នូវអចលដ្ឋានដោយកុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ១៦៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ទ្រង់ព្រះនាមសហស្សរាជដូចគ្នា ទ្រង់ផ្សាយអាណាចក្រទល់នឹងសមុទ្រទាំង ៤ ទ្រង់ជាធំជាងពួកជន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ នឡមាលិយត្ថេរាបទានំ

[៧] បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
តិណត្ថរេ និសិន្នស្ស ឧបសន្តស្ស តាទិនោ ។
នឡមាលំ គហេត្វាន ពន្ធិត្វា វីជនី[១] អហំ
ពុទ្ធស្ស ឧបនាមេសឹ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
បដិគ្គហេត្វាន សព្វញ្ញូ វីជនឹ លោកនាយកោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ ឥមំ គាថំ អភាសថ ។
យថា មេ កាយោ និព្វាយិ បរិឡាហោ ន វិជ្ជតិ
តថេវ តិវិធគ្គីហិ ចិត្តំ តវ វិមុច្ចតុ ។

១ ម. ពីជិត្វា ពិជនី ។

បានឮថា ព្រះឧទកបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ឧទកបូជកត្ថេរាបទាន ។

នឡមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៧] ព្រះបទុមុត្តរសម្ពុទ្ធ ជាច្បងក្នុងលោក ជាតាទិបុគ្គល ទ្រង់គង់លើកម្រាលស្មៅ មានព្រះហឫទ័យស្ងប់រម្ងាប់ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាបបុស ចងធ្វើជាផ្ចិត បង្អោនថ្វាយព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ព្រះអង្គមិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ព្រះសព្វញ្ញូជាលោកនាយក ទ្រង់ទទួលផ្ចិតហើយ ទ្រង់ជ្រាបនូវតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ទើបទ្រង់សម្តែងគាថានេះថា កាយរបស់តថាគត រលត់ទុក្ខហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយមិនមានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ចិត្តរបស់អ្នក ចូររួចស្រឡះចាកភ្លើងទាំងបីប្រការ យ៉ាងនោះដែរ ។

៩

សត្តមំ នឡមាលិយត្ថេរាបទានំ

សព្វេ ទេវា សមាគន្តុំ យេ កេចិ ទុមនិស្សិតា
សុត្វាន ពុទ្ធវចនំ ហាសយន្តញ្ច នាយកំ ។
និសិន្នោ ភគវា តត្ថ ទេវសង្ឃបុរក្ខតោ
នាយកំ សម្បហំសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសថ ។
ឥមិនា វីជនិទានេន ចិត្តស្ស បណិធីហិ ច
សុព្វតោ នាម នាមេន ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។
តេន កម្មាវសេសេន សុក្កមូលេន ចោទិតោ
មាលុតោ នាម នាមេន ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។
ឥមិនា វីជនិទានេន សម្មានវិបុលេន ច
កប្បសតសហស្សម្ហិ ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជតិ ។
តឹសកប្បសហស្សម្ហិ សុព្វតា អដ្ឋតឹស តេ
ឯកូនតឹសសហស្សេ អដ្ឋ មាលុតនាមកា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ទេវតាណាមួយ អាស្រ័យដើមឈើ ទេវតាទាំងអស់នោះ មកប្រជុំគ្នា (ដោយបំណងថា) ពួកយើងនឹងស្តាប់ នូវពុទ្ធវចនៈ ដែលញុំាងទាយកឲ្យរីករាយ ។ ឯព្រះមានព្រះភាគ មានពួកទេវតាចោមរោម ទ្រង់គង់លើកម្រាលនោះ ទ្រង់ញុំាងទាយកឲ្យរីករាយ ហើយសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះថា កុលបុត្តនេះ នឹងកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មាននាមថាសុព្វតរាជ ដោយការថ្វាយនូវផ្ចិតនេះផង ដោយការតម្កល់ចិត្តផង កុល-បុត្តនោះ ជាបុគ្គលត្រូវកុសលមូលដាស់តឿនហើយ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិទៀត មាននាមថាមាលុតរាជ ដោយសេសផលនៃកម្មនោះ ។ ក្នុង ១ សែនកប្ប កុលបុត្តនេះមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិ ដោយការថ្វាយផ្ចិតនេះផង ដោយការរាប់អានដ៏ធំទូលាយផង ។ ក្នុង ៣០.០០ កប្ប នឹងបានជាក្សត្រ ៣៨ ជាតិ ក្សត្រទាំងនោះ ព្រះនាមថាសុព្វតរាជ, ក្នុង ២៩.០០០ កប្ប បានជាក្សត្រ ៨ ជាតិ ទ្រង់ព្រះនាមមាលុតរាជ ។ បដិ-សម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នឡមាលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

នឡមាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ភាណវារំ ។

អដ្ឋមំ អាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរាបទានំ

[៨] កាននំ វនមោគ្គយ្ហ អប្បសទ្ទំ និរាកុលំ
សីហាសនំ មយា ទិន្នំ អត្ថទស្សិស្ស តាទិនោ ។
មាលាហត្ថំ គហេត្វាន កត្វា ច នំ បទក្ខិណំ
សត្ថារំ បយិរុបាសិត្វា បក្កាមឹ ឧត្តរាមុខោ ។
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ
សន្និព្វាបេមិ[១] អត្តានំ ភវា សព្វេ សមូហតា ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សីហាសនស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ម. សន្និដ្ឋាបេមិ ។ កត្ថចិ បោត្ថកេ យំ និព្វាបេសិ អត្តានន្តិ ទិស្សន្តិ ។

បានឮថា ព្រះនឡមាលិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នឡមាលិយត្ថេរាបទាន ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ៧ ។

អាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៨] *ខ្ញុំ ចូលទៅកាន់ព្រៃធំ ដ៏ស្ងាត់មិនមានសំឡេង មិនរឹករវ ខ្ញុំថ្វាយសីហាសនៈ ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមអត្ថទស្សី ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាមួយក្តាប់ ធ្វើប្រទក្សិណព្រះអង្គ ហើយចូលទៅអង្គុយជិតព្រះសាស្តា រួចដើរចេញទៅ បែរមុខឆ្ពោះកាន់ឧត្តរទិស ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងនរៈ ខ្ញុំធ្វើខ្លួនឲ្យរលត់ ឥតមានសេសសល់ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ ដោយសារកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសីហាសនៈ ។*

១១

នវមំ ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទានំ

ឥតោ សត្តកប្បសតេ សន្និព្វាបកខត្តិយោ[១]
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាសនុបដ្ឋាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរស្ស អបទានំ[២] សមត្តំ ។

នវមំ ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទានំ

[៩] ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ វសាមិ បណ្ណសន្ថរេ
ឃាសេសុ គេធមាបន្នោ សេយ្យសីលោវហំ តទា ។
ខណាមាលុកលម្ពានិ[៣] ពិឡាលិតក្កឡានិ ច
កោលំ ភល្លាតកំ ពេល្លំ[៤] អាហត្វា បដិយាទិតំ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ អាគច្ឆិ មម សន្តិកំ ។

១ ម. សន្និដ្ឋោ នាម ខត្តិយោ ។ ២ ម. អាសនុបដ្ឋាហកត្ថេរស្សាបទានំ ។ ៣ ម. ខណន្តាលុកលម្ពានិ ។ ៤ ម. ពិល្លំ ។

ក្នុងកប្ប ទី ៧០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសន្និព្វាបកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ។

ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

[៩] ខ្ញុំនៅជិតព្រៃហិមពាន្ត អង្គុយលើកម្រាលស្លឹកឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីជាប់ចំពាក់ ក្នុងគ្រឿងទទួលទាន ដូចបុរសល្មោភដេក ។ ខ្ញុំកំពុងជីកមើមដំឡូងដូងនិងដំឡូងវល្លិផង ដំឡូងដៃខ្លា និងដំឡូងជ្រូកផង ខ្ញុំនាំមកនូវផ្លែពុទ្រា ផ្លែក្រខុប និងផ្លែព្នៅដែលខ្ញុំតាក់តែងហើយ ។ ព្រះលោកវិទូ ទ្រង់ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ គួរទទួលគ្រឿងបូជា ទ្រង់ជ្រាបនូវតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ទើបនិមន្តមកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ ។

១២

ឧចាគតំ មហានាគំ ជេវជេវំ ជរាសកំ
ពិឡាលឹ បត្តហោត្វាន បត្តម្ហិ ឱភិរឹ អហំ ។
បរិភុញ្ជិ មហាវីរោ តោសយន្តោ មមំ តទា
បរិភុញ្ជិត្វាន សព្វញ្ញូ ឥមំ គាថំ អភាសថ ។
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា ពិឡាលឹ មេ អទា តុវំ
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជសិ ។
ចរិមំ វត្តតេ មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
ចតុប្បញ្ញាសិតោ កប្បេ សុមេខលិមសវ្ហយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពិឡាលិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពិឡាលិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះមហានាគជាទេវតា ប្រសើរជាងទេវតា ជានរាសភៈ ទ្រង់ចូលមកជិត ខ្ញុំក៏យកដំឡូងដៃខ្លាដាក់ចុះក្នុងបាត្រ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាមហាវីរៈ ទ្រង់ញ៉ាំងខ្ញុំឲ្យត្រេកអរហើយ ទ្រង់សោយ លុះព្រះសព្វញ្ញូសោយរួចហើយ ទើបសម្តែងគាថានេះថា អ្នកចូរញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ហើយថ្វាយដំឡូងដៃខ្លាដល់តថាគត អ្នកនឹងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិ អស់ ១ សែនកប្ប ។ ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ភពទាំងអស់ខ្ញុំបានគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំទ្រទ្រង់រាងកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិឈ្មោះសុមេខលិរាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពិឡាលិទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ។

១៣

ទសមំ វេណុបូជកត្ថេរាបទានំ

[១០] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ សតរំសីវ ភាណុមំ

ឱភាសេន្តំ ទិសា សព្វា ឧឡុរាជំវ បូរិតំ ។

បុរក្ខតំ សាវកេហិ សាគរេនេវ មេទនឹ

នាគំ បគ្គយ្ហ វេណូហិ វិបស្សិស្សាភិរោបយឹ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វេណុមភិបូជយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

បណ្ណាតាឡីសិតោ កប្បេ វេណុ នាមាសិ ខត្តិយោ

សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វេណុបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វេណុបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

រេណុបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១០] ព្រះសម្ពុទ្ធ មានវណ្ណៈ ដូចមាស ទ្រង់ដូចព្រះអាទិត្យ មានរស្មីច្រើន ញុំាងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺស្វាង ឬដូចព្រះចន្ទពេញវង់ ទ្រង់មានពួកសាវ័កចោមរោម ដូចផែនដីមានសមុទ្រ (ព័ទ្ធជុំវិញ) ខ្ញុំយកលំអងផ្កាខ្ទឹងទាំងឡាយបូជា ចំពោះព្រះវិបស្សី ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាលំអងផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៤៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១ អង្គ ទ្រង់ព្រះនាមរេណុរាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ៧ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះរេណុបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ រេណុបូជកត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឧទ្ទានំ

ភិក្ខាទាយី ញាណសញ្ញី ហត្ថិយោ បទបូជកោ
មុដ្ឋិបុប្ផី ឧទកទោ នឡមាលី និទារកោ[១]
ពិឡាលិទាយិ រេណុ ច គាថាយោ ឆ ច សដ្ឋិ ច ។

ភិក្ខទាយិវគ្គោ ឯកាទសមោ ។

---

១ ម. នឡមាលិ ឧបដ្ឋាកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឧទ្ទាន

ភិក្ខទាយកត្ថេរាបទាន ១ ញាណសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ១ ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទាន ១ បទបូជកត្ថេរាបទាន ១ មុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧទកបូជកត្ថេរាបទាន ១ នឡមាលិយត្ថេរាបទាន ១ អាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ១ ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ១ រេណុបូជកត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៦៦ ។

ចប់ ភិក្ខទាយិវគ្គ ទី ១១ ។

ទ្វាទសមោ មហាបរិវារវគ្គោ

បឋមំ មហាបរិវារត្ថេរាបទានំ

[១១] វិបស្សី នាម ភគវា　លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
អដ្ឋសដ្ឋិសហស្សេហិ　ចាវិសិ ពន្ធុមំ តទា ។
នគរា អភិនិក្ខម្ម　អគមិ ទីបចេតិយំ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ　អាហុតីនំ បដិគ្គហំ ។
ចុល្លាសីតិសហស្សានិ　យក្ខា មយ្ហំ ឧបន្តិកេ
ឧបដ្ឋហន្តិ សក្កច្ចំ[១]　ឥន្ទំវ តិទសា គណា ។
ភវនា អភិនិក្ខម្ម　ទុស្សំ បគ្គយ្ហហំ តទា
សិរសា អភិវាទេសឹ　តញ្ចាទាសឹ មហេសិនោ ។
អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មា　អហោ នោ សត្ថុសម្បទា
ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន　វសុធាយំ បកម្បថ ។
តញ្ច អច្ឆរិយំ ទិស្វា　អព្ភុតំ លោមហំសនំ
ពុទ្ធេ ចិត្តំ បសាទេមិ　ទិបទិន្ទម្ហិ តាទិនេ ។

---

១ ម. ឧបដ្ឋហន្តិ មំ និច្ចំ ។

មហាបរិវារវគ្គ ទី ១២

មហាបរិវារត្ថេរាបទាន ទី ១

[១១] ក្នុងកាលនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ជាច្បង ក្នុងលោក ជានរាសភៈ ស្តេចចូលទៅ ឯក្រុងពន្ធុមៈ ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុ ៦៨.០០០ អង្គ ។ ខ្ញុំចេញទៅអំពីទីក្រុង ដើរសំដៅទៅកាន់ទីបចេតិយ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ មានធូលីគឺរាគៈទៅប្រាសហើយ ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ។ ពួកយក្ខ ៨២.០០០ រូប តែងបម្រើខ្ញុំ ដោយគោរព ដូចពួកទេវតា បម្រើព្រះឥន្ទ្រ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំដើរចេញអំពីលំនៅ កាន់យកសំពត់ រួចថ្វាយបង្គំដោយសិរសា ហើយថ្វាយសំពត់នោះដល់ព្រះមហេសីសម្ពុទ្ធ (ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាថា) ឱព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ឱព្រះធម៌ទាំងឡាយ ឱសម្បទារបស់ព្រះសាស្តានៃយើង ផែនដីនេះញាប់ញ័រ ដោយអានុភាពរបស់ព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំឃើញនូវហេតុ ដ៏អស្ចារ្យ ចម្លែក គួរព្រឺរោមនោះ ក៏ញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។

សោហំ ចិត្តំ បសាទេត្វា   ទុស្សំ ទត្វាន សត្ថុនោ
សរណញ្ច ឧបាគញ្ឆឹ   សាមច្ចោ សបរិជ្ជនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ បណ្ណរសេ កប្បេ   សោឡសាសឹសុ វាហណា
សត្តរតនសម្បន្នា   ចក្កវត្តី មហាព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មហាបរិវារោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មហាបរិវារត្ថេរស្ស អបទានំ[១] សមត្តំ ។

ទុតិយំ សុមង្គលត្ថេរាបទានំ

[១២] អត្ថទស្សី ជិនវរោ   លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
វិហារា អភិនិក្ខម្ម   តឡាកំ ឧបសង្កមិ ។

១ ម. មហាបរិវារកត្ថេរស្សាបទានំ ។

លុះខ្ញុំញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាហើយ ក៏ថ្វាយសំពត់ដល់ព្រះសាស្តា ខ្ញុំព្រមទាំងអាមាត្យ និងជនជាបរិស័ទ ក៏បានដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ទ្រង់ព្រះនាមវាហនៈ ដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមហាបរិវារត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មហាបរិវារត្ថេរាបទាន ។

សុមង្គលត្ថេរាបទាន ទី ២

[១២] *ព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាច្បងក្នុងលោក*

ជានរាសភៈ ស្តេចចេញអំពីវិហារ ចូលសំដៅទៅកាន់ស្រះ ។

១៧

ទុតិយំ សុមង្គលត្ថេរាបទានំ

ញាត្វា បិត្វា ច សម្ពុទ្ធោ ឧត្តរិត្វាកចីវរេ
អដ្ឋាសិ ភគវា តត្ថ វិលោកេន្តោ ទិសោទិសំ។
ភវេ ឧបវិដ្ឋោហំ អទ្ទសំ លោកនាយកំ
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន អប្បោបេសឹ[១]អហំ តទា។
សតរំសីវ ជោតន្តំ បភាសន្តំវ កញ្ចនំ[២]
នច្ចេ គីតេ ច យុត្តោហំ បញ្ចង្គតុរិយេហិច[៣]
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
សព្វេ សត្តេ អភិភោមិ វិបុលោ ហោតិ មេ យសោ។
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ នមោ តេ បុរិសុត្តម
អត្តានំ តោសយិត្វាន បរេ តោសេសិ ត្វំ មុនិ ។
បរិគ្គហិត្វា[៤] និសីទិត្វា ហាសំ កត្វាន សុព្វតោ
ឧបដ្ឋហិត្វាន សម្ពុទ្ធំ តុសិតំ ឧបបជ្ជហំ ។
សោឡសិតោ កប្បសតេ ទ្វិនវា ឯកចិន្តិតា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។

---

១ ម. អប្ផោដេសិ ។២ កត្ថចិ បោត្ថកេ កាញ្ចនន្តិ ទិស្សតិ ។ ៣ ម. បញ្ចង្គតូរិយកម្បិ
៤ ម. បរិគ្គហេន ។

សុមង្គលត្ថេរាបទាន ទី ២

លុះព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ស្រង់និងសោយរួចហើយ ទ្រង់មានតែចីវរមួយស្តេចយាងឡើងមក ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឈរក្រឡេកមើលទិសធំទិសតូច ក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងលំនៅបានឃើញព្រះលោកនាយក កាលនោះខ្ញុំជាអ្នករីករាយ ក៏ទះដៃដោយចិត្តរីករាយ ។ ទើបខ្ញុំប្រកបក្នុងការរាំច្រៀង និងប្រគំតូរ្យតន្ត្រីប្រកបដោយអង្គ ៥ (ថ្វាយ) ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់រុងរឿងដូចព្រះអាទិត្យ ភ្លឺប្រាលដូចមាស ខ្ញុំទៅកើតក្នុងកំណើតណា ៗ ទោះបីជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ខ្ញុំតែងគ្របសង្កត់នូវសត្វទាំងពួងបាន ខ្ញុំរមែងមានយសដ៏ធំ ។ បពិត្រព្រះអង្គ ជាបុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមនមស្ការចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំសូមនមស្ការចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះមុនី ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើព្រះអង្គឲ្យត្រេកអរ ហើយធ្វើអ្នកដទៃឲ្យត្រេកអរផង ។ ខ្ញុំអង្គុយកំណត់ធ្វើនូវសេចក្តីរីករាយ ជាអ្នកមានវត្តល្អ បម្រើនូវព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយបានទៅកើតក្នុងតុសិត ។ ក្នុងកប្បទី ១.៦០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៨ ជាតិ ព្រះនាមឯកចិន្តិតៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុមង្គលោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុមង្គលត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ សរណគមនិយត្ថេរាបទានំ

[១៣] ឧភិន្នំ ទេវរាជូនំ　　សង្គាមោ បច្ចុបដ្ឋិតោ[១]
អហោសិ សមុបព្យូឡ្ហោ　　មហាឃោសោ អវត្តថ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ　　អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
អន្តលិក្ខេ ឋិតោ សត្ថា　　សំវេជេសិ មហាជនំ ។
សព្វេ ទេវា អត្តមនា　　និក្ខិត្តកវចាវុធា
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា　　ឯកគ្គាសឹសុ តាវទេ ។

១ ម. សមុបដ្ឋិតោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុមង្គលត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុមង្គលត្ថេរាបទាន ។

សរណាគមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១៣] សង្គ្រាមរបស់ពួកទេវរាជទាំងពីរព្រះអង្គ តាំងផ្ដើមឡើង មានកងទ័ពតាំងឡើងព្រម សំឡេងគឹកកងខ្លាំងប្រព្រឹត្តទៅ ។ ព្រះលោកវិទូ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គគួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ជាព្រះសាស្តា ទ្រង់ឋិតនៅនាអាកាស ហើយញ៉ាំងមហាជនឲ្យកើតសង្វេគ ទេវតាទាំងអស់ មានចិត្តរីករាយ ក៏ទម្លាក់អាវក្រោះនិងអាវុធចុះ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ជាពួកទេពមានចិត្តមូលតែមួយក្នុងវេលានោះ ។

១៩

តតិយំ សរណគមនិយត្ថេរាបទានំ

មយ្ហំ សង្កប្បមញ្ញាយ　　វាចាសភិមុទីរយិ
អនុកម្បកោ លោកវិទូ　　និព្វាបេសិ មហាជនំ ។
បទុដ្ឋចិត្តោ មនុជោ　　ឯកំ បាណំ វិហេឋយំ
តេន ចិត្តប្បទោសេន　　អបាយំ ឧបបជ្ជតិ ។
សង្គាមសីសេ នាគោវ　　ពហុបាណោ វិហេឋយំ
និព្វាបេថ សកំ ចិត្តំ　　មា ហញ្ញិត្ថ បុនប្បុនំ ។
ទ្វិន្នំបិ យក្ខរាជូនំ　　សេនាបិ សមិតា អហុ[១]
សរណញ្ច ឧបាគច្ឆុំ　　លោកជេដ្ឋំ សុតាទិនំ ។
សញ្ញាបេត្វាន ជនតំ　　ឧទ្ធរិ បទ ចក្ខុមា
បេក្ខមានោវ ទេវេហិ　　បក្កាមិ ឧត្តរាមុខោ ។
បឋមំ សរណំ គច្ឆឹ　　ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ
កប្បានំ សតសហស្សំ　　ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
មហាទុន្ទុភិនាមា ច　　សោឡសាសុំ រថេសភា
តឹសកប្បសហស្សម្ហិ　　រាជានោ ចក្កវត្តិនោ ។

---

១ ម. សេនា សោវិម្ហិតា អហុ ។

សរណាគមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

ព្រះលោកវិទូទ្រង់អនុគ្រោះ ទ្រង់ជ្រាបនូវតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ហើយទ្រង់បន្ទឺឡើងនូវវាចាដ៏អង់អាច ទ្រង់ញ៉ាំងមហាជនឲ្យរលត់ទុក្ខ (ដោយព្រះពុទ្ធដីកាថា) មនុស្សមានចិត្តប្រទូស្ត បៀតបៀនតែសត្វមួយ នឹងទៅកើតក្នុងអបាយដោយចិត្តប្រទូស្តនោះ ។ អ្នកទាំងឡាយគួរញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យរលត់ អ្នកទាំងឡាយកុំបៀតបៀនសត្វរឿយៗឡើយ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរដែលបៀតបៀនសត្វច្រើន ក្នុងប្រធាននៃសង្គ្រាមនោះឡើយ ។ ឯពួកសេនារបស់ស្តេច នៃទេវតាទាំងសង់ខាងបានស្ងប់ ហើយបានដល់នូវព្រះលោកជេដ្ឋ ជាតាទិបុគ្គលដ៏ប្រសើរជាទីពឹង ។ ព្រះចក្ខុមសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ធ្វើប្រជុំជនឲ្យយល់ច្បាស់ ទ្រង់ស្រោចស្រង់ប្រជុំជន ហើយទ្រង់ក្រឡេកមើល បែរព្រះភ័ក្ត្រទៅកាន់ឧត្តរទិស ចៀសចេញទៅចាកពួកទេវតា ។ ខ្ញុំបានដល់នូវសរណាគមន៍ជាដំបូង ចំពោះព្រះពុទ្ធជាធំជាងពួកសត្វជើងពីរជាតាទិបុគ្គល ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិអស់ ១ សែនកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៣០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ទ្រង់ព្រះនាមមហាចុន្ទកិ ដូចគ្នា ទ្រង់ប្រសើរក្នុងរថ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សរណាគមនិយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សរណាគមនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ ឯកាសនិយត្ថេរាបទានំ

[១៤] វរុណោ នាម នាមេន ទេវរាជា អហំ តទា
ឧបដ្ឋេសឹ សម្ពុទ្ធំ សយោគ្គពលវាហនោ
និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ អត្ថនស្សិនិបទុត្តមេ
តុរិយំ សព្វមាទាយ អគមំ ពោធិមុត្តមំ ។
វាទិតេន ច នច្ចេន សព្វតាឡសមាហិតោ
សម្មុខា វិយ សម្ពុទ្ធំ ឧបដ្ឋឹ ពោធិមុត្តមំ ។
ឧបដ្ឋហិត្វា តំ ពោធឹ ធរណីរុហបាទបំ
បល្លង្កំ អាភុជិត្វាន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសរណាគមនិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សរណាគមនិយត្ថេរាបទាន ។

ឯកាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១៤] គ្រានោះ ខ្ញុំកើតជាទេវរាជ ឈ្មោះវរុណៈ មានយានពលវាហនៈ បានចូលទៅបម្រើព្រះសម្ពុទ្ធ កាលព្រះអត្ថទស្សីឧត្តមជាងសត្វជើងពីរ ជាលោកនាថ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំនាំយកតូរ្យតន្ត្រីទាំងពួង ទៅកាន់ពោធិព្រឹក្សដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំប្រមូលគ្រឿងដេញដំទាំងអស់ ចូលទៅបម្រើដើមពោធិព្រឹក្សដ៏ប្រសើរ ដោយការប្រគំនិងការរាំ ដូចជាបម្រើព្រះសម្ពុទ្ធក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ ។ ខ្ញុំបម្រើដើមពោធិព្រឹក្សក្នុងទីនោះ ជាឈើដុះលើផែនដី ខ្ញុំអង្គុយផ្គត់ភ្នែនធ្វើកាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។

២១

ចតុត្ថំ ឯកាសនិយត្ថេរាបទានំ

សកកម្មាភិរទ្ធោហំ បសន្នោ ពោធិមុត្តមេ
តេន ចិត្តប្បសាទេន និម្មានំ ឧបបជ្ជហំ ។
សដ្ឋី តុរិយសហស្សានិ បរិវារេន្តិ មំ សទា
មនុស្សេសុ ច ទេវេសុ វត្តមានំ ភវាភវេ ។
តិនគ្គី និព្វុតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
សុពាហុ នាម នាមេន ចតុត្តឹសាសុ ខត្តិយា
សត្តរតនសម្បន្នា បញ្ចកប្បសតេ ឥតោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកាសនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកាសនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឯកាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

ខ្ញុំប្រារព្ធនូវអំពើរបស់ខ្លួន មានចិត្តជ្រះថ្លាចំពោះពោធិព្រឹក្ស ដ៏ប្រសើរ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋាននិម្មានរតី ដោយចិត្តជ្រះថ្លា នោះ ។ តូរ្យតន្ត្រី ៦ ម៉ឺន តែងហែហមខ្ញុំសព្វៗកាល ដែល កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងពួកមនុស្សនិងទេវតា ក្នុងភពតូចនិង ភពធំ ។ ភ្លើង ៣ ប្រការរបស់ខ្ញុំរលត់ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំទ្រទ្រង់រាងកាយ ជាទីបំផុត ក្នុងសាសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៥០០ អំពី កប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាក្សត្រ ៣៤ ជាតិ មានព្រះនាមសុពាហុ ដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកាសនិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកាសនិយត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ សុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៨] វិបស្សី នាម ភគវា   លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
និសិន្នោ ជនកាយស្ស   ទេសេសិ អមតំ បទំ ។
តស្សាហំ ធម្មំ សុត្វាន   ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ
សោវណ្ណបុប្ផានិ ចត្តារិ   ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
សុវណ្ណឆទនំ អាសិ   យាវតា បរិសា តទា
ពុទ្ធាភា ច សុវណ្ណាភា   អាលោកោ វិបុលោ អហុ ។
ឧទគ្គចិត្តោ សុមនោ   វេទជាតោ កតញ្ជលី
បីតិសញ្ជននោ តេសំ   ទិដ្ឋធម្មសុខាវហោ ។
អាយាចិត្វាន សម្ពុទ្ធំ   វន្ទិត្វាន ច សុព្វតំ
ចាមោជ្ជំ ជនយិត្វាន   សកំ ភវនុចាវិសឹ ។
ភវនំ ឧបវិដ្ឋោហំ   ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរឹ
តេន ចិត្តប្បសាទេន   តុសិតំ ឧបបជ្ជហំ ។

សុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១៥] ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ជាច្បង ក្នុងលោក ជានាយកៈ ទ្រង់គង់សម្តែងអមតបទដល់ពួកជន ។ ខ្ញុំស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាតាទិបុគ្គល ហើយបានថ្វាយផ្កាជាវិការៈនៃមាស ៤ ទង ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកាលនោះ បរិស័ទមានចំនួនត្រឹមណា ដំបូលជាវិការៈនៃមាស ក៏មានចំនួនត្រឹមនោះ ពន្លឺដ៏ធំទូលាយក៏កើតប្រាកដឡើង ព្រោះរស្មីព្រះពុទ្ធនិងរស្មីមាស ។ ខ្ញុំមានចិត្តខ្ពស់ឯក មានចិត្តរីករាយ មានសេចក្តីត្រេកអរកើតឡើង ខ្ញុំធ្វើអញ្ជលី ញុំាងបីតិឲ្យកើតឡើង ចំពោះពន្លឺទាំងនោះ នាំមកនូវសេចក្តីសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទើបថ្វាយបង្គំអារាធនាព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់មានវត្តល្អ ញុំាងប្រាមោទ្យឲ្យកើត ហើយចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ខ្លួន ។ លុះខ្ញុំចូលទៅកាន់លំនៅហើយ ក៏រឭកនូវព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតុសិត ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លានោះឯង ។

២៣

ឯកនុវតេ ឥមេ កប្បេ　　យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　　ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សោឡសាសីសុ រាជានោ　　នេមិសម្មតនាមកា
តេតាឡីសេ ឥតោ កប្បេ　　ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុវណ្ណបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ចិតកបូជកត្ថេរាបទានំ

[១៦] វសាមិ រាជាយតនេ　　សាមច្ចោ សបរិជ្ជនោ
បរិនិព្វុតេ ភគវតិ　　សិខិនោ លោកពន្ធុនោ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ　　ចិតកំ អគមាសហំ
តុរិយំ តត្ថ វាទេត្វា　　គន្ធមាលំ សមោកិរឹ ។

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៤៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច ១៦ ជាតិ ព្រះនាម នេមិសម្មតៈដូចគ្នា ជាស្តេចចក្រពត្តិ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៦] ខ្ញុំនិងអាមាត្យ ព្រមទាំងជនជាបរិស័ទ នៅក្បែរ រាជាយតនៈ (ដើមកែស) កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិ-និព្វាន ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ដើរទៅកាន់ ជើងថ្ករបស់ព្រះសិខី ជាលោកពន្ធុ ខ្ញុំប្រគំតូរ្យតន្ត្រី ហើយ បានរោយរាយគ្រឿងក្រអូប និងផ្កាកម្រង ក្នុងទីនោះ ។

ចិតកម្ហិ បូជំ កត្វាន វន្ទិត្វា ចិតកំ អហំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សកំ ភវនុបាគមឹ ។
ភវនេ ឧបវិដ្ឋោហំ ចិតកបូជំ អនុស្សរឹ
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ ។
អនុភុត្វាន សម្បត្តឹ ទេវេសុ មានុសេសុ ច
បត្តោម្ហិ អចលំ ឋានំ ហិត្វា ជយបរាជយំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ចិតកបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកូនត្តឹសេ កប្បម្ហិ ឥតោ សោឡសរាជិនោ
ឧគ្គតា នាម នាមេន ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចិតកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចិតកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ខ្ញុំបូជាដើងថ្កូររួចហើយ ថ្វាយបង្គំដើងថ្កូរ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ទើបចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ខ្លួន ។ លុះចូលទៅក្នុងលំនៅហើយ ក៏រឭកនូវការបូជាដើងថ្កូរ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ខ្ញុំ សោយសម្បត្តិ ក្នុងទេវលោក និងមនុស្សលោក លះបង់នូវការឈ្នះនិងការចាញ់ ហើយបានដល់នូវអចលដ្ឋាន ដោយកុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាដើងថ្កូរ ។ ក្នុងកប្បទី ២៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមឧគ្គតរាជដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិតកបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[១៧] យទា វិបស្សិ លោកគ្គោ អាយុសង្ខារមោស្សជិ
បថវី សម្បកម្បិត្ថ មេទនីជលមេខលា ។
ឱកតំ វិតតំ មយ្ហំ សុចិ ចិត្តំ បបញ្ចកំ[១]
ភវនំបិ បកម្បិត្ថ ពុទ្ធស្ស អាយុសង្ខយេ ។
តាសោ មយ្ហំ សមុប្បន្នោ ភវនេ សម្បកម្បិតេ
ឧប្បាតោ នុ កិមត្ថាយ អាលោកោ វិបុលោ អហុ ។
វេស្សវណោ ឥធាគម្ម និព្វាបេសិ មហាជនំ
បាណភូតំ ភយំ នត្ថិ ឯកគ្គា ហោថ សគារវា ។
អហោ ពុទ្ធោ អហោ ធម្មោ អហោ នោ សត្ថុសម្បទា
យស្មឹ ឧប្បជ្ជមានស្មឹ បថវី សម្បកម្បតិ ។
ពុទ្ធានុភាវំ កិត្តេត្វា កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ
អវសេសេសុ កប្បេសុ កុសលំ ការិតំ[២] មយា ។

---

១ ម. ឱថតំ វិត្ថតំ មយ្ហំ សុវិចិត្តបដំសកំ ។ ២ ម. ការិតំ ។

ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១៧] ព្រះវិបស្សីសម្ពុទ្ធ ជាកំពូល ក្នុងលោក ទ្រង់ដាក់អាយុសង្ខារ ក្នុងកាលណា ផែនដីនិងសមុទ្រក៏កម្រើកញាប់ញ័រ ក្នុងកាលនោះ ។ សូម្បីលំនៅរបស់ខ្ញុំដ៏វិចិត្រស្អាតទូលាយ ប្រាកដដូចធ្លាក់ចុះ ឃ្លាតចេញ កម្រើកញាប់ញ័រ ក្នុងកាលជាទីអស់ទៅ នៃព្រះជន្មាយុរបស់ព្រះពុទ្ធ ។ កាលដែលលំនៅនៃខ្ញុំញាប់ញ័រហើយ ខ្ញុំក៏មានសេចក្តីតក់ស្លុតកើតឡើងថា ពន្លឺដ៏ធំបានកើតឡើងហើយ ដើម្បីអ្វីហ្ន៎ ឬក៏ព្រះបាទវេស្សវ័ណស្តេចមកក្នុងទីនេះ ញុំាងមហាជនឲ្យរលត់ទុក្ខ ឱមែន ភ័យដែលកើតដល់ជីវិតមិនមានទេ ខ្លួនអ្នកឯងត្រូវតែមានសេចក្តីគោរព ត្រូវមានចិត្តនឹងតែមួយ ឱព្រះពុទ្ធ ឱព្រះធម៌ ឱសម្បទា របស់ព្រះសាស្តានៃយើង ព្រោះកាលដែលព្រះអង្គត្រាស់ឡើង (ក្នុងលោក) មហាប្រឹថពីក៏កម្រើក ញាប់ញ័រដែរ ។ ខ្ញុំសរសើរ នូវពុទ្ធានុភាព (យ៉ាងនេះ) ក៏បានរីករាយ ក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្បថែមទាំងខ្ញុំធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងកប្បដ៏សេសទាំងឡាយ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ចុទ្ទសកប្បម្ហិ រាជា អាសឹ បតាបវា
សមិតោ នាម នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពុទ្ធសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ មគ្គសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[១៨] បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស សាវកា វនចារិនោ
វិប្បនដ្ឋា ព្រហារញ្ញេ អន្ធាវ អនុសុយ្យរេ ។

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ ដែលខ្ញុំបាននូវសេចក្តីសម្គាល់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ ជាផលនៃសេចក្តីសម្គាល់ក្នុងព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ១៤ អំពី កប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មានព្រះនាមសមិតរាជ ទ្រង់មានព្យាយាម មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រត្តិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

មគ្គសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១៨] ពួកសាវ័ក របស់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាអ្នក ត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃ វង្វេងផ្លូវក្នុងព្រៃធំ ដូចជាមនុស្សខ្វាក់ ។

២៧

អដ្ឋមំ មគ្គសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

អនុស្សរិត្វា សម្ពុទ្ធំ បទុមុត្តរនាយកំ
តស្ស តេ មុនិនោ បុត្តា វិប្បនដ្ឋា មហាវនេ ។
ភវនា ឱរុហិត្វាន អាគមឹ ភិក្ខុសន្តិកេ
តេសំ មគ្គញ្ច អាចិក្ខឹ ភោជនញ្ច អទាសហំ ។
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ
ជាតិយា សត្តវស្សោហំ អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
សចក្ខុ នាម នាមេន ទ្វាទស ចក្កវត្តិនោ
សត្តរតនសម្បន្នា បញ្ចកប្បសតេ ឥតោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មគ្គសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មគ្គសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

មគ្គសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៨

ពួកសាវ័កទាំងនោះ ជាបុត្តរបស់ព្រះមុនីនោះ វង្វេងគ្នាក្នុងព្រៃធំ ក៏រឭកនូវព្រះសម្ពុទ្ធបទុមុត្តរៈជានាយក ។ ខ្ញុំក៏ចុះចាកលំនៅ ដើរមកក្នុងសំណាក់របស់ភិក្ខុ ហើយប្រាប់ផ្លូវផង ប្រគេនភោជនផង ដល់សាវ័កទាំងនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំអំពីកំណើត ក៏បានដល់នូវអរហត្ត ដោយកុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៥០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១២ ជាតិ ព្រះនាមសចក្ខុរាជដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមគ្គសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មគ្គសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

នវមំ បច្ចុបដ្ឋានសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[១៩] អត្ថទស្សិម្ហិ សុគតេ និព្វុតេ សមនន្តរា
យក្ខយោនឹ ឧបបជ្ជឹ យសំ បត្តោ ចហំ តទា ។
ទុល្លទ្ធំ វត មេ អាសិ ទុប្បភាតំ ទុរុដ្ឋិតំ
យំ មេ ភោគេ វិជ្ជមានេ បរិនិព្វាយិ ចក្ខុមា ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ សាគរោ នាម សាវកោ
មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ អាគច្ឆិ មម សន្តិកេ ។
កឹ នុ សោចសិ មា ភាយិ ចរ ធម្មំ សុមេធស
អនុប្បទិន្នា ពុទ្ធេន សព្វេសំ វិជ្ជសម្បទា ។
យោ ច បូជេយ្យ សម្ពុទ្ធំ តិដ្ឋន្តំ លោកនាយកំ
ធាតុំ សាសបមត្តម្បិ និព្វុតស្សាបិ មហគ្គតំ
សមេ ចិត្តប្បសាទម្ហិ សមំ បុញ្ញំ មហគ្គតំ
តស្មា ថូបំ ករិត្វាន បូជេហិ ជិនធាតុយោ ។

បច្ចុបដ្ឋានសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១៩] *កាលព្រះសុគត ព្រះនាមអត្ថទស្សី ទ្រង់បរិនិព្វាន ខ្ញុំបានទៅកើត ក្នុងកំណើតយក្ខក្នុងលំដាប់ស្មើគ្នា កាលនោះ ខ្ញុំបានដល់នូវយស ។ ខ្ញុំគិតថា អត្តភាពជាមនុស្ស អាត្មាអញបានមិនល្អ ភ្លឺស្វាងមិនល្អ តាំងឡើងមិនល្អ ព្រោះថា កាលដែលភោគៈ របស់អាត្មាអញនៅមាន ព្រះសម្ពុទ្ធមានចក្ខុទ្រង់បរិនិព្វាន ។ សាវ័កឈ្មោះសាគរៈ ជ្រាបច្បាស់នូវតម្រិះរបស់ខ្ញុំ លោកប្រាថ្នានឹងស្រង់ខ្ញុំ ទើបនិមន្តក្នុងសំណាក់ខ្ញុំ* (*ហើយពោលថា*) *នែបុរសអ្នកមានប្រាជ្ញាល្អ អ្នកយំសោកពីរឿងអ្វី អ្នកកុំខ្លាចឡើយ ចូរប្រព្រឹត្តធម៌ចុះ ការបរិបូរណ៍ ដោយពូជគឺកុសល របស់សត្វទាំងអស់ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់បានប្រគល់ឲ្យហើយ ។ បុគ្គលណាបូជាព្រះសម្ពុទ្ធជាលោកនាយក ដែលទ្រង់គង់ព្រះជន្មនៅក្តី បូជាព្រះសារីរិកធាតុ ប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ របស់ព្រះសម្ពុទ្ធដែលបរិនិព្វានហើយក្តី កាលបើចិត្តមានសេចក្តីជ្រះថ្លាស្មើ បុណ្យជាមហគ្គតកុសលស្មើគ្នា* (គង់ចម្រើនដល់បុគ្គលនោះ) *ហេតុនោះ អ្នកចូរធ្វើព្រះស្តូប បញ្ចុះព្រះសារីរិកធាតុ របស់ព្រះជិនស្រីចុះ ។*

២៩

ទសមំ ជាតិបូជកត្ថេរាបទានំ

សាគរស្ស វចោ សុត្វា ពុទ្ធថូបំ អកាសិហំ
បញ្ច វស្សេ បរិចរឹ មុនិនោ ថូបមុត្តមំ ។
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ
សម្បត្តឹ អនុភោត្វាន អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
ភូរិបញ្ញាវ ចត្តារោ សត្តកប្បសតេ ឥតោ
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បច្ចុបដ្ឋានសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បច្ចុបដ្ឋានសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ ជាតិបូជកត្ថេរាបទានំ

[២០] ជាយន្តស្ស វិបស្សិស្ស អាលោកោ វិបុលោ អហុ
បថវី ច បកម្បិត្ថ សសាគរា សបព្វតា ។
នេមិត្តា ច វិយាកំសុ ពុទ្ធោ លោកេ ភវិស្សតិ
អគ្គោ ច សព្វសត្តានំ ជនតំ ឧទ្ធរិស្សតិ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់វាចា ព្រះសាគរត្ថេរហើយ ខ្ញុំកសាងនូវពុទ្ធស្តូប ថៃទាំងព្រះស្តូបដ៏ប្រសើររបស់ព្រះមុនី អស់ ៥ ឆ្នាំ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ខ្ញុំសោយសម្បត្តិ បានដល់នូវអរហត្ត ដោយកុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៧០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ទ្រង់មានប្រាជ្ញាក្រាស់ដូចផែនដី បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបច្ចុបដ្ឋានសញ្ញកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បច្ចុបដ្ឋានសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ជាតិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[២០] កាលព្រះវិបស្សី ទ្រង់ប្រសូត ពន្លឺដ៏ធំ ក៏កើតឡើង ទាំងផែនដី សមុទ្រនិងភ្នំ ក៏ញាប់ញ័រ ។ ពួកជនអ្នកទាយនិមិត្ត (ហោរ) បានទាយថា ព្រះសម្ពុទ្ធនឹងកើតឡើងក្នុងលោក ទ្រង់ជាកំពូលសព្វសត្វ នឹងស្រង់ឡើងនូវប្រជុំជន ។

៣០

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

នេមិត្តានំ សុណិត្វាន ជាតិបូជំ អកាសហំ
ឯទិសា បូជនា នត្ថិ យាទិសា ជាតិបូជនា ។
សំហរិត្វាន កុសលំ សកំ ចិត្តំ បសាទយឹ
ជាតិបូជំ ករិត្វាន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
សព្វេ សត្តេ អតីតោម្ហិ[១] ជាតិបូជាយិទំ ផលំ ។
ធាតិយោ មំ ឧបដ្ឋន្តិ មម ចិត្តវសានុគា
ន តេ សក្កោន្តិ កោបេតុំ ជាតិបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បូជមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ជាតិបូជាយិទំ ផលំ ។
សុបារិចរិយា នាម ចតុត្តឹស ជនាធិបា
ឥតោ តតិយកប្បម្ហិ ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. អតិកោមិ ។

ខ្ញុំបានឮទំនាយពួកហោរហើយ ក៏ធ្វើនូវជាតិបូជា(បូជាក្នុងថ្ងៃប្រសូត) ជាតិបូជានេះ ឥតមានបូជាណាប្រហែលឡើយ ។ ខ្ញុំប្រមូលកុសល ធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា លុះខ្ញុំធ្វើជាតិបូជាហើយ ក៏ធ្វើកាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំចូលទៅកើតក្នុងកំណើតណា ៗ ទោះបីជាទេវតា ឬជាមនុស្ស តែងកន្លងលើសពួកសត្វទាំងអស់ នេះជាផលនៃជាតិបូជា ។ ពួកស្រីមេនំតែងបម្រើខ្ញុំ ទាំងជនដ៏សេស ក៏លុះអំណាចចិត្តរបស់ខ្ញុំ ជនទាំងនោះមិនអាចនឹងធ្វើខ្ញុំឲ្យក្រោធឡើយ នេះជាផលនៃជាតិបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើបូជា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃជាតិបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣៤ ជាតិ ព្រះនាមសុបារិចរិយៈ ដូចគ្នា ទ្រង់ជាធំជាងជន មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

៣១

ឧទ្ទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ជាតិបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ជាតិបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

បរិវារសុមង្គល្យា សរណាសនបុប្ផិកា
ចិតបូជី ពុទ្ធសញ្ញី មគ្គុបដ្ឋានជាតិនា[១]
គាថាយោ នវុតិ វុត្តា គណិតាយោ វិភាវិហីតិ ។

មហាបរិវារវគ្គោ ទ្វាទសមោ ។

---

១ ម. បរិវារសុមង្គលា សរណគមនឯកាសនី សុវណ្ណបុប្ផិចិតបូជា ពុទ្ធសញ្ញិ មគ្គដ្ឋានជាតិនាតិ ទិស្សន្តិ ។

ឧទ្ទាន

បានឮថា ព្រះជាតិបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ជាតិបូជកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

មហាបរិវារត្ថេរាបទាន ១ សុមង្គលត្ថេរាបទាន ១ សរណគមនិយត្ថេរាបទាន ១ ឯកាសនិយត្ថេរាបទាន ១ សុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ចិតបូជកត្ថេរាបទាន ១ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ មគ្គសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ បច្ចុបដ្ឋានសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ ជាតិបូជកត្ថេរាបទាន ១ ឯគាថា ៩០ គត់ ពួកអ្នកប្រាជ្ញបានរាប់ដាក់ច្បាស់ហើយ ។

ចប់ មហាបរិវារវគ្គ ទី ២ ។

តេរសមោ សេរេយ្យវគ្គោ

បឋមំ សេរេយ្យកត្ថេរាបទានំ

[២១] អជ្ឈាយិកោ មន្តធរោ តិណ្ណំ វេទានបារគូ
អព្ភោកាសេ[១]ឋិតោ សន្តោ អទ្ទសំ លោកនាយកំ
សីហំ យថា វនចរំ ព្យគ្ឃរាជំវ និត្តសំ
តិធប្បភិន្នំ មាតង្គំ កុញ្ជរំវ មហេសិនំ ។
សេរេយ្យកំ គហេត្វាន អាកាសេ ឧក្ខិបឹ អហំ
ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន បរិវារេន្តិ សព្វសោ
អធិដ្ឋហិ មហាវីរោ សព្វញ្ញូ លោកនាយកោ
សមន្តា បុប្ផឆទនំ ឱកិរឹសុ នរាសភំ ។
តតោ សា បុប្ផកញ្ចុកា អន្តោវណ្ដា ពហិមុខា
សត្តាហំ ឆទនំ កត្វា តតោ អន្តរធាយថ ។
តញ្ច អច្ឆរិយំ ទិស្វា អព្ភុតំ លោមហំសនំ
ពុទ្ធេ ចិត្តំ បសាទេសឹ សុគតេ លោកនាយកេ ។
តេន ចិត្តប្បសាទេន សុក្កមូលេន ចោទិតោ

---
១ ម. អន្តោកាសេ ។

សេរេយ្យវគ្គ ទី ១៣

សេរេយ្យកត្ថេរាបទាន ទី ១

[២១] *ខ្ញុំជាអ្នកស្វាធ្យាយមន្ត អ្នកចងចាំមន្ត អ្នកដល់នូវត្រើយនៃវេទ ទាំង ៣ កំពុងឈរនៅក្នុងទីវាល បានឃើញព្រះលោកនាយក ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ដូចជារាជសីហ៍ត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃ ឬដូចស្តេចខ្លាដែលមិនតក់ស្លុត ឬក៏ដូចដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ ដែលកំពុងចុះប្រេង ៣ កន្លែង ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាសិរមាន់ បោះឡើងនាអាកាស ផ្កាទាំងនោះ ក៏ព័ទ្ធព័ន្ធជុំវិញដោយអានុភាពព្រះពុទ្ធ ។ ព្រះសព្វញ្ញូជាលោកនាយកមានព្យាយាមធំ ទ្រង់អធិដ្ឋានថា ផ្កាទាំងឡាយចូររោយរាយជារបាំងផ្កាជុំវិញតថាគត ដ៏ប្រសើរជាងនរៈ ។ លំដាប់នោះសំណុំផ្កានោះ មានទងចូលក្នុង មានមុខចេញក្រៅ ធ្វើជារបាំងប្រក់អស់ ៧ ថ្ងៃ តពីនោះមក ក៏បាត់អស់ទៅ ។ លុះខ្ញុំបានឃើញហេតុជាអស្ចារ្យចម្លែក គួរព្រឺរោមនោះ បានញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ជាព្រះសុគត លោកនាយក ។*

កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
បណ្ណរសសហស្សម្ហិ កប្បានំ បញ្ចវីសតេ
វិលាមាលាសនាមា ច(១) ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សេរេយ្យកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សេរេយ្យកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ បុប្ផថូបិយត្ថេរាបទានំ

[២២] ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ កុក្កុរោ នាម បព្វតោ
វេមជ្ឈេ តស្ស វសតិ ព្រាហ្មណោ មន្តបារគូ ។
បញ្ច សិស្សសហស្សានិ បរិវារេន្តិ មំ សទា
បុព្វុដ្ឋាយី ច តេ អាសុំ មន្តេសុ ច វិសារទា ។

១ ម. វីតមលាសនាមា ច ។

ខ្ញុំត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន មិនដែលទៅកើត ក្នុងទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។ ក្នុងកប្បទី ១៥.០២៥ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិច្រើនជាតិ ព្រះនាម វិលាមាលៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសេរេយ្យកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សេរេយ្យកត្ថេរាបទាន ។

បុប្ផថូបិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[២២] មានភ្នំមួយ ឈ្មោះកុក្កុរៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ព្រាហ្មណ៍អ្នកដល់នូវត្រើយនៃមន្ត (គឺខ្ញុំនេះឯង) តែងអាស្រ័យនៅចំកណ្តាលភ្នំនោះ ។ មានសិស្ស ៥.០០០ នាក់ ចោមរោមខ្ញុំសព្វ ៗ កាល សិស្សទាំងនោះ ក្រោកឡើងមុនផង ជាអ្នកក្លៀវក្លា ក្នុងមន្តទាំងឡាយផង (ប្រឹក្សាគ្នាថា)

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ តំ វិជានាថ នោ ភវំ
អសីតិ ព្យញ្ជនស្ស ពត្តឹស វរលក្ខណា ។
ព្យាមប្បភោ ជិនវរោ អាទិច្ចោវ វិរោចតិ
សិស្សានំ វចនំ សុត្វា ព្រាហ្មណោ មន្តបារគូ ។
អស្សមា អភិនិក្ខម្ម ទិសំ បុច្ឆតិ ព្រាហ្មណោ
យម្ហិ ទេសេ មហាវីរោ វសតិ លោកនាយកោ ។
តាហំ ទិស្វា នមស្សិស្សំ ជិនំ អប្បដិបុគ្គលំ
ឧទគ្គចិត្តោ សុមនោ បូជេសឹ តំ តថាគតំ ។
ឯថ សិស្សា គមិស្សាម ទក្ខិស្សាម តថាគតំ
វន្ទិត្វា សត្ថុនោ បាទេ សោស្សាម ជិនសាសនំ ។
ឯកាហំ អភិនិក្ខម្ម ព្យាធឹ បដិលភឹ អហំ
ព្យាធិនា បីឡិតោ សន្តោ សាលន្តោ សយិតុំ គមឹ ។

ព្រះសម្ពុទ្ធត្រាស់ហើយក្នុងលោក អ្នកទាំងឡាយចូរដឹងច្បាស់នូវព្រះសម្ពុទ្ធនោះ ថាជាបុគ្គលប្រសើររបស់យើងទាំងឡាយ ព្រះសម្ពុទ្ធនោះ ទ្រង់មានព្យញ្ជនៈ ៨០ មានលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ ៣២ ព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរ មានរស្មីមួយព្យាម តែងរុងរឿងដូចព្រះអាទិត្យ ។ ព្រាហ្មណ៍អ្នកដល់នូវត្រើយនៃមន្ត្រ គឺខ្ញុំនេះឯង លុះឮពាក្យរបស់សិស្សហើយ ក៏ចេញអំពីអាស្រមសួររកទិសថា ព្រះលោកនាយក មានព្យាយាមធំ ស្ដេចគង់នៅ ក្នុងប្រទេសណា ។ លុះខ្ញុំបានឃើញព្រះជិនស្រីអង្គនោះ មិនមានបុគ្គលប្រៀបផ្ទឹមហើយ ក៏បាននមស្ការ ខ្ញុំមានចិត្តអណ្ដែតឡើង មានចិត្តរីករាយ បូជាចំពោះព្រះតថាគតនោះ ។ ខ្ញុំបបួលសិស្សថា នៃសិស្សទាំងឡាយ អ្នកចូរមកពួកយើង នឹងទៅគាល់ព្រះតថាគត យើងនឹងថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូរបស់ព្រះសាស្ដា ហើយស្ដាប់នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះជិនស្រី ។ ខ្ញុំតែម្នាក់ឯង ចេញទៅ ខ្ញុំមានជំងឺត្រូវជំងឺបៀតបៀន ក៏ដើរទៅប្រុងនឹងដេក ក្រោមដើមឈើ ។

៣៨

ទុតិយំ បុប្ផថូបិយត្ថេរាបទានំ

សព្វេ សិស្សេ សមានេត្វា អបុច្ឆី តេ តថាគតំ
កីទិសំ លោកនាថស្ស គុណំ បរមពុទ្ធិនោ ។
តេ មេ បុដ្ឋា ព្យាករឹសុ[១] យថា ទស្សាវិនោ តថា
សព្វញ្ញុំ ពុទ្ធសេដ្ឋំ តំ ទស្សេសុំ មម សម្មុខា ។
តេសាហំ វចនំ សុត្វា សកំ ចិត្តំ បសាទយឹ
បុប្ផេហិ ថូបំ ការិត្វាន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
តេ មេ សរីរំ ឈាបេត្វា អគមុំ ពុទ្ធសន្តិកេ
អញ្ជលឹ បគ្គហិត្វាន សត្ថារំ អភិវាទយុំ ។
បុប្ផេហិ ថូបំ ការិត្វាន សុគតស្ស មហេសិនោ
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
ចត្តាឡីសសហស្សម្ហិ កប្បេ សោឡស ខត្តិយា
នាមេនគ្គិសមា នាម ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
វីសកប្បសហស្សម្ហិ រាជានោ ចក្កវត្តិនោ
ឃតាសនសមា នាម អដ្ឋត្តឹស មហីបតី ។

---
១ ម. តេ មេ ផុដ្ឋា វិយាកំសុ ។

បុប្ផច្ចបិយត្ថេរាបទាន ទី ២

ខ្ញុំប្រជុំពួកសិស្សទាំងអស់ ហើយបានសួរអំពីព្រះតថាគត នឹងសិស្សទាំងនោះថា គុណរបស់ព្រះលោកនាថ ទ្រង់មានប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង តើដូចម្តេច ។ ពួកសិស្សទាំងនោះដែលខ្ញុំសួរហើយ ក៏ព្យាករសម្តែងអំពីព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរនោះ ដោយគោរពចំពោះមុខខ្ញុំ តាមដែលគេបានឃើញ ។ លុះខ្ញុំបានស្តាប់ពាក្យរបស់ពួកសិស្សទាំងនោះហើយ ក៏ញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា បានសាងព្រះស្តូបដោយផ្កាទាំងឡាយ ហើយក៏ធ្វើកាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។ ពួកសិស្សទាំងនោះ ដុតសរីរៈរបស់ខ្ញុំរួចហើយ នាំគ្នាទៅក្នុងសំណាក់របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ផ្គងអញ្ជលីថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ។ ខ្ញុំកសាងព្រះស្តូបដោយផ្កាទាំងឡាយ ថ្វាយព្រះសុគតមហេសី ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិអស់មួយសែនកប្បដោយកុសលនេះ ។ ក្នុងកប្បទី ៤០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាក្សត្រ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមអគ្គិសមៈ ដូចគ្នាដោយព្រះនាម ជាស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ២០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣៨ ជាតិ ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះនាមឃជាសនសមៈ ដូចគ្នា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុប្ផថូបិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុប្ផថូបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ បាយាសទាយកត្ថេរាបទានំ

[២៣] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ ពត្តឹសវរលក្ខណំ
បវនា អភិនិក្ខន្តំ ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតំ ។
សហត្ថា កំសចាដិយា វឌ្ឍេត្វា ចាយាសំ អហំ
អាហុតឹ យិដ្ឋុកាមោ សោ អគមឹ សម្ពលឹ អហំ ។
ភគវា តម្ហិ សមយេ លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
ចង្កមំ សុសមារុឡ្ហោ អម្ពរេ អនិលាយនេ ។
តញ្ច អច្ឆរិយំ ទិស្វា អព្ភុតំ លោមហំសនំ
បបយិត្វា កំសចាដឹ វិបស្សឹ អភិវាទយឹ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុប្ផថូបិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុប្ផថូបិយត្ថេរាបទាន ។

បាយាសទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[២៣] *ព្រះសម្ពុទ្ធ មានវណ្ណៈ ដូចមាស មានលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ ៣២ ប្រការ មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម ទ្រង់ចេញអំពីព្រៃធំ ខ្ញុំដួសបាយាសដាក់ក្នុងភាជន៍សំរឹទ្ធិដោយដៃរបស់ខ្លួន ខ្ញុំប្រាថ្នានឹងបូជានូវគ្រឿងបូជា ក៏ដើរសំដៅទៅកាន់ទីបូជា ។ ក្នុងសម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគជាច្បងក្នុងលោកជានរាសភៈ ទ្រង់ឡើងកាន់ទីចង្រ្កម ឮដ៏អាកាស ជាផ្លូវខ្យល់ ។ ខ្ញុំឃើញហេតុដ៏អស្ចារ្យ ចម្លែក គួរព្រឺរោមនោះ ក៏ដាក់ចុះនូវភាជន៍សំរឹទ្ធិ ថ្វាយបង្គំព្រះវិបស្សី* (អាពធនាថា)

៣៧

តតិយំ បាយាសទាយកត្ថេរាបទានំ

តុវំ ពុទ្ធោសិ[១] សព្វញ្ញូ　　សទេវកេ សមានុសេ
អនុកម្បំ ឧបាទាយ　　បដិគ្គណ្ហ មហាមុនិ ។
បដិគ្គណ្ហាសិ ភគវា　　សព្វញ្ញូ លោកនាយកោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ　　សត្ថា លោកេ អនុត្តរោ[២] ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ　　យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　　បាយាសស្ស ឥទំ ផលំ ។
ឯកត្តាឡីសិតោ កប្បេ　　ពុទ្ធោ នាមាសិ ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បាយាសទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បាយាសទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ទេវាសិ ។ ២ ម. មហាមុនិ ។

បាយាសទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គជាសព្វញ្ញុពុទ្ធ ក្នុងមនុស្សលោក និងទេវលោក សូមព្រះអង្គអាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ទទួលយក ។ ព្រះមានព្រះភាគជាសព្វញ្ញូ លោកនាយក ជាសាស្តាដ៏ប្រសើរក្នុងលោក ទ្រង់ជ្រាបតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ហើយទ្រង់ទទួលយក ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបាយាស ។ ក្នុងកប្បទី ៤១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១ ជាតិ ព្រះនាមពុទ្ធរាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបាយាសទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បាយាសទាយកត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ គន្ធោទកិយត្ថេរាបទានំ

[២៤] និសជ្ជ បាសាទវរេ វិបស្សឹ អទ្ទសំ ជិនំ
កកុធំ វិលសន្តំវ សព្វញ្ញុតមនាយកំ ។
បាសាទស្សាវិទូរេ ច គច្ឆតិ លោកនាយកោ
បភា និទ្ធាវតេ តស្ស សតរំសិម្ហិ និព្វុតេ[1] ។
គន្ធោទកំ ច បគ្គយ្ហ ពុទ្ធសេដ្ឋំ សមោកិរឹ
តេន ចិត្តប្បសាទេន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ គន្ធោទកមោកិរឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ សុគន្ធោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា គន្ធោទកិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

គន្ធោទកិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. យថា ច សតរំសិនោ ។

គន្ធោទកិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

[២៤] ខ្ញុំអង្គុយ ក្នុងប្រាសាទដ៏ប្រសើរ បានឃើញព្រះជិនស្រីព្រះនាមវិបស្សី ជាសព្វញ្ញូនាយកដ៏ឧត្តម ទ្រង់ល្វាសល្វន់ដូចដើមថ្នាន់ត្រូវខ្យល់ ។ ព្រះលោកនាយក ទ្រង់ធ្វើពុទ្ធ-ដំណើរទៅជិតប្រាសាទ ពន្លឺរបស់ព្រះអង្គ ផ្សាយចេញក្នុងកាលព្រះអាទិត្យអស្តង្គត ។ ខ្ញុំកាន់យកទឹកអប់មកប្រោះព្រំព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ខ្ញុំក៏ធ្វើកាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំប្រោះព្រំទឹកអប់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមគន្ធរាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះគន្ធោទកិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ គន្ធោទកិយត្ថេរាបទាន ។

៣៩

បញ្ចមំ សម្មុខាថវិកត្ថេរាបទានំ

[២៨] ជាយមានេ វិបស្សិម្ហិ   និមិត្តំ ព្យាករឹ អហំ
និព្វាបយំ[១] ច ជនតំ   ពុទ្ធោ លោកេ ភវិស្សតិ ។
យស្មឹ ច ជាយមានស្មឹ   ទសសហស្សី បកម្បតិ
សោទានិ ភគវា សត្ថា   ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យស្មឹ ច ជាយមានស្មឹ   អាលោកោ វិបុលោ អហុ
សោទានិ ភគវា សត្ថា   ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យស្មឹ ច ជាយមានស្មឹ   សរិតាយោ ន សន្ទិសុំ[២]
សោទានិ ភគវា សត្ថា   ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យស្មឹ ច ជាយមានស្មឹ   អវីចិគ្គិ ន បជ្ជលិ
សោទានិ ភគវា សត្ថា   ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យស្មឹ ច ជាយមានស្មឹ   បក្ខិសង្ឃោ ន សញ្ចរិ
សោទានិ ភគវា សត្ថា   ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យស្មិញ្ច ជាយមានស្មឹ   វាតក្ខន្ធោ ន វាយតិ
សោទានិ ភគវា សត្ថា   ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។

---

១ ម. និព្វាបយំ ។ ២ ម. ន សន្ទយុំ ។

សម្មុខាថវិកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[២៥] កាលដែលព្រះវិបស្សីទ្រង់ប្រសូត ខ្ញុំបានទាយនិមិត្តថា ព្រះពុទ្ធនឹងញ៉ាំងប្រជុំជន ក្នុងលោកឲ្យរលត់ទុក្ខ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត លោកធាតុ ១០.០០០ តែងញាប់ញ័រ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ នឹងសម្តែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ពន្លឺដ៏ធំក៏កើតប្រាកដ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ នឹងសម្តែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ អង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ស្ទឹងទាំងឡាយមិនហូរ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ នឹងសម្តែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ អង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ភ្លើងអវិចីមិនឆេះ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ នឹងសម្តែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ពួកសត្វស្លាបមិនហើរ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ នឹងសម្តែងធម៌ ។

៤០

យស្មិញ្ច ជាយមានស្មឹ សព្វរតនានិ ជោតិសុំ
សោទានិ ភគវា សត្ថា ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យស្មិញ្ច ជាយមានស្មឹ សត្តាសុំ បទវិក្កមា
សោទានិ ភគវា សត្ថា ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
ជាតមត្តោវ សម្ពុទ្ធោ ទិសា សព្វា វិលោកយិ
វាចាសភិមុទីរេសិ ឯសា ពុទ្ធាន ធម្មតា ។
សំវេជយិត្វា ជនតំ ថវិត្វា លោកនាយកំ
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទិត្វា បក្កាមឹ ចាចិនាមុខោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធមភិថោមយឹ
ទុក្កតឹ នាភិជានាមិ ថោមនាយ ឥទំ ផលំ ។

កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត គំនរខ្យល់មិន
បក់ផាត់ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា
ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ នឹងសម្តែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ
អង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ពួកកែវទាំងពួងក៏រុងរឿង ឥឡូវនេះ
ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានចក្ខុ នឹង
សម្តែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត
ទ្រង់ឈានដើរបាន ៧ ជំហាន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះ
ភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ នឹងសម្តែង
ធម៌ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធគ្រាន់តែទ្រង់ប្រសូតរួចភ្លាម ទ្រង់រមិល
មើលសព្វទិស ទ្រង់បន្លឺ នូវវាចាដ៏អង់អាច នេះជាធម្មតា
របស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំញ៉ាំងប្រជុំជនឲ្យកើតសង្វេគ
ហើយសរសើរព្រះលោកនាយក ថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធហើយ
បែរមុខទៅកាន់ទិសខាងកើត ដើរចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី
៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល ខ្ញុំបានសរសើរព្រះ
សម្ពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។

៤១

បញ្ចមំ សម្មុខាថវិកត្ថេរាបទានំ

ឥតោ នវុតិកប្បម្ហិ　　សម្មុខាថវិកវ្ហយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បឋវីទុន្ទុភិ នាម　　ឯកូននវុតិម្ហិតោ
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
អដ្ឋាសីតិម្ហិតោ កប្បេ　　ឱភាសោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
សត្តាសីតិម្ហិតោ កប្បេ　　សរិតច្ឆេទនវ្ហយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
អគ្គិនិព្វាបនោ នាម　　កប្បានំ ឆឡសីតិយា
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
គជា គតសមោ នាម　　កប្បានំ បញ្ចសីតិយា[១]
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
គតិបច្ឆេទនោ នាម　　កប្បានំ ចុល្លសីតិយា[១]
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
រតនប្បជ្ជលោ នាម　　កប្បានំ តេអសីតិយា
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។

---

១ ម. ចុល្លសីតិយា ។ ២ ម. បញ្ចសីតិយា ។

សម្មុខាថវិកត្ថេរាបទាន ទី ៥

ក្នុងកប្បទី ៩០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះ សម្មុខាថវិករាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង ច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រ- ពត្តិ ឈ្មោះបឋវីទុន្ទភិរាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាក្សត្រ ឈ្មោះ ឱភាសរាជ ជាស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើត ជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះសិរិតច្ឆេទនរាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយ កែវ ៧ ប្រការមានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៦ ខ្ញុំកើតជា ស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះអគ្គិនិព្វាបនរាជ ទ្រង់បរិបណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៥ ខ្ញុំកើតជាស្តេច ចក្រពត្តិ ឈ្មោះវាតសមរាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៤ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះគតិបច្ឆេទនរាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មាន កម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៣ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះ រតនបជ្ជលរាជ បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

បនវិក្កមនោ នាម កប្បានំ ទ្វេអសីតិយា
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
រាជា វិលោកនោ នាម កប្បានំ ឯកសីតិយា
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
គិរិសារោតិ នាមេន កប្បេសីតិម្ហិ ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សម្មុខាថវិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សម្មុខាថវិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ កុសុមាសនិយត្ថេរាបទានំ

[២៦] នគរេ ធញ្ញវតិយា អហោសឹ ព្រាហ្មណោ តទា
លក្ខណេ ឥតិហាសេ ច សនិឃណ្ឌុសកេដុភេ ។

ក្នុងកប្បទី ៨២ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះបទវិក្កមនរាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨១ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះវិលោកនរាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨០ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះគិរិសាររាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសម្មុខាថវិកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សម្មុខាថវិកត្ថេរាបទាន ។

កុសុមាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[២៦] គ្រានោះ ខ្ញុំបានកើតជាព្រាហ្មណ៍ នៅក្នុងក្រុងធញ្ញវតី ជាអ្នកឈ្លាស ក្នុងគម្ពីរលក្ខណសាស្ត្រ ឥតិហាសសាស្ត្រ ព្រមទាំងនិឃណ្ឌុសាស្ត្រ និងកេដុភសាស្ត្រ ។

៤៣

ឆដ្ឋំ កុសុមាសនិយត្ថេរាបទានំ

បទកោ វេយ្យាករណោ   និមិត្តេ កោវិទោ អហំ
មន្តេ ច សិស្សេ វាចេសឹ   តិណ្ណំ វេទាន ចារគូ ។
បញ្ច ឧប្បលហត្ថានិ   បិដ្ឋិយំ ឋបិតានិ មេ
អាហុតឹ យិដ្ឋុកាមោហំ   បិតុមាតុសមាគមេ ។
តទា វិបស្សិ ភគវា   ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតោ
ឱភាសេន្តោ ទិសា សព្វា   អាគច្ឆតិ នរាសភោ ។
អាសនំ បញ្ញបេត្វាន   និមន្តេត្វា មហាមុនឹ
សន្ថរិត្វាន តំ បុប្ផំ   អតិនេសឹ សកំ ឃរំ ។
យំ មេ អត្ថិ សកេ គេហេ   អាមិសំ បច្ចុបដ្ឋិតំ
តាហំ ពុទ្ធស្ស ចាទាសឹ   បសន្នោ សេហិ ចាណិភិ ។
ភុត្តាវីកាលមញ្ញាយ   ឯកំ ហត្ថំ អទាសហំ
អនុមោទិត្វាន សព្វញ្ញូ   បក្កាមិ ឧត្តរាមុខោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   បុប្ផទានស្សិទំ ផលំ ។

កុសុមាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

ជាអ្នកឈ្លាស ក្នុងបទ ក្នុងវេយ្យាករណ៍ ក្នុងនិមិត្ត ចេះចប់ត្រៃវេទ បានបង្ហាញមន្តចំពោះពួកសិស្ស ។ ខ្ញុំតម្កល់ផ្កាឧប្បល ៥ កម្រងលើខ្នង ខ្ញុំមានប្រាថ្នា ដើម្បីបូជានូវគ្រឿងបូជា ក្នុងការជួបជុំបិតានិងមាតា ។ វេលានោះ ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់ជានរាសភៈ មានកិត្តិសព្ទបោមពោមទ្រង់ញុំាងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺ ហើយស្តេចនិមន្តមក ។ ខ្ញុំបានក្រាលអាសនៈ ហើយនិមន្តព្រះមហាមុនី បានក្រាលផ្កានោះហើយ នាំព្រះអង្គហួសទៅកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួន ។ អាមិសៈណាដែលខ្ញុំបានតម្កល់ទុក មានក្នុងផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំជ្រះថ្លាបានថ្វាយអាមិសៈនោះចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ខ្ញុំដឹងនូវកាលដែលព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សោយរួចហើយ ក៏បានថ្វាយផ្កាមួយក្តាប់ ព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធ ធ្វើអនុមោទនារួចហើយឈមព្រះភក្ត្រទៅកាន់ទិសឧត្តរ និមន្តចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី ៨១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបុប្ផទាន ។

អនន្តរា ឥតោ កប្បេ　　រាជាហុ វរទស្សនោ
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុសុមាសនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុសុមាសនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ផលទាយកត្ថេរាបទានំ

[២៧] អជ្ឈាយិកោ មន្តធរោ　　តិណ្ណំ វេទាន បារគូ
ហិមវន្តស្សាវិទូរេ　　វសាមិ អស្សមេ អហំ ។
អគ្គិហុត្តញ្ច មេ អត្ថិ　　បុណ្ឌរីកផលានិ ច
បុដកេ និក្ខិបិត្វាន　　ទុមគ្គេ លគ្គិតំ មយា ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ　　អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ　　ភិក្ខន្តោ មមុបាគមិ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ　　ផលំ ពុទ្ធស្សទាសហំ
បីតិសញ្ជននោ មយ្ហំ　　ទិដ្ឋធម្មេ សុខាវហោ ។

ក្នុងកប្បជាលំដាប់ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះវរទស្សនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុសុមាសនិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុសុមាសនិយត្ថេរាបទាន ។

ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[២៧] ខ្ញុំជាអ្នកស្វាធ្យាយមន្ត ចងចាំមន្ត ចេះចប់ត្រៃវេទ នៅក្នុងអាស្រម ជិតព្រៃហិមពាន្ត ។ ការបូជាភ្លើង របស់ខ្ញុំតែងមាន ខ្ញុំដាក់ផ្លែឈូកទាំងឡាយក្នុងកញ្ចប់ ហើយព្យួរលើចុងឈើ ។ ព្រះលោកវិទូ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់មានប្រាថ្នា នឹងស្រង់ខ្ញុំ ស្តេចនិមន្តទៅដើម្បីភិក្ខា ក៏ចូលមកកាន់សំណាក់នៃខ្ញុំ ។

៤៨

សត្តមំ ផលទាយកត្ថេរាបទានំ

សុវណ្ណវណ្ណោ សម្ពុទ្ធោ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
អង្គុលិក្ខេ ឋិតោ សត្ថា ឥមំ គាថំ អភាសថ ។

ឥមិនា ផលទានេន ចេតនាបណិធីហិ ច
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជតិ ។

តេនេវ សុក្កមូលេន អនុភុត្វាន សម្បទា
បត្តោម្ហិ អចលំ ឋានំ ហិត្វា ជយបរាជយំ ។

ឥតោ សត្តកប្បសតេ រាជា អាសឹ សុមង្គលោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បានថ្វាយផ្លៃឈូក នោះ ចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះសម្ពុទ្ធជាសាស្តា ទ្រង់មានវណ្ណៈ ដូចមាស ទ្រង់ញុំាងបីតិខ្ញុំឲ្យកើត ទ្រង់នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ដល់ខ្ញុំក្នុងបច្ចុប្បន្ន គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់ឋិតនៅនា អាកាសហើយសម្តែងគាថានេះថា កុលបុត្តនេះ នឹងមិនទៅ កាន់ទុគ្គតិអស់មួយសែនកប្ប ដោយផលនៃការថ្វាយផ្លៃឈូក នេះផង ដោយផលនៃការតម្កល់ទុកនូវចេតនានេះផង ។ ព្រោះកុសលមូលនោះឯង ខ្ញុំបានសោយសម្បត្តិទាំងឡាយ ហើយបានដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនញាប់ញ័រ ខ្ញុំលះ បោលការឈ្នះនិងការចាញ់ ។ ក្នុងកប្បទី ៧០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះសុមង្គលៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ ដោយកែវទាំង ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះផលទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវ គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ ញាណសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[២៨] បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ វសាមិ បព្វតន្តរេ
បុឡិនំ សោភនំ ទិស្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរឹ ។
ញាណេ ឧបនិធំ នត្ថិ សង្ខារំ នត្ថិ សត្ថុនោ
សព្វធម្មំ អភិញ្ញាយ ញាណេន អធិមុច្ចតិ ។
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ នមោ តេ បុរិសុត្តម
ញាណេន តេ សមោ នត្ថិ យាវតា ញាណមុត្តមំ ។
ញាណេ ចិត្តំ បសាទេត្វា កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ
អវសេសេសុ កប្បេសុ កុសលំ ការិតំ[១] មយា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ញាណសញ្ញាយិទំ ផលំ ។

១ ម. កិរិយំ ។

ញាណសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[២៨] ខ្ញុំនៅនាភ្នំហិមពាន្ត ឃើញផ្នូកខ្សាច់ដ៏ល្អ ក្នុងចន្លោះភ្នំ ខ្ញុំរឭកនូវព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរថា ការប្រៀបធៀប ក្នុងញាណ (របស់ព្រះសាស្តា) មិនមានឡើយ សង្រ្គាមរបស់ព្រះសាស្តា ក៏មិនមានដែរ ព្រះសាស្តាបានជ្រាបនូវធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ស៊ប់ សួនដោយញាណ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំ សូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសដ៏ឧត្តម ខ្ញុំ សូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ សភាពដទៃស្មើដោយញាណរបស់ព្រះ អង្គមិនមានឡើយ មានតែញាណរបស់ព្រះអង្គ ទើបឧត្តមជា កំណត់ ។ ខ្ញុំញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងញាណហើយ ក៏បាន ទៅរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ខ្ញុំបានកសាងកុសល ក្នុងកប្បដ៏សេស ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាល នោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាននូវសេចក្តីសម្គាល់ ខ្ញុំមិនដែល ស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសេចក្តីសម្គាល់ក្នុងញាណ ។

៤៧

នវមំ គន្ធបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

ឥតោ តេសត្តតិកប្បេ ឯកោ បុប្ផិតបុប្ផិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ញាណសញ្ញកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ញាណសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ គន្ធបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[២៩] សុវណ្ណវណ្ណោ ភគវា វិបស្សី ទក្ខិណារហោ
បុរក្ខតោ សាវកេហិ អារាមា អភិនិក្ខមិ ។
ទិស្វានហំ ពុទ្ធសេដ្ឋំ សព្វញ្ញុតំ អនាសវំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ គតមគ្គំ អបូជយឹ ។
តេន ចិត្តប្បសាទេន និបន្និស្ស តាទិនោ
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន បុន វន្ទឹ តថាគតំ ។

ក្នុងកប្បទី ៧៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១ ជាតិ ព្រះនាមបុឡិនបុប្ផិយៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះញាណសញ្ញកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែង នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ញាណសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

គន្ធបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[២៩] ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី មានវណ្ណៈ ដូចមាស ទ្រង់គួរទទួលនូវទក្ខិណាទាន មានពួកសាវ័កចោមរោម ស្តេច ចេញអំពីអារាម ។ ខ្ញុំឃើញព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាសព្វញ្ញូ មិនមានអាសវៈ ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បាន បូជាផ្លូវដែលស្តេចនិមន្តទៅ ។ ខ្ញុំជាអ្នករីករាយ មានចិត្តរីក រាយ ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធជាតាទិបុគ្គល ប្រសើរជាងសត្វជើងពីរ ទើបថ្វាយបង្គំព្រះតថាគតម្តងទៀត ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកត្តាឡីសិតោ កប្បេ   វរុណោ នាម[១] ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា គន្ធបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

គន្ធបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ បទុមបូជកត្ថេរាបទានំ

[៣០] ហិមវន្តស្សាវិទូរេ   គោតមោ នាម បព្វតោ
នានារុក្ខេហិ សញ្ឆន្នោ   មហាភូតគណាលយោ ។
វេមជ្ឈម្ហិ ច តស្សាសិ   អស្សមោ អភិនិម្មិតោ
បុរក្ខតោ សសិស្សេហិ   វសាមិ អស្សមេ អហំ ។

១ ម. ចរណោ នាម ។

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាក្សត្រចក្រពត្តិ ឈ្មោះវរុណៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះគន្ធបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ គន្ធបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

បទុមបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៣០] មានភ្នំ ១ ឈ្មោះគោតមៈ នៅព្រៃហិមពាន្ត ដេរដាសដោយឈើផ្សេងៗ ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកភូតច្រើន ។ ខ្ញុំបានសាងអាស្រម ត្រង់កណ្តាលភ្នំនោះ មានពួកសិស្សចោមរោម តែងនៅក្នុងអាស្រម (ខ្ញុំបបួលពួកសិស្សថា)

៤៩

ទសមំ បទុមបូជកត្ថេរាបទានំ

អាយន្តុ មេ សិស្សគណា　　បទុមំ អាហរន្តុ មេ
ពុទ្ធបូជំ ករិស្សាមិ　　ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
ឯវន្តិ តេ បដិស្សុត្វា　　បទុមំ អាហរឹសុ មេ
តថា និមិត្តំ កត្វាហំ　　ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
សិស្សេ តទា សមានេត្វា　　សាធុកំ អនុសាសហំ
មា ខោ តុម្ហេ បមជ្ជិត្វា　　អប្បមាទោ សុខាវហោ ។
ឯវំ សមនុសាសិត្វា　　ស សិស្សេ វចនក្ខមេ
អប្បមាទគុណេ យុត្តោ　　តទា កាលំ កតោ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ　　យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　　ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកបញ្ញាសកប្បម្ហិ　　រាជា អាសឹ ជលុត្តមោ
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បទុមបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១០

សូមពួកសិស្ស មកកាន់សំណាក់យើង សូមពួកសិស្សនាំផ្កាឈូកមកឲ្យយើងៗនឹងធ្វើពុទ្ធបូជា ចំពោះព្រះពុទ្ធជាតាទិបុគ្គលទ្រង់ប្រសើរជាងសត្វជើងពីរ ។ ពួកសិស្សទាំងនោះ ទទួលពាក្យខ្ញុំថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ ហើយបានយកផ្កាឈូកមកឲ្យខ្ញុំ ខ្ញុំធ្វើនិមិត្តតាមទំនងដូច្នោះហើយ បានបង្អោនថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានប្រជុំពួកសិស្ស ហើយប្រៀនប្រដៅដោយប្រពៃថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរកុំប្រមាទ សេចក្តីមិនប្រមាទជាគុណនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។ ខ្ញុំនោះបានប្រៀនប្រដៅពួកសិស្សដែលជាអ្នកគួរដល់ពាក្យនេះហើយ ខ្ញុំប្រកបក្នុងអប្បមាទគុណ ក៏បានធ្វើមរណកាលក្នុងពេលនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៥១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមជលុត្តមៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

៤០

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បទុមបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បទុមបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

សេរេយ្យកោ បុប្ផថូបិ ចាយាសោឧកិ ថោមកោ[១]
អាសនិ ផលសញ្ញី ច គន្ធបទុមបុប្ផិយោ
បញ្ចុត្តរសតា គាថា គណិតា អត្ថទស្សិភិ ។

សេរេយ្យកវគ្គោ តេរសមោ ។

---

១ ម. បាយាសោ គន្ធថោមកោ ។

បានឮថា បទុមបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងឡាយនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បទុមបូជកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

សេរេយ្យកត្ថេរាបទាន ១ បុប្ផថូបិយត្ថេរាបទាន ១ បាយាសទាយកត្ថេរាបទាន ១ គន្ធោទកិយត្ថេរាបទាន ១ ឋោមកត្ថេរាបទាន ឬសម្មុខាថវិកត្ថេរាបទាន ១ កុសុមាសនិយត្ថេរាបទាន ១ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ ញាណសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ គន្ធបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ បទុមបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ១០៥ ពួកអ្នកប្រាជ្ញបានរាប់ហើយ ។

ចប់ សេរេយ្យកវគ្គ ទី ១៣ ។

ចុទ្ទសមោ សោភិតវគ្គោ

បឋមំ សោភិតត្ថេរាបទានំ

[៣១] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
មហតោ ជនកាយស្ស ទេសេតិ អមតំ បទំ ។
តស្សាហំ វចនំ សុត្វា វាចាសភិមុទីរិតំ
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន ឯកគ្គោ អាសហំ តទា ។
យថា សមុទ្ទោ ឧទធីនមគ្គោ
មេរុ នគានំ បវរោ សិលុច្ចយោ
តថេវ យេ ចិត្តវសេន វត្តរេ
ន ពុទ្ធញាណស្ស កលំ ឧបេន្តិ តេ ។
ធម្មវិធឹ ឋបេត្វាន ពុទ្ធោ ការុណិកោ ឥសិ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា ឥមា គាថា អភាសថ ។
យោ សោ ញាណំ បកិត្តេសិ ពុទ្ធម្ហិ លោកនាយកេ
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ សោ ន គច្ឆតិ ។

សោភិតវគ្គ ទី ១៤

សោភិតត្ថេរាបទាន ទី ១

[៣១] ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ជានរាសភៈ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ជាចំណែកព្រះនិព្វាន ដល់ពួកជនច្រើន ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានស្តាប់នូវព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះអង្គនោះ ដែលទ្រង់ពោលដោយវាចា ដ៏អង់អាច ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលី មានចិត្តនឹងក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ ។

សមុទ្រ ប្រសើរជាងស្ទឹងទាំងឡាយ ភ្នំព្រះសុមេរុ ប្រសើរជាងភ្នំទាំងឡាយ យ៉ាងណាមិញ ជនណាប្រព្រឹត្តដោយអំណាចចិត្ត ជននោះ មិនដល់មួយចំណិត នៃពុទ្ធញ្ញាណឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

លុះព្រះសម្ពុទ្ធជាឥសី ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ទ្រង់បញ្ឈប់នូវធម្មវិធី គង់ក្នុងកណ្តាលជំនុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយសម្តែងនូវគាថាទាំងឡាយនេះថា ជនណា បានសរសើរ នូវញាណនៃព្រះពុទ្ធ ជាលោកនាយក ជននោះឯង រមែងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិអស់មួយសែនកប្ប

កិលេសេ ឈាបយិត្វាន ឯកគ្គោ សុសមាហិតោ
សោភិតោ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បញ្ញាសេ កប្បសហស្សម្ហិ សត្តេវាសុំ សមុគ្គតា
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សោភិតោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សោភិតត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ សុទស្សនត្ថេរាបទានំ

[៣២] វិត្ថតាយ[១] នទិយា តីរេ មិលក្ខុផលិដោ[២] អហុ
តាហំ រុក្ខំ គវេសន្តោ អទ្ទសំ លោកនាយកំ ។

១ ម. វិនតា ។ ២ ម. មិលក្ខុផលិតោ ។

នឹងផុតបំផ្លាញកិលេសទាំងឡាយ មានចិត្តនឹងក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ មានចិត្តតម្កល់មាំ នឹងបាននាមថាសោភិតៈ ជាសាវ័កនៃព្រះសាស្តា ។ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញកងកិលេសហើយ ភពទាំងពួងខ្ញុំបានដកចេញហើយ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៥០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ព្រះនាមសមុគ្គតៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវទាំង ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសោភិតត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សោភិតត្ថេរាបទាន ។

សុទស្សនត្ថេរាបទាន ទី ២

[៣២] ពួកឈើមិលក្ខុមានផ្លែ នៅក្បែរឆ្នេរស្ទឹងដ៏ធំ ខ្ញុំកំពុងស្វែងរកឈើនោះ បានឃើញព្រះលោកនាយក ។

៤៣

ទុតិយំ សុទស្សនត្ថេរាបទានំ

កោតកំ[១] បុប្ផិតំ ទិស្វា វណ្ដេ ឆេត្វានហំ តទា
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ ។

យេន ញាណេន បត្តោសិ អច្ចុតំ អមតំ បទំ
តំ ញាណំ អភិបូជេសឹ ពុទ្ធសេដ្ឋ មហាមុនិ ។

ញាណម្ហិ បូជំ កត្វាន មិលក្ខុំ អទ្ទសំ អហំ
បដិលទ្ធោម្ហិ តំ សញ្ញំ ញាណបូជាយិទំ ផលំ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ញាណបូជាយិទំ ផលំ ។

ឥតោ តេរសកប្បម្ហិ ទ្វាទសាសុំ ផលុគ្គតា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុទស្សនោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុទស្សនត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. កេដុកំ ។

សុទស្សនត្ថេរាបទាន ទី ២

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំឃើញដើមកែសមានផ្ការីក ទើបកាច់ផ្កាទាំងទង នាំចូលទៅថ្វាយចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិខី ជាលោកពន្ធុ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រសើរជាមហាមុនី ព្រះអង្គដល់ហើយ នូវអមតបទ ជាទីមិនឃ្លាតដោយញាណណា ខ្ញុំបូជាចំពោះញាណនោះ ។ លុះខ្ញុំធ្វើការបូជាចំពោះញាណហើយ ទើបបានឃើញនូវឈើមិលក្ខុ ខ្ញុំជាបុគ្គលបាននូវការសម្គាល់នោះ នេះជាផលនៃញាណ-បូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃញាណបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១៣ អំពីក្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១២ ជាតិ ព្រះនាមពលុគ្គតៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុទស្សនត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុទស្សនត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ ចន្ទនបូជកត្ថេរាបទានំ

[៣៣] ចន្ទភាគានទីតីរេ　　អហោសឹ កិន្នរោ តទា
បុប្ផភក្ខោ ចហំ អាសឹ　　បុប្ផានំ វសនោ អហំ(១) ។
អត្ថទស្សី តុ ភគវា　　លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
បវនគ្គេន(២) និយ្យាសិ　　ហំសរាជាវ អម្ពរេ ។
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ　　ចិត្តំ តេ សុវិសោធិតំ
បសន្នមុខវណ្ណោសិ　　វិប្បសន្នមុខិន្ទ្រិយោ ។
ឱរោហិត្វាន អាកាសា　　ភូរិបញ្ញោ សុមេធសោ
សង្ឃាដឹ បត្ថរិត្វាន　　បល្លង្កេន ឧបាវិសិ ។
វិលិនំ ចន្ទនាទាយ　　អគមាសឹ ជិនន្តិកេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ　　ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
អភិវាទេត្វាន សម្ពុទ្ធំ　　លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ
បាមោជ្ជំ ជនយិត្វាន　　បក្កាមឹ ឧត្តរាមុខា ។

---
១ ម. កថា ។ ២ ម. វិបនគ្គេន ។

ចន្ទនបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៣៣] គ្រានោះ ខ្ញុំកើតជាកិន្នរ នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា ជាអ្នកទទួលទាននូវផ្កាឈើ ជាអ្នកស្លៀកនូវផ្កាឈើ ។ កាលនោះ ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ស្តេចហោះទៅតាមទីបំផុតនៃព្រៃធំ ដូចស្តេចហង្ស (ហើរទៅ) នាអាកាស (ខ្ញុំសរសើរពុទ្ធគុណថា) បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះអង្គ ព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គ ស្អាតល្អហើយ ព្រះអង្គមានសម្បុរព្រះភ័ក្ត្រជ្រះថ្លា មានឥន្ទ្រិយគឺព្រះភ័ក្ត្រស្រស់បស់ ។ លុះព្រះអត្ថទស្សី មានបញ្ញាដូចផែនដី មានបញ្ញាជាគ្រឿងពុះពារ ស្តេចចុះអំពីអាកាស ហើយក្រាលសង្ឃាដី ទ្រង់ចូលមកទាំងភ្នែន ។ ខ្ញុំបានយកខ្លឹមចន្ទន៍ដ៏ល្អិតផង់ ហើយដើរចូលមកក្នុងសំណាក់ព្រះជិនស្រី ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បានបូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ហើយក៏កើតប្រាមោទ្យ ឈមមុខទៅកាន់ឧត្តរទិស ដើរចេញទៅ ។

ចតុត្ថំ បុប្ផឆទនិយត្ថេរាបទានំ

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ ចន្ទនំ យំ អបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ចតុទ្ទសេ កប្បសតេ ឥតោ អាសឹសុ តេ តយោ
រោហិណិ នាម នាមេន ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចន្ទនបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចន្ទនបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ភាណវារំ ។

ចតុត្ថំ បុប្ផឆទនិយត្ថេរាបទានំ

[៣៤] សុនន្ទោ នាម នាមេន ព្រាហ្មណោ មន្តចារគូ
អជ្ឈាយកោ យាចយោគោ វាជបេយ្យំ អយាចយិ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អគ្គោ ការុណិកោ ឥសិ
ជនតំ អនុកម្បន្តោ អម្ពរេ ចង្កមិ តទា ។

ក្នុងកប្បទី ១១៨ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាខ្លឹមចន្ទន៍ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១១៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមរោហិណីដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចន្ទនបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចន្ទនបូជកត្ថេរាបទាន ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ៨ ។

បុប្ផឆទនិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[៣៤] មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ មាននាមសុនន្ទៈ ជាអ្នកចេះចប់មន្ត ស្វាធ្យាយមន្ត គួរគេសូមបាន បានបួងសួងនូវយញ្ញឈ្មោះវាជបេយ្យៈ ។ កាលនោះ ព្រះលោកវិទូជាអគ្គបុរស ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ប្រកបដោយសេចក្ដីករុណា ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណ អនុគ្រោះដល់ពួកជន ស្ដេចចង្រ្កមនាអាកាស ។

ចង្កមិត្វាន សម្ពុទ្ធោ សព្វញ្ញូ លោកនាយកោ
មេត្តាយ អផរិ សត្តេ អប្បមាណំ និរូបធី(១) ។
វណ្ណេ ឋិត្វាន បុប្ផានិ ព្រាហ្មណោ មន្តបារគូ
សព្វេ សិស្សេ សមានេត្វា អាកាសេ ឧក្ខិបាបយិ ។
យាវតា នគរំ អាសិ បុប្ផានំ ឆទនំ តទា
ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន សត្តាហំ ន វិគច្ឆថ ។
តេនេវ សុក្កមូលេន អនុភោត្វាន សម្បទា
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ តិណ្ណោ លោកេ វិសត្តិកំ ។
ឯការសេ កប្បសតេ បញ្ចតឹសាសុ ខត្តិយា
អម្ពរំសសនាមា(២) តេ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុប្ផឆទនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុប្ផឆទនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. អប្បមាណោ និរូបធិ ។ ២ ម. កត្ថចិ បោត្ថកេ អមានាមា ច រាជានោតិ ទិស្សន្តិ ។

លុះព្រះសម្ពុទ្ធ ជាសព្វញ្ញូ ជាលោកនាយក ទ្រង់ចង្ក្រមរួច ហើយ ក៏ផ្សាយមេត្តាចំពោះពួកសត្វ (សព្វទិស) មិនមាន ប្រមាណ មិនមានឧបធិ ។ ព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកចេះចប់មន្ត្រ បានបេះយកផ្កាទាំងទង ប្រជុំពួកសិស្សទាំងអស់ ហើយ បោះទៅលើអាកាស ។ ក្នុងកាលនោះ នគរក៏មានគ្រឿង ប្រក់ដោយផ្កាជាកំណត់ ហេតុតែអានុភាពនៃព្រះពុទ្ធ ផ្កា មិនបានវិនាស អស់ ៧ ថ្ងៃ ។ ដោយកុសលមូលនោះឯង ខ្ញុំបានសោយសម្បត្តិ កំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ធ្វើងនូវ តណ្ហាជាគ្រឿងចាក់ស្រែះក្នុងលោក ។ ក្នុងកប្បទី ១១១ អំពី កប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣៥ ជាតិ មានព្រះ នាមអម្ពរំសៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា បុប្ផឆទនិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែង នូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុប្ផឆទនិយត្ថេរាបទាន ។

៤៧

បញ្ចមំ រហោសញ្ញិកត្ថេរាបទានំ

[៣៤] ហិមវន្តស្សាវិទូរេ វសភោ នាម បព្វតោ
តស្មឹ បព្វតបាទម្ហិ អស្សមោ អាសិ មាបិតោ ។
តីណិ សិស្សសហស្សានិ វាចេសឹ ព្រាហ្មណោ តទា
សំហរិត្វាន តេ សិស្សេ ឯកមន្តំ ឧបាវិសឹ ។
ឯកមន្តំ និសីទិត្វា ព្រាហ្មណោ មន្តបារគូ
ពុទ្ធវេទំ គវេសន្តោ ញាណេ ចិត្តំ បសាទយឹ ។
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា និសីទិ បណ្ណសន្ថរេ
បល្លង្កំ អាភុជិត្វាន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ញាណសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
សត្តវីសម្ហិ កប្បម្ហិ រាជា សិរីធរោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

វរហោសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៣៥] មានភ្នំមួយឈ្មោះវសភៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ខ្ញុំសាងអាស្រមនៅនាជើងភ្នំនោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍ បានបង្រៀនសិស្សបីពាន់នាក់ លុះបង្រៀនសិស្សទាំងនោះរួចហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ទីសមគួរ ។ លុះព្រាហ្មណ៍ គឺខ្ញុំនេះឯង ជាអ្នកចេះចប់មន្ត អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ស្វែងរកមើលភេទរបស់ព្រះពុទ្ធ ក៏បានញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងញាណ ។ លុះខ្ញុំញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងញាណនោះរួចហើយ ក៏អង្គុយលើកម្រាលស្លឹកឈើ ពែនភ្នែនធ្វើមរណកាលក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានដល់នូវសេចក្ដីសម្គាល់ (ក្នុងញាណ) ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃញាណសញ្ញា ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសិរីធរៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា រហោសញ្ញិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

រហោសញ្ញិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៣៦] កណិការំវ ជោតន្តំ និសិន្នំ បព្វតន្តរេ
ឱភាសេន្តំ ទិសា សព្វា ឱសធឹ វិយ តារកំ[១] ។
តយោ មាណវកា អាសុំ សកេ សិប្បេ សុសិក្ខិតា
ខារិភារំ គហេត្វាន អន្វេន្តិ មម បច្ឆតោ ។
បុដកេ សត្ត បុប្ផានិ និក្ខិត្តានិ តបស្សិនា
គហេត្វា តានិ ញាណម្ហិ វេស្សភុស្សាភិរោបយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ញាណបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកូនត្តឹសកប្បម្ហិ វិហតាភាសនាមកោ[២]
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ[៣] ។

---

១ ម. ឱសធិ វិយ តារកា ។ ២ ម. វិបុលាភាសនាមកោ ។ ៣ ម. រាជា ហោសិ មហព្វលោ ។

បានឮថា ព្រះរហោសញ្ញិកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ រហោសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ។

ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៣៦] (ព្រះសម្ពុទ្ធ) ទ្រង់រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ ទ្រង់គង់នៅនាចន្លោះភ្នំ ញុំាងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺដូចផ្កាយព្រឹក មាណព ៣ នាក់ ជាអ្នកសិក្សាជំនាញក្នុងសិល្បសាស្ត្ររបស់ខ្លួន នាំគ្នារកអម្រែកដើរមកអំពីក្រោយខ្ញុំ ខ្ញុំបានយកផ្កាទាំង ៧ ដែលតាបសដាក់ក្នុងកញ្ចប់នោះ ហើយថ្វាយផ្កាទាំងនោះចំពោះញាណ របស់ព្រះវេស្សភូសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃញាណបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមវិហតាភាសៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចម្បកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ អត្ថសន្ទស្សកត្ថេរាបទានំ

[៣៧] វិសាលមាឡេ អាសិន្នោ   អទ្ទសំ លោកនាយកំ
ខីណាសវំ ពលប្បត្តំ   ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតំ ។
សតសហស្សា តេវិជ្ជា   ឆឡភិញ្ញា មហិទ្ធិកា
បរិវារេន្តិ សម្ពុទ្ធំ   កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
ញាណេ ឧបនិធាយស្ស   ន វិជ្ជតិ សទេវកេ
អនន្តញ្ញាណំ សម្ពុទ្ធំ   កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចម្បកបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

អត្ថសន្ទស្សកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៣៧] *ខ្ញុំអង្គុយនៅក្នុងរោងធំ បានឃើញ (ព្រះបទុមុត្តរៈ) ជាលោកនាយក ទ្រង់អស់អាសវៈ ទ្រង់ដល់នូវពលធម៌ មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម ។ (ខ្ញុំសរសើរថា) ភិក្ខុសង្ឃទាំងមួយសែនអង្គ សុទ្ធតែជាអ្នកបានវិជ្ជា ៣ អភិញ្ញា ៦ មានឫទ្ធិច្រើន តែងចោមរោមព្រះសម្ពុទ្ធ អ្នកណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាបាន ។ (ក្នុងលោក) ព្រមទាំងទេវលោក ឥតមានញាណណានឹងប្រៀបផ្ទឹមក្នុងញាណព្រះសម្ពុទ្ធបានឡើយ អ្នកណាឃើញព្រះសម្ពុទ្ធមានញាណរកទីបំផុតគ្មានហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាបាន ។*

ធម្មកាយញ្ច ទីបេន្តិ[១] កេវលំ រតនាករំ
វិកោបេតុំ ន សក្កោន្តិ កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
ឥមាហិ តីហិ គាថាហិ នារទោ បុរកច្ឆិ សោ[២]
បទុមុត្តរំ ថវិត្វាន សម្ពុទ្ធំ អបរាជិតំ ។
តេន ចិត្តប្បសាទេន ពុទ្ធសន្ថវនេន ច
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
ឥតោ តឹសេ កប្បសតេ សុមិត្តោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អត្ថសន្ទស្សកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អត្ថសន្ទស្សកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ទីបេន្តំ ។ ២ ម. វ្ហយវច្ឆលោ ។

ម្យ៉ាងទៀត សាវ័កទាំងឡាយសម្តែងនូវធម្មកាយ ជាទីកើតនៃរតនៈតែប៉ុណ្ណោះ តែមិនអាចឲ្យព្រះសម្ពុទ្ធកម្រើកបានទេ អ្នកណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាបាន ។ នារទបុរសគឺខ្ញុំនោះដើរទៅពីខាងមុខ ហើយពោលសរសើរ នូវព្រះបទុមុត្តរៈសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឥតមានបុគ្គលផ្ទាលផ្ទាញ់បាន ដោយគាថាទាំង ៣ នេះ ។ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះផង ដោយការស្និទ្ធស្នាលនឹងព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ផង ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុគ្គតិអស់ ១ សែនកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ១៣០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាក្សត្រចក្រពត្តិ ព្រះនាមសុមិត្តៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអត្ថសន្ទស្សកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់អត្ថសន្ទស្សកត្ថេរាបទាន ។

៦១

អដ្ឋមំ ឯកវំសនិយត្ថេរាបទានំ

[៣៨] នារទោ ឥតិ នាមេន កេសវោ(១) ឥតិ មំ វិទូ
កុសលាកុសលំ ឯសំ អគមំ ពុទ្ធសន្តិកំ ។
មេត្តចិត្តោ ការុណិកោ អត្ថទស្សី មហាមុនិ
អស្សាសយន្តោ សត្តេ សោ ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ
សត្ថារំ អភិវាទេត្វា បក្កាមិ បាចិនាមុខោ ។
សត្តរសេ កប្បសតេ រាជា អាសិ មហីបតិ
អមិត្តតបនោ នាម ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកវំសនិយោ(២) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកវំសនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ កត្ថចិ បោត្ថកេ កស្សបោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ឯកបទាសនិយោ ។

ឯករំសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៣៨] ខ្ញុំឈ្មោះនារទៈ តែគេស្គាល់ខ្ញុំថា កេសវៈវិញ ខ្ញុំកំពុងស្វែងរកកុសលអកុសល ក៏បានទៅកាន់សំណាក់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ។ ព្រះអត្ថទស្សីមហាមុនី មានព្រះហឫទ័យប្រកបដោយមេត្តាករុណា ព្រះចក្ខុមសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ញុំាងសត្វឲ្យស្រុះស្រួល ហើយទ្រង់តែងសម្តែងធម៌ (ចំពោះសត្វ) ។ ខ្ញុំបានញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ហើយធ្វើអញ្ជលីលើសិរ្សៈ ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា រួចឈមមុខទៅកាន់បាចីនទិស ចៀសចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី ១១៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះនាមអមិត្តតបនៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯករំសនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯករំសនិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ សាលទាយកត្ថេរាបទានំ

[៣៩] មិគរាជា តទា អាសិំ អភិជាតោ សុ កេសរី
គិរិទុគ្គំ គវេសន្តោ អទ្ទសំ លោកនាយកំ
អយំ នុ ខោ មហាវីរោ និព្វាបេតិ មហាជនំ
យន្នូនិមំ[១] ឧបាសេយ្យំ ទេវទេវំ នរាសភំ ។
សាខំ សាលស្ស ភញ្ជិត្វា សកោសំ[២] បុប្ផមាហរឹ
ឧបគន្ត្វាន សម្ពុទ្ធំ អទាសិំ បុប្ផមុត្តមំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ច នវមេ កប្បេ វិរោចនសនាមកោ
តយោ អាសឹសុ រាជានោ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សាលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សាលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. យំនូនាហំ ។ ២ ម. សកោសំ ។

សាលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

[៣៩] គ្រានោះ ខ្ញុំកើតជាកេសរមិគរាជ ជាអភិជាត កំពុងស្វែងរកភ្នំដែលគេទៅបានដោយកម្រ ក៏បានឃើញព្រះលោកនាយក (ទើបគិតថា) ឱហ្ន៎ ព្រះមហាវីរៈនេះហើយ ទ្រង់ញុំាងមហាជន ឲ្យរលត់ទុក្ខ បើដូច្នោះ គួរអាត្មាអញចូលទៅអង្គុយជិតព្រះពុទ្ធនេះ ព្រះអង្គជាទេវតារបស់ទេវតា ជានរាសភៈ ។ ទើបខ្ញុំកាច់យកមែករាំង ព្រមទាំងចង្កោមផ្កា ចូលទៅគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយថ្វាយផ្កាដ៏ប្រសើរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបុប្ផទាន ។ ក្នុងកប្បទី ៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមវិរោចនៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសាលទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សាលទាយកត្ថេរាបទាន ។

៦៣

ទសមំ ផលទាយកត្ថេរាបទានំ

[៤០] បរោធកោ[១]តទា អាសឹ បរមានុបរោធកោ
បព្ភារេ សេយ្យំ កប្បេមិ អវិទូរេ សិខិសត្ថុនោ ។
សាយំ បាតញ្ច បស្សាមិ ពុទ្ធំ លោកគ្គនាយកំ
ទេយ្យធម្មោ ច មេ នត្ថិ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
បិយាលផលមាទាយ អគមំ ពុទ្ធសន្តិកំ
បដិគ្គហេសិ ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ ។
តតោ បរំ ឧបាទាយ បវារិតំ[២] វិនាយកំ
តេន ចិត្តប្បសាទេន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ អហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ បណ្ណរសេ កប្បេ តយោ អាសឹសុ មាលភិ[៣]
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។

---

១ ម. បារាវតោ ។ ២ ម. បរិចារឹ ។ ៣ ម. តយោ អាសុំ បិយាលិនោ ។

ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៤០] គ្រានោះ ខ្ញុំកើតជាសត្វបរោធកៈ[១] ជាសត្វបរោធកៈយ៉ាងតូចបំផុត ទទួលទានដំណោកនៅក្បែរញកភ្នំ ក្នុងទីជិតសំណាក់ព្រះសាស្តា ព្រះនាមសិខី ។ ខ្ញុំតែងឃើញព្រះពុទ្ធជាលោកគ្គនាយក ទាំងល្ងាចព្រឹក តែខ្ញុំនឹងរកទេយ្យធម៌ថ្វាយព្រះសម្ពុទ្ធ មានព្រះទ័យនឹង ប្រសើរជាងសត្វជើងពីរពុំបាន ។ ខ្ញុំបានយកផ្លែទ្រយឹង ទៅកាន់សំណាក់ព្រះពុទ្ធ ព្រះមានព្រះភាគ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈទ្រង់ក៏បានទទួលយក ។ លំដាប់តពីនោះ ខ្ញុំធ្វើមរណកាលក្នុងទីនោះ ដោយចិត្តជ្រះថ្លា អាស្រ័យព្រះវិនាយកដែលខ្ញុំប្រាថ្នាហើយនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិនេះជាផល នៃផលទាន ។ ក្នុងកប្បទី ១៥ អំពីកប្បនេះបានជាកើតស្តេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមមាលភិ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

---

១ ក្នុងបាលីព្រះត្រៃបិដកភូមាថា 'បារាវកោ' ប្រែថា 'ព្រាប' ។

៦៤

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

សោភិ សុទស្សនោ ចេវ ចន្ទនោ បុប្ផឆទនោ
រហោ ចម្បកបុប្ផី ច អត្ថសន្ទស្សកេន ច ។
ឯការំសី សាលទទោ ទសមោ ផលទាយកោ
គាថាយោ សត្តតិ ទ្វេ ច គណិតាយោ វិភាវិហីតិ ។

សោភិតវគ្គោ ចុទ្ទសមោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះផលទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

សោភិតត្ថេរាបទាន ១ សុទស្សនត្ថេរាបទាន ១ ចន្ទនបូជកត្ថេរាបទាន ១ បុប្ផឆទនិយត្ថេរាបទាន ១ រហោសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ១ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ អត្ថសន្ទស្សកត្ថេរាបទាន ១ ឯករំសនិយត្ថេរាបទាន ១ សាសទាយកត្ថេរាបទាន ១ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ជាគម្រប់ ១០ គាថា ៧២ ពួកអ្នកប្រាជ្ញ បានគណនាហើយ ។

ចប់ សោភិតវគ្គ ទី ១៤ ។

បណ្ណាសមោ ឆត្តវគ្គោ

បឋមំ អធិឆត្តិយត្ថេរាបទានំ

[៤១] បរិនិព្វុតេ ភគវតិ អត្ថទស្សីនរុត្តមេ
ឆត្តាតិច្ឆត្តំ ការេត្វា ថូបម្ហិ អភិរោបយឹ ។
កាលេន កាលំ អាគន្ត្វា នមស្សឹ លោកនាយកំ
បុប្ផច្ឆទនំ កត្វាន ឆត្តម្ហិ អភិរោបយឹ ។
សត្តរសេ កប្បសតេ ទេវរជ្ជមការយឹ
មនុស្សត្តំ ន គច្ឆាមិ ថូបបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អជិឆត្តិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អធិឆត្តិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆត្តវគ្គ ទី ១៥

អធិឆត្តិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[៤១] *កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនរៈ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានឲ្យគេធ្វើឆត្ររួត ហើយឲ្យលើកឡើងត្រង់ព្រះស្តូប ។ ខ្ញុំបានមកនមស្ការព្រះលោកនាយក សព្វ ។ កាល ហើយធ្វើគ្រឿងប្រក់ដោយផ្កា លើកឡើងតម្កល់ពីខាងលើឆត្រ ។ ក្នុងកប្បទី ១១៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានសោយជាទេវរាជ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតជាមនុស្សម្តងឡើយ នេះជាផលនៃថូបបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។*

បានឮថា ព្រះអធិឆត្តិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អធិឆត្តិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ ថម្ភារោបកត្ថេរាបទានំ

[៤២] និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ ធម្មទស្សីនរាសភេ
អារោបេសឹ ធជត្ថម្ភំ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ចេតិយេ ។
និស្សេណឹ មាបយិត្វាន ថូបសេដ្ឋំ សមារុហំ[១]
ជាតបុប្ផំ គហេត្វាន ថូបម្ហិ អភិរោបយឹ ។
អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មា អហោ នោ សត្ថុសម្បទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ថូបបូជាយិទំ ផលំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ ថូបសិខសនាមកា
សោឡសាសីសុ រាជានោ ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ថម្ភារោបកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ថម្ភារោបកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. សមារុហឹ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ថម្ភារោបកត្ថេរាបទាន ទី ២

[៤២] *កាលព្រះលោកនាថ ព្រះនាមធម្មទស្សី ជានរាសភៈ ទ្រង់បរិនិព្វាន ខ្ញុំបានលើកដងទង់ ត្រង់ចេតិយរបស់ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំបានធ្វើជណ្តើរសម្រាប់ឡើងទៅកាន់ព្រះស្តូបដ៏ប្រសើរ បានទាំងយកផ្កាជាតព្រឹក្សទៅដោតលើព្រះស្តូប ដោយតាំងចិត្តថា ព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលអស្ចារ្យ ព្រះធម៌ជាសភាពអស្ចារ្យ សម្បទារបស់ព្រះសាស្តានៃយើង ជារបស់អស្ចារ្យ ។ ដោយសារកុសលកម្មនេះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាជាផលនៃថូបបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមថូបសិខៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។*

បានឮថា ព្រះថម្ភារោបកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ថម្ភារោបកត្ថេរាបទាន ។

៦៧

តតិយំ វេទិការកត្ថេរាបទានំ

[៤៣] និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ បិយទស្សីនរុត្តមេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ពុទ្ធវេទិមកាសហំ ។
មណីហិ បរិវារេត្វា អកាសិមហាមុត្តមំ[១]
វេទិកាយ មហំ កត្វា តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុស្សំ
មណី ធារេន្តិ អាកាសេ បុញ្ញកម្មស្សិទំ ផលំ ។
សោឡសិតោ កប្បសតេ មណិប្បភាសនាមកា
ពត្តឹសាសីសុ[២] រាជានោ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វេទិការកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វេទិការកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. អកាសិ វេទមុត្តមំ ។ ២ ម. ឆត្តឹសាសីសុ ។

វេទិការកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៤៣] *កាលព្រះលោកនាថ ព្រះនាមបិយទស្សី ជានរៈដ៏ឧត្តម ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បានសាងវេទិការចេតិយសម្រាប់ជាពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំព័ទ្ធវេទិការនោះ ដោយកែវមណី ហើយរៀបចំធ្វើបុណ្យឆ្លងវេទិការដ៏ប្រសើរ ហើយក៏ធ្វើមរណកាល ក្នុងវេលានោះ ។ ខ្ញុំទៅកើតក្នុងកំណើតណា ៗ ទោះបីជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ទេវតាទាំងឡាយ តែងបាំងកែវមណីឰដ៏អាកាស (ចំពោះខ្ញុំ) នេះជាផលនៃបុញ្ញកម្ម ។ ក្នុងកប្បទី ១១៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣២ ជាតិ ព្រះនាមមណិប្បកាស ដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។*

បានឮថា ព្រះវេទិការកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វេទិការកត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ សបរិវារិយត្ថេរាបទានំ

[៤៤] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ   លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
ជលិត្វា អគ្គិក្ខន្ធោវ   សម្ពុទ្ធោ បរិនិព្វុតោ ។
និព្វុតេ ច មហាវីរេ   ថូបោ វិត្ថារិកោ អហុ
ថូបទត្តំ(១) ឧបដ្ឋេន្តិ   ធាតុគេហេ វរុត្តមេ(២) ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ   អកំ ចន្ទនវេទិកំ
ទីយតិ ធូបគន្ធោ ច   ថូចានុច្ឆវិកំ តទា ។
ភវេ និព្វត្តមានម្ហិ   ទេវត្តេ អថ មានុសេ
ឱមត្តំ មេ ន បស្សាមិ   បុព្វកម្មស្សិទំ ផលំ ។
បញ្ចទសេ កប្បសតេ   ឥតោ អដ្ឋ ជនា អហុំ
សព្វេ សមត្តនាមា តេ   ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ម. ទូរតោវ ។ ២ ម. ធាតុគេហវរុត្តមេ ។

សបរិវារិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

[៤៤] ព្រះជិនស្រីសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ រុងរឿងដូចគំនរភ្លើង ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ។ លុះព្រះមហាវីរៈ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ព្រះស្តូបជារបស់ធំសម្បើមក៏កើតមានឡើង (ក្នុងកាលនោះ) ពួកជនតែងនាំគ្នាចូលទៅបម្រើព្រះស្តូប ត្រង់ល្វែងតម្កល់ព្រះធាតុ ដ៏ប្រសើរឧត្តម ។ កាលនោះខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បានសាងខឿនខ្ទឹមចន្ទន៍ បានថ្វាយធូបនិងគ្រឿងក្រអូប ដ៏សមគួរដល់ព្រះស្តូប ។ កាលខ្ញុំកើតក្នុងភព(ណាៗ) ទោះបីជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ខ្ញុំមិនបានជួបនូវភាពថោកទាបឡើយ នេះជាផលនៃបុញ្ញកម្ម ។ ក្នុងកប្បទី ១១៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាមសមត្តៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

៦៩

បញ្ចមំ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សបរិវារិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សបរិវារិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៤៨] និព្វុតេ លោកមហិតេ អាហុតីនំ បដិគ្គហេ
សិទ្ធត្ថម្ហិ ភគវតិ មហាថូបមហោ អហុ ។
មហេ បវត្តមានម្ហិ សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិនោ
ឧម្មាបុប្ផំ គហេត្វាន ថូបម្ហិ អភិរោបយឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ច នវមេ កប្បេ សោមទេវសនាមកា
បញ្ចាសីតិសុ រាជានោ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឧម្មបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

បានឮថា ព្រះសបរិវារិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សបរិវារិយត្ថេរាបទាន ។

ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៤៥] កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ដែលពួកសត្វលោកបូជាហើយ គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ក៏មានការធ្វើងព្រះស្តូបដ៏ធំ ។ កាលដែលកំពុងរៀបចំធ្វើងព្រះស្តូប ខ្ញុំក៏បានយកផ្កាទៅដោតលើព្រះស្តូប នៃព្រះសិទ្ធត្ថៈមហេសី ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបុប្ផបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨៥ ជាតិ ព្រះនាមសោមទេវៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧម្មាបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ អនុលោមទាយកត្ថេរាបទានំ

[៤៦] អនោមទស្សិស្ស មុនិនោ ពោធិវេទឹ អកាសហំ
សុធាយ បិណ្ឌំ ទត្វាន ចាណិកម្មំ អកាសហំ ។
និដ្ឋិតំ សុកតំ កម្មំ អនោមទស្សី នរុត្តមោ
ភិក្ខុសង្ឃេ ឋិតោ សត្ថា ឥមំ គាថំ អភាសថ
ឥមិនា សុធកម្មេន ចេតនាបណិធីហិ ច
សម្បត្តឹ អនុភោត្វាន ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតិ ។
បសន្នមុខវណ្ណោម្ហិ ឯកគ្គោ សុសមាហិតោ
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
ឥតោ កប្បសតេ អាសឹ បរិបុណ្ណោ អនូនកោ
រាជា សព្ឃោសោ[១] នាម ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។

១ ម. សព្ពឃនោ នាម ។

បានឮថា ព្រះឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

អនុលោមទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៤៦] ខ្ញុំបានធ្វើខឿនពោធិព្រឹក្ស នៃព្រះមុនីព្រះនាមអនោមទស្សី បានដាក់ដុំបាយអ ហើយធ្វើនូវបាណិកម្ម (បូក) ។ ព្រះសាស្តាព្រះនាមអនោមទស្សី ប្រសើរជាងនរៈ គង់ក្នុងកណ្តាលភិក្ខុសង្ឃ ឃើញអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះហើយ ទើបសម្តែងគាថានេះថា កុលបុត្តនេះ បានសោយសម្បត្តិ ដោយការបូកបាយអនេះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចេតនាផង ហើយនឹងធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតទុក្ខ ។ ខ្ញុំមានសម្បុរមុខថ្លាស្រស់ មានចិត្តនឹងនៅក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ មានចិត្តតម្កល់មាំល្អ ខ្ញុំទ្រទ្រង់នូវរាងកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ១០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសម្បុស្សនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ មិនខ្វះខាត (ដោយសម្បត្តិ) មានកម្លាំងច្រើន ។

៧១

សត្តមំ មគ្គទាយកត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អនុលោមទាយកោ[១] ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អនុលោមទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ មគ្គទាយកត្ថេរាបទានំ

[៤៧] ឧត្តរិត្វាន នទិកំ វនំ គច្ឆតិ ចក្ខុមា
តមទ្ទសាសឹ សម្ពុទ្ធំ សិទ្ធត្ថំ វរលក្ខណំ ។
កុទ្ទាលបិដកមាទាយ សមំ កត្វាន តំ បថំ
សត្ថារំ អភិវាទេត្វា សកំ ចិត្តំ បសាទយឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ មគ្គទានស្សិទំ ផលំ ។

១ ម. អនុលេបទាយកោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអនុលោមទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អនុលោមទាយកត្ថេរាបទាន ។

មគ្គទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៤៧] *ព្រះសម្ពុទ្ធមានបញ្ញាចក្ខុ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ទ្រង់ធ្ងន់ស្ងឹង ស្តេចពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ព្រៃ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈនោះ ទ្រង់មានលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ ទើបខ្ញុំកាន់យកចបនិងកញ្ជើ ធ្វើផ្លូវនោះឲ្យរាបស្មើ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ហើយញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លូវ ។*

៧២

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សត្តបញ្ញាសកប្បម្ហិ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
នាមេន សុប្បពុទ្ធោតិ នាយកោ សោ នរិស្សរោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មគ្គទាយកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មគ្គទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ផលកទាយកត្ថេរាបទានំ

[៤៨] យានការោ បុរេ អាសឹ ទារុកម្មេ សុសិក្ខិតោ
ចន្ទនេន ផលកំ កត្វា អទាសឹ លោកពន្ធុនោ ។
បភាសតិ ឥទំ ព្យម្ហំ សុវណ្ណស្ស សុនិម្មិតំ
ហត្ថិយានំ អស្សយានំ ទិព្វយានំ ឧបដ្ឋិតំ ។

ក្នុងកប្បទី ៥៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំនោះបានកើតជាស្តេច ១ អង្គ ព្រះនាមសុប្បពុទ្ធ ជាធំជាងជន ជានាយក ជាឥស្សរៈលើពួកនរជន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមគ្គទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មគ្គទាយកត្ថេរាបទាន ។

ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៤៨] កាលពីដើមខ្ញុំជាអ្នកធ្វើយាន បានសិក្សាស្ទាត់ក្នុងការឈើ បានធ្វើផែនក្តារដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ថ្វាយចំពោះព្រះលោកពន្ធុ ។ (ដោយកុសលកម្មនោះ) ទើបវិមាននេះ ដែលបុញ្ញកម្មតាក់តែងដោយមាស តែងភ្លឺស្វាងរុងរឿង មានទាំងយានដំរី យានសេះ យានទិព្វ កើតប្រាកដឡើង (ដល់ខ្ញុំ) ។

៧៣

នវមំ វជំសកិយត្ថេរាបទានំ

បាសាទា សិវិកា ចេវ   និព្វត្តន្តិ យទិច្ឆកំ
អក្ខុព្ភំ រតនំ មយ្ហំ   ផលកស្ស ឥទំ ផលំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   ផលកំ យំ អហំ ទទឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ផលកស្ស ឥទំ ផលំ ។
សត្តបញ្ញាសកប្បម្ហិ   ចតុរោ ភវនិម្មិតា
សត្តរតនសម្បន្នា   ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ផលកទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ផលកទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ វជំសកិយត្ថេរាបទានំ

[៤៩] សុមេធោ នាម នាមេន   សយម្ភូ អបរាជិតោ
វិវេកមនុព្រូហន្តោ   អជ្ឈោគាហិ មហាវនំ ។

ទាំងប្រាសាទ និងគ្រែស្នែង ក៏កើតឡើង (ដល់ខ្ញុំដែរ) កែវជារបស់មិនរំភើប គួរតាមប្រាថ្នា (ក៏កើតឡើង) ដល់ខ្ញុំ នេះជាផល នៃផែនក្តារ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផែនក្តារ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផែនក្តារ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមភវនិម្មិតៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

វង្សកិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[៤៩] ព្រះសយម្ភូ ព្រះនាមសុមេធៈ ឥតមានបុគ្គលផ្ចាញ់បាន ទ្រង់ចម្រើនវិវេក ស្តេចចូលទៅកាន់ព្រៃធំ ។

៧៤

សលឡំ បុប្ផិតំ ទិស្វា　　គន្ថិត្វាន វដំសកំ
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ　　សម្មុខា លោកនាយកំ ។
តឹសកប្បសហស្សម្ហិ　　យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　　ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឩនវីសេ កប្បសតេ　　សោឡសាសឹសុ និម្មិតា
សត្តរតនសម្បន្នា　　ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វដំសកិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វដំសកិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ខ្ញុំបានឃើញដើមស្រល់មានផ្ការីក (ទើបកាច់យកមក) ដោតក្រងធ្វើជាគ្រឿងប្រដាប់ក្បាល បង្អោនថ្វាយព្រះពុទ្ធ ជាលោកនាយក ចំពោះព្រះភក្ត្រ ។ ក្នុងកប្បទី ៣០.០០០អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១១៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមនិម្មិតៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវដំសកិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វដំសកិយត្ថេរាបទាន ។

៧៤

ទសមំ បល្លង្កទាយកត្ថេរាបទានំ

[៥០] សុមេធស្ស ភគវតោ លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
បល្លង្កោ ហិ មយា ទិន្នោ សឧត្តរសបច្ឆទោ ។
សត្តរតនសម្បន្នោ បល្លង្កោ អាសិ សោ តទា
មម សង្កប្បមញ្ញាយ និព្វត្តតិ សទា មម ។
តឹសកប្បសហស្សម្ហិ យំ បល្លង្កមទទិំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បល្លង្កស្ស ឥទំ ផលំ ។
វីសកប្បសហស្សម្ហិ សុវណ្ណាភា តយោ ជនា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បល្លង្កទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បល្លង្កទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បល្លង្កទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៩០] ខ្ញុំបានថ្វាយបល្ល័ង្ក (គ្រែ) ព្រមទាំងពិតាន ចំពោះព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមសុមេធៈ ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រកបដោយតាទិគុណ ។ ពេលនោះ បល្ល័ង្កដ៏បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការនោះ (ហាក់ដូចជា) ដឹងតម្រិះរបស់ខ្ញុំ តែងកើតសម្រាប់ខ្ញុំ សព្វៗ កាល ។ ក្នុងកប្បទី ៣០.០០០ អំពីកប្បនេះក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយបល្ល័ង្ក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបល្ល័ង្ក ។ ក្នុងកប្បទី ២០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមសុវណ្ណាភា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបល្លង្កទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បល្លង្កទាយកត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឧទ្ទានំ

ឆត្តថម្ភោ[១] ច វេទី ច បរិវារុម្មបុប្ផិយោ[២]
អង្កុលោមោ ច មគ្គោ ច ផលកោ ច វដំសកោ
បល្លង្កផាយិ[៣] គាថាយោ ឆប្បញ្ញាស បកិត្តិតា ។

ឆត្តវគ្គោ បន្នរសមោ ។

---

១ ម. ឆត្តំ ។ ២ ម. បរិវារុម្មាបុប្ផិយោ ។ ៣ ម. បល្លង្កទោ ច ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឧទ្ទាន

អធិចត្តិយត្ថេរាបទាន ១ ថម្ភារោបកត្ថេរាបទាន ១ វេទិការកត្ថេរាបទាន ១ សបរិវារិយត្ថេរាបទាន ១ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ អនុលោមទាយកត្ថេរាបទាន ១ មគ្គទាយកត្ថេរាបទាន ១ ផលកទាយកត្ថេរាបទាន ១ វដំសកិយត្ថេរាបទាន ១ បល្លង្កទាយកត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៥៦ អ្នកប្រាជ្ញបានពោលទុកហើយ ។

ចប់ ឆត្តវគ្គ ទី ១៥ ។

សោឡសមោ ពន្ធុជីវកវគ្គោ

បឋមំ ពន្ធុជីវកត្ថេរាបទានំ

[៨១] ចន្ទំវ វិមលំ សុទ្ធំ　　វិប្បសន្នមនាវិលំ
នន្ទិភវបរិក្ខីណំ[១]　　តិណ្ណំ លោកេ វិសត្តិកំ ។
និព្វាបយន្តំ ជនតំ　　តិណ្ណំ តារយតំ មុនឹ[២]
វនេស្មឹ ឈាយមានន្តំ　　ឯកគ្គំ សុសមាហិតំ ។
ពន្ធុជីវកបុប្ផានិ　　លគ្គិត្វា សុត្តកេ អហំ[៣]
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ　　សិខិនោ លោកពន្ធុនោ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ　　យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　　ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ សត្តមកេ កប្បេ　　មនុជិន្ទោ មហាយសោ
សមន្តចក្ខុ នាមាសឹ　　ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ម. នន្ទិរាគបរិក្ខីណំ ។ ម. វរំ ។ ៣ ម. សុត្តកេនហំ ។

ពន្ធុជីវកវគ្គ ទី ១៦

ពន្ធុជីវកត្ថេរាបទាន ទី ១

[៩១] (ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិខី) ទ្រង់បរិសុទ្ធ ប្រាសចាកមន្ទិលដូចព្រះចន្ទ មានព្រះហឫទ័យថ្លាស្អាត មិនល្អក់ មាននន្ទិរាគៈនិងភពអស់ហើយ ព្រះអង្គឆ្លងហើយនូវវិសត្តិកាតណ្ហាក្នុងលោក ព្រះអង្គញុំាងប្រជុំជនឲ្យរលត់ទុក្ខ ទ្រង់ឆ្លងហើយ ជាព្រះមុនីរបស់ពួកជនអ្នកឆ្លង កំពុងចម្រើនឈាន មានព្រះហឫទ័យនឹងក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ តាំងមាំល្អក្នុងព្រៃ ។ ខ្ញុំពាក់នូវផ្កាច្បារលើខ្សែអំបោះ ហើយថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិខី ជាផៅពង្សនៃលោក ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ គ្រានោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើបុញ្ញកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសមន្តចក្ខុ ទ្រង់មានយសច្រើន ជាធំក្នុងមនុស្ស មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

៧៨

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពន្ធុជីវកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពន្ធុជីវកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ តម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៥២] បរកម្មាយនេ យុត្តោ អបរាធំ អកាសហំ
វនន្តំ អភិធាវិស្សំ ភយវេរសមប្បិតោ ។
បុប្ផិតំ បាទបំ ទិស្វា បិណ្ឌិពន្ធំ សុនិម្មិតំ
តម្ពបុប្ផំ គហេត្វាន ពោធិយំ ឱកិរឹ អហំ ។
សម្មជ្ជិត្វាន តំ ពោធឹ បាដលឹ បាទមុត្តមំ
បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ពោធិមូលំ ឧបាវិសឹ ។
គតមគ្គំ គវេសន្តា អាគញ្ឆុំ មម សន្តិកំ
តេ ច ទិស្វានហំ តត្ថ អាវជ្ជឹ ពោធិមុត្តមំ ។
វន្ទិត្វា ច អហំ ពោធឹ វិប្បសន្នេន ចេតសា
អនេកតាល្បេ បបតឹ គិរិទុគ្គេ ភយានកេ ។

បានឮថា ព្រះពន្ធុជីវកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពន្ធុជីវកត្ថេរាបទាន ។

តម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[៩២] ខ្ញុំប្រកបក្នុងការងាររបស់ជនដទៃ បានធ្វើនូវកំហុសជាអ្នកពេញប្រៀបដោយភ័យនិងពៀរ ហើយក៏ស្ទុះរត់ទៅពួនក្នុងទីព្រៃ ។ ខ្ញុំឃើញដើមឈើ ដែលមានផ្ការីកស្គុសស្គាយចងជាចង្កោម ដែលជម្មតានិម្មិតល្អហើយ កាន់យកនូវផ្កាក្រហមរោយរាយចុះទៀបពោធិព្រឹក្ស ។ ខ្ញុំបោសដើមប្រនៀងជាឈើដ៏ឧត្តមជាពោធិព្រឹក្សនោះ ហើយចូលទៅជិតគល់ពោធិព្រឹក្ស អង្គុយផ្គត់ភ្នែន ។ កាលពួកជនស្វែងរកផ្លូវដែលខ្ញុំទៅ ក៏មកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ លុះខ្ញុំឃើញនូវពួកជនទាំងនោះ ក៏នឹកដល់ពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម ក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា ថ្វាយបង្គំដើមពោធិព្រឹក្ស រួចហើយក៏ធ្លាក់ទៅក្នុងជ្រោះភ្នំដែលគួរខ្លាច មានជម្រៅច្រើនជួរដើមត្នោត ។

៧៩

តតិយំ វីថិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពោធិបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ច តតិយេ កប្បេ   រាជា សម្ផុសិតោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តម្ពបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តម្ពបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ វីថិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ

[៨៣] ឧទេន្តំ សតរំសីវ   បីតរំសិវ ភាណុមំ
បណ្ណរសេ យថា ចន្ទំ   និយ្យន្តំ លោកនាយកំ ។
អដ្ឋសដ្ឋីសហស្សានិ   សព្វេ ខីណាសវា អហុំ
បរិវារឹសុ សម្ពុទ្ធំ   ទីបទិន្ទំ នរាសភំ ។

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាពោធិព្រឹក្ស ។ ក្នុងកប្បទី ៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិព្រះនាមសម្មសិតៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតម្ពបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

វីថិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៥៣] ខ្ញុំបានឃើញ ព្រះពុទ្ធ ជានាយកនៃលោក កំពុងស្តេចទៅ ដូចព្រះអាទិត្យមានរស្មីដ៏ច្រើន កាលរះឡើងមានរស្មីពណ៌លឿង ឬដូចព្រះចន្ទ្រក្នុងថ្ងៃទី ១៥ កើត ។ ពួកព្រះខីណាស្រពទាំងពួងមានប្រមាណ ៦៨.០០០ ចោមរោមព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជានរាសភៈ ។

សម្មជ្ជិត្វាន តំ វីថឹ និយ្យន្តេ លោកនាយកេ
ឧស្សាបេសឹ ធជំ តត្ថ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ធជំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ធជទានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ ចតុត្ថកេ កប្បេ រាជាហោសឹ មហព្វលោ
សព្វាការេន សម្បន្នោ សុធជោ ឥតិ វិស្សុតោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វីថិសម្មជ្ជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វីថិសម្មជ្ជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ កក្ការុបូជកត្ថេរាបទានំ

[៥៤] ទេវបុត្តោ អហំ សន្តោ បូជយឹ សិខិនាយកំ
កក្ការុបុប្ផំ បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កាលព្រះលោកនាយកកំពុងយាងទៅ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានបោសថ្នល់នោះ ហើយលើកនូវទង់ជ័យក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទង់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយទង់ ។ ក្នុងកប្បទី ៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច ព្រះនាមសុធជៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយអាការៈទាំងពួង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវីថិសម្មជ្ជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វីថិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទាន ។

កក្ការុបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៤

[៩៤] ខ្ញុំជាទេវបុត្ត បានបូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ជានាយកព្រះនាមសិខី ខ្ញុំកាន់យកផ្កាល្ពៅ បង្អោនថ្វាយព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃពុទ្ធបូជា ។

៨១

បញ្ចមំ មន្ទារវបុប្ផបូជកត្ថេរាបទានំ

ឥតោ ច នវមេ កប្បេ   រាជា សត្តុត្តមោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា   កក្ការុបូជកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កក្ការុបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ មន្ទារវបុប្ផបូជកត្ថេរាបទានំ

[៨៤] ទេវបុត្តោ អហំ សន្តោ   បូជយឹ សិខិនាយកំ
មន្ទារវេន បុប្ផេន   ពុទ្ធស្ស អភិបូជយឹ ។
សត្តាហំ ឆទនំ អាសិ   ទិព្វមាល្យំ តថាគតេ
សព្វេ ជនា សមាគន្ត្វា   នមស្សឹសុ តថាគតំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

ក្នុងកប្បទី ៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ទ្រង់ឧត្តម បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកក្ការុបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កក្ការុបូជកត្ថេរាបទាន ។

មន្ទារវបុប្ផបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៥៥] ខ្ញុំជាទេវបុត្ត បានបូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ជានាយកព្រះនាមសិខី ខ្ញុំបានបូជា ចំពោះព្រះពុទ្ធដោយផ្កាមន្ទារវៈ ។ ផ្កាកម្រងទិព្វ ជាគ្រឿងប្រក់លើព្រះតថាគត អស់ ៧ ថ្ងៃ ពួកជនទាំងអស់មកចួបជុំគ្នាហើយ នមស្ការព្រះតថាគត ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

ឥតោ ច ឧសមេ កប្បេ រាជាហោសិំ ជុតិន្ធរោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មន្ធារវបុប្ផបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មន្ធារវបុប្ផបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៥៦] ហិមវន្តស្សាវិទូរេ កុក្កុដោ នាម បព្វតោ
តម្ហិ បព្វតបាទម្ហិ សត្ត ពុទ្ធា វសន្តិ តេ ។
កទម្ពំ បុប្ផិតំ ទិស្វា ទីបរាជំវ ឧគ្គតំ
ឧភោហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ សត្ត ពុទ្ធេ សមោកិរឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

ក្នុងកប្បទី ១០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមជុតិន្ធរៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមន្ទារវបុប្ផបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មន្ទារវបុប្ផបូជកត្ថេរាបទាន ។

កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៥៦] ភ្នំឈ្មោះកុក្កុដៈ មានក្នុងទីជិតភ្នំហិមពាន្ត ព្រះពុទ្ធ ៧ ព្រះអង្គនោះ តែងគង់នៅទៀបជើងភ្នំនោះ ខ្ញុំបានឃើញដើមកទម្ពដែលមានផ្ការីកស្គុសស្គាយ ដូចព្រះអាទិត្យរះឡើង ទើបកាន់យកដោយដៃទាំងពីរ ហើយពោយរាយថ្វាយព្រះពុទ្ធទាំង ៧ អង្គ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ　　សត្តាសុំ បុប្ផនាមកា
សត្តរតនសម្បន្នា　　ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កទម្ពបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ តិណសូលកត្ថេរាបទានំ

[៨៧] ហិមវន្តស្សវិទូរេ　　ភូតគណោ នាម បព្វតោ
វសតេកោ ជិនោ តត្ថ　　សយម្ភូ លោកនិស្សដោ ។
តិណសូលេ គហេត្វាន　　ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ
ឯកូនសត្តសហស្ស-　　កប្បំ ន វិនិបាតកោ ។
ឥតោ ឯកាទសេ កប្បេ　　ឯកោសឹ ធរណីរុហោ
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ព្រះនាមបុប្ផៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

តិណសូលកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៥៦] ភ្នំឈ្មោះភូតគណៈ មានក្នុងទីជិតភ្នំហិមពាន្ត ព្រះជិនស្រី សយម្ភូ ទ្រង់រលាស់ចេញចាកលោក ទ្រង់គង់មួយអង្គឯងក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំយកផ្កាម្លិះរួតទាំងឡាយ បូជាព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតជាវិនិបាត អស់ ៩៩ ពាន់កប្ប ព្រោះកុសលនេះ ។ ក្នុងកប្បទី ១១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមធរណីរុហៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិណសូលកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិណសូលកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៥៨] សុវណ្ណោ នាម នាមេន   ព្រាហ្មណោ មន្តចារគូ
បុរក្ខតោ សសិស្សេហិ   វសតិ បព្វតន្តរេ ។
បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ   អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ   អគញ្ឆិ មម សន្តិកំ ។
វេហាយសេ ចង្កមតិ   ធីរោ បជ្ជលិតោ តថា
ហាសំ មមំ វិទិត្វាន   បក្កាមិ ចាចិនាមុខោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិណសូលកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិណសូលកត្ថេរាបទាន ។

នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៩៨] ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះសុវច្ឆៈ ជាអ្នកដល់នូវត្រើយនៃមន្ត មានពួកសិស្សចោមរោម តែងនៅក្នុងចន្លោះភ្នំ ។ ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ព្រះអង្គមានប្រាថ្នាដើម្បីស្រោចស្រង់នូវខ្ញុំ ទើបស្តេចមកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ ។ ទ្រង់ចង្ក្រមលើអាកាស ដូចប្រទីប រុងរឿង ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ នូវសេចក្តីត្រេកអររបស់ខ្ញុំ ហើយមានព្រះភ័ក្ត្របែរទៅទិសខាងកើត ស្តេចចៀសចេញទៅ ។

៨៤

តញ្ច អច្ឆរិយំ ទិស្វា អព្ភុតំ លោមហំសនំ
ជាតបុប្ផំ គហេត្វាន គតមគ្គម្ហិ ឱកិរឹ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ ឱកិរឹ អហំ
តេន ចិត្តប្បសាទេន ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ រាជា អាសឹ មហារថោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ជាតបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ជាតបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ បុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៨៩] កាននំ វនមោគ្គយ្ហ វសាមិ លុទ្ទកោ អហំ
បុន្នាគំ បុប្ផិតំ ទិស្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរឹ ។

ចំណែកខាងខ្ញុំ ឃើញហេតុអស្ចារ្យចម្លែក គួរជាទីព្រឺរោម នោះហើយ ក៏កាន់យកនូវផ្កាខ្ទឹង រោយរាយលើផ្លូវដែលព្រះអង្គស្តេចទៅ ។ ក្នុងកប្បទី ១ សែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានរោយរាយផ្កា ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមមហារថៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនាគបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

បុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[៥៩] ខ្ញុំជានាយព្រាន បានចូលទៅអាស្រ័យ ក្នុងព្រៃធំ បានឃើញដើមបុន្នាគព្រឹក្ស ដែលមានផ្ការីកស្គុសស្គាយ ហើយនឹករលឹកចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលដ៏ប្រសើរ ។

តំ បុប្ផំ ឱចិនិត្វាន សុគន្ធំ គន្ធគន្ធិកំ[១]
ថូបំ ការិត្វាន បុឡិនេ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកម្ហិ នវុតេ កប្បេ ឯកោ អាសឹ តមោនុទោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុន្នាគបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ កុមុទទាយកត្ថេរាបទានំ

[៦០] ហិមវន្តស្សាវិទូរេ មហាជាតស្សរោ អហុ
បទុមុប្បលសញ្ឆន្នោ បុណ្ឌរីកសមោហិតោ[១]។

១ ម. បុណ្ឌរីកសមោត្ថដោ ។

ខ្ញុំបេះផ្កានោះ ដែលមានក្លិនក្រអូប យ៉ាងក្រៃលែង ហើយធ្វើជាព្រះស្តូប លើផ្នួកខ្សាច់ បូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១ អង្គ ព្រះនាមតមោនុទៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

កុមុទទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៦០] មានស្រះកើតឯងដ៏ធំ ក្នុងទីជិតភ្នំហិមពាន្ត ជាស្រះដេរដាសដោយឈូកនិងឧប្បល ព្រោងព្រាតដោយផ្កាឈូកស ។

៨៧

ទសមំ កុមុទទាយកត្ថេរាបទានំ

កុក្កុដោ[1] នាម នាមេន   តត្ថាសឹ សកុណោ តទា
សីលវា វត្តសម្បន្នោ   បុញ្ញាបុញ្ញេសុ កោវិទោ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ   អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
ជាតស្សរស្សវិទូរេ   សញ្ចរិត្ថ មហាមុនិ ។
ជលជំ កុមុទំ ភិត្វា[2]   ឧបនេសឹ មហេសិនោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ   បដិគ្គហិ មហាមុនិ ។
តញ្ច ទានំ ទទិត្វាហំ   សុក្កមូលេន ចោទិតោ
កប្បានំ សតសហស្សំ   ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
សោឡសេតោ កប្បសតេ   អាសុំ វរុណនាមកា
អដ្ឋ ឯតេ ជនា តត្ថ   ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុមុទទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុមុទទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. កក្កុដ្ឋោ ។ ២ ម. ឆេត្វា ។

កុមុទទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាមាន់ ជាសកុណជាតិ នៅជិតស្រះនោះ ជាសត្វមានសីល បរិបូណ៌ដោយវត្ត ឈ្លាសវៃក្នុងអំពើបុណ្យនិងបាប ។ ព្រះពុទ្ធជាមហាមុនី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈជ្រាបច្បាស់នូវលោក ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនឆ្ងាយអំពីជាតស្រះនោះ ។ ខ្ញុំបានកាច់ផ្កាកុមុទ ដែលកើតក្នុងទឹក បង្អោនចូលមកថ្វាយព្រះមហេសី ។ ព្រះពុទ្ធជាមហាមុនី ទ្រង់ជ្រាបនូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ទ្រង់ក៏ទទួលយក ។ ខ្ញុំត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន ព្រោះបានឲ្យទាននោះខ្ញុំក៏មិនទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ អស់មួ ១ សែនកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ១១៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាមវរុណៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុមុទទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុមុទទាយកត្ថេរាបទាន ។

៨៨

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឧទ្ទានំ

ពន្ធុជីវកម្ពុប្ផិ វីថិកក្ខារុប្ផិយោ
មធ្ហារវោ កាជម្ពិ ច សូលកោ ជាតបុប្ផិយោ
បុន្នាគោ កោមុជី គាថា ឆប្បញ្ញាសា បកិត្តិតា ។

ពន្ធុជីវកវគ្គោ សោឡសមោ ។

តិណសូលកត្ថេរាបទានទី ៧

ឧទ្ទាន

ពន្ធុជីវកត្ថេរាបទាន ១ តម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ វីថិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទាន ១ កក្ការុបូជកត្ថេរាបទាន ១ មន្ទារវបុប្ផបូជកត្ថេរាបទាន ១ កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ តិណសូលកត្ថេរាបទាន ១ នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ បុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ កុមុទទាយកត្ថេរាបទាន ១ គាថា (ទាំងនេះ) មាន ៥៦ ដែលលោកសម្តែងទុកហើយ ។

ចប់ ពន្ធុជីវកវគ្គ ទី ១៦ ។

សត្តរសមោ សុបារិចរិយវគ្គោ

បឋមំ សុបារិចរិយត្ថេរាបទានំ

[៦១] បទុមោ នាម នាមេន ទិបទិន្ទោ នរាសភោ
បវនា អភិនិក្ខម្ម ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យក្ខានំ សមយោ អាសិ អវិទូរេ មហេសិនោ
យេន កិច្ចេន សម្បត្តា អជ្ឈាបេក្ខឹសុ[១] តាវទេ ។
ពុទ្ធស្ស គិរមញ្ញាយ អមតស្សវ ទេសនំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ អប្ផោដេត្វា ឧបដ្ឋហឹ ។
សុចិណ្ណស្ស ផលំ បស្ស ឧបដ្ឋានស្ស សត្ថុនោ
តឹសកប្បសហស្សេសុ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
ឩនត្តឹសេ កប្បសតេ សមលង្កតនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---
១ ម. អជ្ឈុបេក្ខឹសុ ។

សុបារិចរិយវគ្គ ទី ១៧

សុបារិចរិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[៦១] *ព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមៈ ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជានរាសភៈ ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ ទ្រង់ចេញចាកព្រៃគឺតណ្ហា តែងសម្តែងនូវធម៌ ។ ពួកយក្ខបានប្រជុំគ្នាក្នុងទីជិតព្រះពុទ្ធមហេសី ដោយកិច្ចដែលពួកយក្ខទាំងនោះមកជួបជុំគ្នាហើយប្រាថ្នាមើល (នូវព្រះសម្ពុទ្ធ) ក្នុងខណៈនោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តត្រេកអរ ដឹងច្បាស់នូវវាចារបស់ព្រះពុទ្ធជាគ្រឿងសម្តែងនូវព្រះនិព្វាន ឈ្មោះអមតៈ ទះដៃហើយចូលទៅបម្រើ ។ ខ្ញុំជួបនូវផលនៃការបម្រើ ដែលខ្ញុំសន្សំល្អហើយ ចំពោះព្រះសាស្តា ក្នុងកប្បទី ៣ ម៉ឺន ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុគ្គតិឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ១២៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសមលង្កតៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។*

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុចារិចរិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុបារិចរិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ កណវេរបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៦២] សិទ្ធត្ថោ នាម ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
បុរក្ខតោ សាវកេហិ នគរំ បដិបជ្ជថ ។
រញ្ញោ អន្តេបុរេ អាសឹ គោបកោ អភិសម្មតោ
បាសាទេ ឧបវិដ្ឋោហំ អទ្ទសំ លោកនាយកំ ។
កណវេរំ គហេត្វាន ភិក្ខុសង្ឃេ សមោកិរឹ
ពុទ្ធស្ស វិសុំ កត្វាន តតោ ភិយ្យោ សមោកិរឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តាសីតិម្ហិតោ កប្បេ ចតុរាសុំ មហិទ្ធិកា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បានឮថា ព្រះសុបារិចរិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុបារិចរិយត្ថេរាបទាន ។

កណវេរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[៦២] ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ជាចម្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ មានពួកសាវ័កចោមរោមហើយ ទ្រង់ស្តេចមកកាន់ក្រុង ។ ខ្ញុំជាអ្នកគ្រប់គ្រងក្នុងខាងក្នុងបុរី របស់ស្តេចដែលស្តេចតែងតាំង ខ្ញុំចូលទៅក្នុងប្រាសាទ បានឃើញព្រះពុទ្ធជាលោកនាយក ។ ខ្ញុំយកផ្កាច្បា រោយរាយចំពោះភិក្ខុសង្ឃ រោយរាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ធ្វើឲ្យផ្សេងច្រើនក្រៃលែងជាងនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៨៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះមហិទ្ធិកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

៩១

តតិយំ ខជ្ជទាយកត្ថេរាបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កណវេរបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កណវេរបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ខជ្ជទាយកត្ថេរាបទានំ

[៦៣] តិស្សស្ស ខោ ភគវតោ បុព្វេ ផលមទាសហំ
នាឡិកេរញ្ច បាទាសឹ ខជ្ជកំ អភិសម្មតំ ។
ពុទ្ធស្ស តមហំ ទត្វា តិស្សស្ស តុ មហេសិនោ
មោទាមហំ កាមកាមី ឧបបជ្ជឹ យមិច្ឆកំ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ តេរសកប្បម្ហិ រាជា ឥន្ទសមោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បានឮថា ព្រះកណវេរបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កណវេរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ខជ្ជទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៦៣] ក្នុងកាលពីដើម ខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ បានថ្វាយផ្លែដូង ដែលគេសន្មតថាជាបង្អែម ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមតិស្ស: ។ លុះខ្ញុំថ្វាយផ្លែឈើនោះ ចំពោះព្រះពុទ្ធព្រះនាមតិស្ស:ជាមហេសីហើយ ក៏រីករាយ ខ្ញុំមានសេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងកាម ក៏បានទៅកើតតាមសេចក្ដីប្រាថ្នា ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងគ្រានោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យនូវផ្លែឈើ ។ ក្នុងកប្បទី ១៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមឥន្ទសម: ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ខជ្ជទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ខជ្ជទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ ទេសបូជកត្ថេរាបទានំ

[៦៨] អត្ថទស្សី តុ ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
អព្ភុគ្គន្ត្វាន វេហាសំ គច្ឆន្តោ អនិលញ្ជសេ ។
យម្ហិ ទេសេ ឋិតោ សត្ថា អព្ភុគ្គច្ឆិ មហាមុនិ
តាហំ ទេសំ អបូជេសឹ បសន្នោ សេហិ ចាណិហិ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ អទ្ទសំ យំ មហាមុនឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទេសបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកាទសេ កប្បសតេ គោសុជាតសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បានឮថា ព្រះខជ្ជទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថា គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ខជ្ជទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទេសបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៤

[៦៤] ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាចម្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ហោះទៅកាន់អាកាស ស្ដេចទៅក្នុងផ្លូវអាកាស ។ ព្រះសាស្ដាជាមហាមុនី ឋិតនៅក្នុងប្រទេសណា ហើយទ្រង់ហោះទៅ ខ្ញុំជ្រះថ្លាបានបូជាចំពោះប្រទេសនោះ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ១១៨ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឃើញព្រះមហាមុនី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាចំពោះប្រទេស ។ ក្នុងកប្បទី ១១១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិព្រះនាមគោសុជាត ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

៩៣

បញ្ចមំ កណិការច្ឆទនិយត្ថេរាបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទេសបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទេសបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ កណិការច្ឆទនិយត្ថេរាបទានំ

[៦៨] វេស្សភូ នាម សម្ពុទ្ធោ លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
ទិវា វិហារាយ មុនិ ឱគាហយិ មហាវនំ ។
កណិការំ ឱចិនិត្វា ឆត្តំ កត្វានហន្តទា
បុប្ផច្ឆទនំ កត្វាន ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ វីសតិកប្បម្ហិ សោឡ្ហាកា អដ្ឋ ខត្តិយា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បានឮថា ព្រះទេសបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទេសបូជកត្ថេរាបទាន ។

កណិការច្ឆទនិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៦៥] ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមវេស្សភូ ជាចម្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ស្តេចចូលទៅកាន់មហាវ័ន ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកាច់ផ្កាកណិ-ការធ្វើជាឆ័ត្រ លុះខ្ញុំធ្វើឲ្យជាដំបូលដោយផ្ការួចហើយ ទើបបូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាមសោណ្ណាកៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិ-បូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កណិការច្ឆទនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កណិការច្ឆទនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ សប្បិទាយកត្ថេរាបទានំ

[៦៦] ផុស្សោ នាមាសិ ភគវា អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
គច្ឆតេ វីថិយា វីរោ និព្វាបេន្តោ មហាជនំ ។
អនុបុព្វេន ភគវា អាគញ្ឆិ មម សន្តិកំ
តតោហំ បត្ត បគ្គយ្ហ សប្បិតេលំ អទាសហំ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សប្បិមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សប្បិទានស្សិទំ ផលំ ។
ឆប្បញ្ញាសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ សមោទកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បានឮថា ព្រះកណិការច្ឆទនិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កណិការច្ឆទនិយត្ថេរាបទាន ។

សប្បិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៦៦] ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមផុស្សៈ ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ព្រះអង្គជាវីរបុរស ស្តេចទៅតាមផ្លូវ ញុំាងមហាជនឲ្យរលត់ទុក្ខ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ស្តេចមកកាន់សំណាក់របស់ខ្ញុំតាមលំដាប់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំទទួលយកបាត្រ ហើយបានថ្វាយទឹកដោះថ្លានិងប្រេង ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទឹកដោះថ្លា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយទឹកដោះថ្លា ។ ក្នុងកប្បទី ៥៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមសមោទកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សប្បិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សប្បិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ យុធិកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៦៧] ចន្ទភាគានទីតីរេ អនុសោតំ វជាមហំ
សយម្ភុំ អទ្ទសំ តត្ថ សាលរាជំវ ផុល្លិតំ ។
បុប្ផំ យុធិកមាទាយ ឧបគច្ឆឹ មហាមុនឹ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ ឯកោ សាមុទ្ទរោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បានឮថា ព្រះសប្បិទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សប្បិទាយកត្ថេរាបទាន ។

យុធិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៦៧] ខ្ញុំទៅតាមទីបណ្ដោយខ្សែទឹក ទៀបឆ្នេរស្ទឹងឈ្មោះចន្ទភាគា ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ សយម្ភូ ដូចសាលរាជព្រឹក្ស ដែលមានផ្ការីកស្គុសស្គាយ ជិតស្ទឹងនោះ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាដកខិម ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមហាមុនី ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៦៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិមួយអង្គព្រះនាមសាមុទ្ធរៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា យុធិកាបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

យុធិកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ទុស្សទាយកត្ថេរាបទានំ

[៦៨] តិវរាយំ បុរេ រម្មេ   រាជបុត្តោ អហំ តទា
បណ្ណាការំ លភិត្វាន   ឧបសង្គស្សធាសហំ ។
អធិវាសេសិ ភគវា   វត្ថំ[១] ហត្ថេន អាមសិ
សិទ្ធត្ថោ អធិវាសេត្វា   វេហាសំ នភមុគ្គមិ ។
ពុទ្ធស្ស គច្ឆមានស្ស   ទុស្សា ធាវន្តិ បច្ឆតោ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេសឹ   ពុទ្ធោ នោ អគ្គបុគ្គលោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ទុស្សមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ទុស្សទានស្សិទំ ផលំ ។
សត្តសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ   ចក្កវត្តិ តទា អហុ
បរិសុទ្ធោតិ នាមេន   មនុជិន្ទោ មហព្វលោ ។

១ ម. នភំ ។

បានឮថា ព្រះយុធិកបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ យុធិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៦៨] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំជារាជបុត្តក្នុងបូរីឈ្មោះតិវរា ជាទីក្រុងគួររីករាយ ខ្ញុំបាននូវបណ្ណាការ ហើយថ្វាយព្រះពុទ្ធព្រះអង្គជាបុគ្គលស្ងប់រម្ងាប់ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលហើយទ្រង់ពាល់សំពត់ដោយព្រះហស្ត លុះព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈទទួលហើយ ក៏ហោះទៅកាន់អាកាសវេហាស៍ ។ កាលព្រះពុទ្ធស្តេចទៅ សំពត់ទាំងឡាយក៏អណ្តែតទៅតាមក្រោយ ខ្ញុំញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាចំពោះព្រះពុទ្ធនោះថា ព្រះពុទ្ធជាអគ្គបុគ្គលរបស់យើង ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសំពត់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយសំពត់ ។ ក្នុងកប្បទី ៦៧ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិព្រះនាមបរិសុទ្ធៈ ជាធំជាងមនុស្ស ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

៩៧

នវមំ សមាទបកត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទុស្សទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទុស្សទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ សមាទបកត្ថេរាបទានំ

[៦៩] ពន្ធុមតិយា នគរេ មហាបូគគណោ អហុ
តេសាហំ បវរោ អាសឹ មម បទ្ធចរា[១] វ តេ ។
តេ សព្វេ សន្និបាតេត្វា បុញ្ញកម្មេ សមាទយឹ
មាលំ ការិស្សាម សង្ឃស្ស បុញ្ញខេត្តមនុត្តរំ ។
សាធូតិ តេ បដិស្សុត្វា មម ឆន្ទវសានុគា
និដ្ឋាបេត្វាវ តំ មាឡំ វិបស្សិស្ស អទម្ហសេ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ មាឡមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ មាឡទានស្សិទំ ផលំ ។

១ ម. ពទ្ធចរា ច តេ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។ បានឮថា ព្រះទុស្សទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ។

សមាទបកត្ថេរាបទាន ទី ៩

[៦៩] ខ្ញុំជាអ្នកមានពួកគណៈច្រើន ក្នុងក្រុងពន្ធុមតី ជាបុគ្គលប្រសើរ ជាងពួកជនទាំងនោះ ពួកជនទាំងនោះ សុទ្ធតែប្រព្រឹត្តតាមសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំប្រជុំពួកជនទាំងអស់នោះ ហើយបបួលក្នុងបុញ្ញកម្មថា យើងនឹងធ្វើនូវរោងសម្រាប់ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់ព្រះសង្ឃ ។ ពួកជនទាំងនោះក៏ទទួលស្តាប់ថា ប្រពៃ ហើយប្រព្រឹត្តតាមអំណាចសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ខ្ញុំ លុះធ្វើរោងនោះឲ្យសម្រេចហើយ ក៏ថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយរោង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយរោង ។

ឯកូនសដ្ឋិកប្បម្ហិ[1] ឯកោ អាសិ ជនាធិបោ
អាទេយ្យោ នាម[2] នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សមាទបកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សមាទបកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ បញ្ចង្គុលិយត្ថេរាបទានំ

[៧០] តិស្សោ នាមាសិ ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
បវិសន្តំ[3] គន្ធកុដឹ វិហារកុសលំ មុនឹ[4]
សុគន្ធមាល្យមាទាយ អគមាសឹ ជិនន្តិកំ
អប្បសន្នោ[5]ច សម្ពុទ្ធេ បញ្ចង្គុលិមទាសហំ ។

១ ម. ឯកូនសត្តតិកប្បេ ។ ២ ម. អាទេយ្យោ នាម ។ ៣ ម. បវិសតិ ។ ៤ ម. វិហារកុសលោ មុនិ ។ ៥ ម. អស្សាសគ្គេ ។

ក្នុងកប្បទី ៥៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមអាវេលៈ ទ្រង់ជាធំជាងជន មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសមាទបកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សមាទបកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចង្គុលិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៧០] ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមតិស្សៈ ជាទីពឹងនៃសត្វលោក ជានាយក: ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធមហាមុនី ព្រះអង្គជាអ្នកឈ្នះវិសេសក្នុងវិហារធំ កំពុងចូលគន្ធកុដិ ទើបកាន់យកនូវផ្កាកម្រងមានក្លិនក្រអូប ហើយដើរទៅកាន់សំណាក់ព្រះជិនស្រី ។ ខ្ញុំមានសទ្ធាតិចតួចសោះ បានថ្វាយនូវគ្រឿងក្រអូប ប្រោះព្រំដោយម្រាមដៃប្រាំ ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ។

៩៩

ទសមំ បញ្ចង្គុលិយត្ថេរាបទានំ

ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ កន្ទមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   បញ្ចង្គុលិស្សិទំ ផលំ ។
ទ្វេសត្តតិម្ហិតោ កប្បេ   រាជា អាសឹ សយម្បកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បញ្ចង្គុលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បញ្ចង្គុលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចង្គុលិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយគ្រឿងក្រអូប ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃគ្រឿងក្រអូប ដែលប្រោះព្រំដោយម្រាមដៃប្រាំ ។ ក្នុងកប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសយម្បកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបញ្ចង្គុលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បញ្ចង្គុលិយត្ថេរាបទាន ។

១០០

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឧទ្ទានំ

សុចារិចរិយកណវេរី ខជ្ជកោ ទេសបូជកោ
កណិការោ សប្បិទោ យុជិកោ ទុស្សទាយកោ
មាឡោ ច បញ្ចង្គុលិកោ ចតុប្បញ្ញាសគាថកាតិ ។

សុបារិចរិយវគ្គោ សត្តរសមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឧទ្ទាន

សុបារិចរិយត្ថេរាបទាន ១ កណវេរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ខជ្ជ-ទាយកត្ថេរាបទាន ១ ទេសបូជកត្ថេរាបទាន ១ កណិការច្ឆទ-និយត្ថេរាបទាន ១ សប្បិទាយកត្ថេរាបទាន ១ យូថិកបុប្ផិយ-ត្ថេរាបទាន ១ ទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ១ សមាទបកត្ថេរាប-ទាន ១ បញ្ចង្គុលិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៥៤ ។

ចប់ សុបារិចរិយវគ្គ ទី ១៧ ។

អដ្ឋារសមោ កុមុទវគ្គោ

បឋមំ កុមុទមាលិយត្ថេរាបទានំ

[៧១] បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ   មហាជាតស្សរោ អហុ
តត្ថជោ រក្ខសោ អាសឹ   ឃោររូបោ មហព្វលោ ។
កុមុទំ បុប្ផិតំ តត្ថ   ចក្កមត្តានិ ជាយរេ
ឱចិនាមិ ចហំ បុប្ផំ   ផលិនោ សមិតំ តទា ។
អត្ថទស្សី តុ ភគវា   ទិបទិន្ទោ នរាសភោ
បុប្ផំ សង្កោចិតំ ទិស្វា   អាគច្ឆិ មម សន្តិកេ ។
ឧបាគតញ្ច សម្ពុទ្ធំ   ទេវទេវំ នរាសភំ
សព្វញ្ច បុប្ផំ បគ្គយ្ហ   ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
យាវតា ហិមវន្តស្មឹ   យាវ មាលា តទា អហុ[1]
តាវច្ឆទនសម្បន្នោ   អគមាសិ តថាគតោ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ   យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

---

១ ម. យាវតា ហិមវន្តន្តា បរិសា សា តទា អហុ ។

កុមុទវគ្គ ទី ១៨

កុមុទមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[៧១] មានស្រះកើតឯងដ៏ធំ នៅទៀបភ្នំហិមពាន្ត ខ្ញុំជាអារក្សទឹក កើតក្នុងស្រះនោះ មានរូបដ៏សម្បើម មានកម្លាំងច្រើន ។ កុមុទមានផ្ការីកស្គុសស្គាយក្នុងស្រះនោះ ពួកផ្កាកុមុទ ប្រមាណប៉ុនកង់រទេះ កើតឡើងក្នុងស្រះនោះ ខ្ញុំតែងបេះផ្កាផង ផ្លែផង ជារឿយៗ គាប់ចួន ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជានរាសភៈ ទ្រង់ឃើញផ្កា ដែលខ្ញុំបេះគរទុក ក៏ស្ដេចមកក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ។ លុះ (ខ្ញុំឃើញ) នូវព្រះសម្ពុទ្ធ ជាទេវតារបស់ទេវតាជានរាសភៈហើយ ខ្ញុំក៏យកផ្កាទាំងអស់ មកថ្វាយព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកាលនោះ ផ្កាកម្រងទាំងប៉ុន្មាន ក៏ទៅជាគ្រឿងប្រក់ថ្វាយព្រះតថាគត ដែលស្ដេចទៅទៀបភ្នំហិមពាន្ត ។ ក្នុងកប្បទី ១១៨ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

ឥតោ បណ្ណរសេ កប្បេ សត្តាហេសុំ ជនាធិបា
សហស្សរថនាមា តេ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុមុទមាលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុមុទមាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ និស្សេណីទាយកត្ថេរាបទានំ

[៧២] កោណ្ឌញ្ញស្ស ភគវតោ លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
អារោហត្ថាយ បាសាទំ និស្សេណី ការិតា មយា
តេន ចិត្តប្បសាទេន អនុភោត្វាន សម្បទា
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។

ក្នុងកប្បទី ១៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ជាធំជាងជន ព្រះនាមសហស្សរថ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុមង្គលត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុមុទមាលិយត្ថេរាបទាន ។

និស្សេណីទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

[៧២] ខ្ញុំបានឲ្យគេធ្វើជណ្តើរសម្រាប់ឡើងកាន់ប្រាសាទ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមកោណ្ឌញ្ញៈ ជាទីពឹងនៃសត្វ-លោក ទ្រង់ប្រកបដោយតាទិគុណ ។ ខ្ញុំបានបំពេញសម្បទា (នៃបុណ្យ) ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លានៃចិត្តនោះ ទើបខ្ញុំទ្រទ្រង់នូវរាងកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនា នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

ឯកត្តឹសម្ហិ កប្បានំ សហស្សម្ហិ តយោ មហា[១]
សម្ពហុលា នាម រាជានោ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា និស្សេណីទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

និស្សេណីទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ រត្តិយបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៧៣] មិគលុទ្ធោ បុរេ អាសឹ អរញ្ញេ កាននេ អហំ
វិបស្សឹ អទ្ទសំ ពុទ្ធំ ទេវទេវំ នរាសភំ ។
រត្តិកំ បុប្ផិតំ ទិស្វា កុដជំ ធរណីរុហំ
សមូលំ បគ្គហេត្វាន ឧបនេសឹ មហេសិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផទានស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ម. អហំ ។

ក្នុងកប្បទី ១.០៣១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រ-ពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមសម្ពហុលៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនិស្សេណីទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ និស្សេណីទាយកត្ថេរាបទាន ។

វត្តិយបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៧៣] ក្នុងជាតិមុន ខ្ញុំជាព្រានម្រឹគ នៅក្នុងព្រៃធំ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ជាទេវតារបស់ទេវតា ជានរាសភៈ ។ ខ្ញុំបានឃើញដើមឈើខ្ទឹងគង់ ដែលមានផ្ការីកស្កុសស្គាយ ប្រកបដោយសេចក្តីត្រេកអរ ហើយកាន់យកទាំងឫស មកថ្វាយព្រះពុទ្ធ មហេសី ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយផ្កា ។

ឥតោ ច អដ្ឋមេ កប្បេ សុប្បសន្នសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ[1] ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា រត្តិយបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

រត្តិយបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ ឧទបានទាយកត្ថេរាបទានំ

[៧៤] វិបស្សិនោ ភគវតោ ឧទបានោ កតោ មយា
បិណ្ឌបាតំ គហេត្វាន និយ្យាទេសឹ អហំ តទា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧទបានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. រាជាហោសឹ មហព្វលោ ។

ក្នុងកប្បទី ៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិព្រះនាមសុប្បសន្នៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវត្តិយបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វត្តិយបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទបានទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

[៧៤] ខ្ញុំបានធ្វើអណ្តូង ថ្វាយចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំយកចង្ហាន់បិណ្ឌបាតថ្វាយ (ថែមទៀត) ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើបុញ្ញកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយអណ្តូង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទបានទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទបានទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ សីហាសនទាយកត្ថេរាបទានំ

[៧៨] និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ បទុមុត្តរនាយកេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សីហាសនមទាសហំ ។
ពហូហិ គន្ធមាលេហិ បរលោកសុខាវហោ[១]
តត្ថ បូជំ ករិត្វាន និព្វាយតិ ពហុជ្ជនោ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ វន្ទិត្វា ពោធិមុត្តមំ
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
បណ្ណរសសហស្សម្ហិ កប្បានំ អដ្ឋ អាសុ តេ[២]
សិលុច្ចយសនាមា ច រាជានោ ចក្កវត្តិនោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. ទិដ្ឋធម្មសុខាវហោ ។ ២ ម. អាសយុំ ។

បានឮថា ព្រះឧទបានទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទបានទាយកត្ថេរាបទាន ។

សីហាសនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៧៤] កាលព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជានាយក ជាទីពឹងនៃលោក បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយសីហាសនៈ ។ សេចក្តីពិត ជនមានប្រមាណច្រើននាក់ បាននូវសេចក្តីសុខក្នុងបរលោក ហើយរំលត់ទុក្ខបាន ព្រោះធ្វើនូវការបូជា ដោយគ្រឿងក្រអូបនិងផ្កាកម្រងជាច្រើន ក្នុងទីបរិនិព្វាននោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ថ្វាយបង្គំនូវពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម ខ្ញុំមិនទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ព្រោះកុសលនេះ ។ ក្នុងកប្បទី ១៥.០០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាមសីលុច្ចយៈដូចគ្នា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សីហាសនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សីហាសនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ មគ្គទត្តិកត្ថេរាបទានំ

[៧៦] អនោមទស្សិ ភគវា   និបជិត្វា នរាសភោ
និដ្ឋជម្មសុខត្ថាយ   អព្ភោកាសម្ហិ ចង្កមិ ។
ឧទ្ធតេ ចរនេ បុប្ផានិ   សោភំ[១] មុទ្ធនិ តិដ្ឋរេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ   វន្ទិត្វា បុប្ផមោកិរឹ ។
វីសកប្បសហស្សម្ហិ   ឥតោ បញ្ច ជនា អហុំ
បុប្ផច្ឆទនិយា នាម   ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មគ្គទត្តិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មគ្គទត្តិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. សីសំ ។

បានឮថា ព្រះសីហាសនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សីហាសនទាយកត្ថេរាបទាន ។

មគ្គទត្តិកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៧៦] *ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមអនោមទស្សី ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជានរាសភៈ ទ្រង់ចង្ក្រមក្នុងទីវាលស្រឡះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សេចក្ដីសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយបង្គំព្រះបាទា ដែលទ្រង់លើកឡើង ហើយខ្ញុំបេះផ្កាទាំងឡាយដែលល្អបិតលើកំពូលភ្នំ មករោយរាយថ្វាយ ។ ក្នុងកប្បទី ២០.០០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៥ ជាតិ ព្រះនាមបុប្ផច្ឆទនិយៈដូចគ្នា មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។*

បានឮថា ព្រះមគ្គទត្តិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មគ្គទត្តិកត្ថេរាបទាន ។

១០៧

សត្តមំ ឯកទីបិយត្ថេរាបទានំ

[៧៧] បទុមុត្តរស្ស មុនិនោ សលល្ចេ ពោធិមុត្តមេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ឯកទីបំ អទាសហំ ។
ភវេ និព្វត្តមានម្ហិ និព្វត្តេ បុញ្ញសញ្ចយេ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទីបទានស្សិទំ ផលំ ។
សោឡសេ កប្បសហស្សេ ឥតោ តេ ចតុរោ ជនា
ចន្ទាភា នាម នាមេន ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកទីបិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកទីបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ ភាណវារំ ។

ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៧៧] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយប្រទីបមួយដល់ព្រះមុនី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទៀបដើមស្រល់ជាពោធិព្រឹក្សដ៏ប្រសើរ ។ កាលខ្ញុំកើតក្នុងភព កាលការសន្សំបុណ្យកើតហើយ ខ្ញុំក៏មិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយប្រទីប ។ ក្នុងកប្បទី ១៦ ពាន់ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមចន្ទាភៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកទីបិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថានេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ៩ ។

អដ្ឋមំ មណិបូជកត្ថេរាបទានំ

[៧៨] ឱរេន ហិមវន្តស្ស   នទិកា[១] សម្បវត្តថ
តស្សា ចានូបខេត្តម្ហិ   សយម្ភូ វសតេ តទា ។
មណឹ បគ្គយ្ហ បល្លង្កំ   សាធុចិត្តំ មនោរមំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ   ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ មណឹ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ច ទ្វានវុតេ កប្បេ   សតរំសីសនាមកា
អដ្ឋ តេ រាជានោ អាសុំ   ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មណិបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មណិបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. នទេកា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មណិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៧៨] ស្ទឹងតែងហូរចេញអំពីខាងអាយភ្នំហិមពាន្ត គាប់ចិត្តគ្រានោះ ព្រះពុទ្ធសយម្ភូ ទ្រង់គង់នៅក្នុងខេត្តជាបន្ទាប់នៃស្ទឹងនោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ យកបល្ល័ង្កកែវមណី ដែលគេរចនាដោយប្រពៃ ជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត ថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយបល្ល័ង្កកែវមណី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាមសតរង្សីដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមណិបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មណិបូជកត្ថេរាបទាន ។

នវមំ តិកិច្ឆកត្ថេរាបទានំ

[៧៩] នគរេ ពន្ធុមតិយា   វេជ្ជោ អាសឹ សុសិក្ខិតោ
អាតុរានំ សុទុក្ខីនំ[១]   មហាជនសុខាវហោ ។
ព្យាធិតំ សមណំ ទិស្វា   សីលវន្តំ មហាជុតឹ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ   ភេសជ្ជមទទឹ តទា ។
អរោគោ អាសិ តេនេវ   សមណោ សំវុតិន្ទ្រិយោ
អសោកោ នាម នាមេន   ឧបដ្ឋាកោ វិបស្សិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ឱសថមទាសហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ភេសជ្ជស្ស ឥទំ ផលំ ។
ឥតោ ច អដ្ឋមេ កប្បេ   សព្វោសធសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ម. សទុក្ខីនំ ។

តិកិច្ឆកត្ថេរាបទាន ទី ៩

[៧៩] ខ្ញុំជាពេទ្យមានវេជ្ជសាស្ត្រសិក្សាល្អហើយ នៅក្នុងនគរពន្ធុមតី ជាអ្នកនាំមកនូវសេចក្តីសុខដល់មហាជន ពិសេសចំពោះពួកជនអ្នកមានជំងឺ មានទុក្ខខ្លាំង ។ ខ្ញុំឃើញសមណៈអ្នកមានសីល មានសេចក្តីរុងរឿងច្រើន ដែលកំពុងឈឺថ្កាត់ ក្នុងកាលនោះ ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានប្រគេនភេសជ្ជៈ ។ សមណៈនោះ ឈ្មោះអសោកៈ មានឥន្ទ្រិយសង្រួមល្អ ជាឧបដ្ឋាករបស់ព្រះវិបស្សីសម្ពុទ្ធ ក៏សះជារោគ ដោយភេសជ្ជៈនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានប្រគេនឱសថ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃភេសជ្ជៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសព្វោសថៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិកិច្ឆកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិកិច្ឆកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ សង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរាបទានំ

[៨០] វេស្សភុម្ហិ ភគវតិ អាសឹ អារាមិកោ អហំ[១]
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ឧបដ្ឋឹ សង្ឃមុត្តមំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧបដ្ឋានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ តេ សត្តមេ កប្បេ សត្តេវាសុំ សមោត្ថកា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. មណិបូជា ។

បានឮថា ព្រះតិកិច្ឆកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិកិច្ឆកត្ថេរាបទាន ។

សង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៨០] ខ្ញុំជាអារាមិកជន (អ្នកទំនុកបម្រុងអារាមឬញោមវត្ត) ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវេស្សភូ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានបម្រើព្រះសង្ឃដ៏ឧត្តម ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងគ្រានោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើបុញ្ញកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបម្រើ ។ ក្នុងកប្បទី ៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ព្រះនាមសមោត្ថកៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

១១១

ឧទ្ទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សង្ឃុបដ្ឋាកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

កុមុទោ អថ និស្សេណី   រត្តិកោ ឧទបានទោ
សីហាសនី មគ្គប្បទោ   ឯកទីបី មណិប្បទោ
តិកិច្ឆកោ ឧបដ្ឋាកោ   ឯកូនបញ្ញាសគាថកាតិ ។

កុមុទវគ្គោ អដ្ឋារសមោ ។

បានឮថា ព្រះសង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

កុមុទមាលិយត្ថេរាបទាន ១ និស្សេណិទាយកត្ថេរាបទាន ១ រត្តិយបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧទបានទាយកត្ថេរាបទាន ១ សីហាសនទាយកត្ថេរាបទាន ១ មគ្គទត្តិកត្ថេរាបទាន ១ ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន ១ មណិបូជកត្ថេរាបទាន ១ តិកិច្ឆកត្ថេរាបទាន ១ សង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៤៩ ។

ចប់ កុមុទវគ្គ ទី ១៨ ។

ឯកូនវីសតិមោ កុដជបុប្ផិយវគ្គោ

បឋមំ កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៨១] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ   សតរំសីវ ឧត្តមំ(១)
ទិសំ អនុវិលោកេន្តំ   គច្ឆន្តំ អនិលញ្ជសេ ។
កុដជំ បុប្ផិតំ ទិស្វា   សំវិត្តកសមោត្ថតំ
រុក្ខតោ ឱចិនិត្វាន   ផុស្សស្ស អភិរោបយឹ(២)។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ សត្តរសេ កប្បេ   តយោ អាសឹសុ បុប្ផិតា
សត្តរតនសម្បន្នា   ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុដជបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុដជបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ឧគ្គតំ ។ ២ ម. ផុស្សស្សមភិរោបយឹ ។

កុដជបុប្ផិយវគ្គ ទី ១៩

កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[៨០] (ខ្ញុំឃើញ) នូវព្រះផុស្សសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស ទ្រង់ឧត្តមដូចព្រះអាទិត្យ ទ្រង់ក្រឡេកមើលទិស ទ្រង់ធ្វើពុទ្ធដំណើរទៅឰដ៏អាកាស ។ ខ្ញុំបានឃើញដើមខ្ទឹងគង់មានផ្ការីក ហើយបេះផ្ការីកនិងផ្កាក្រពុំអំពីដើម បូជាដល់ព្រះផុស្សសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមបុប្ផិតៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុដជបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

១១៣

ទុតិយំ ពន្ធុជីវកត្ថេរាបទានំ

[៨២] សោភិតោ នាម សម្ពុទ្ធោ សយម្ភូ សព្ភិវណ្ណិតោ
សមាធឹ សោ សមាបន្នោ និសីទិ បព្វតន្តរេ ។
ជាតស្សរេ គវេសន្តោ ទកជំ បុប្ផមុត្តមំ
ពន្ធុជីវកបុប្ផានិ អទ្ទសំ សមនន្តរំ ។
ឧភោហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ ឧបគច្ឆឹ មហាមុនឹ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សោភិតស្សាភិរោបយឹ[១]
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ចតុទ្ទសេ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
សមុទ្ទកប្បោ នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពន្ធុជីវកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពន្ធុជីវកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. សិទ្ធត្ថស្សាភិរោបយិ ។

ពន្ទុជីវកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៨២] ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសោភិតៈ ជាព្រះសយម្ភូ ដែលសប្បុរសសរសើរហើយ ព្រះអង្គស្តេចចូលសមាធិ គង់នៅត្រង់ចន្លោះភ្នំ ។ ខ្ញុំកំពុងស្វែងរកផ្កាដ៏ប្រសើរ ដែលកើតក្នុងទឹកនៃជាតស្រះ ក៏បានឃើញផ្កាច្បា ក្នុងលំដាប់ស្មើ ។ ខ្ញុំកាន់យកដោយដៃទាំងពីរ ចូលទៅគាល់ព្រះមហាមុនី ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានបូជាដល់ព្រះសោភិតសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមសមុទ្ទកប្បៈ ជាធំជាងជន មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពន្ទុជីវកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពន្ទុជីវកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ កោតុម្ពរិយត្ថេរាបទានំ

[៨៣] កណិការំវ ជោតន្តំ　　និសិន្នំ បព្វតន្តរេ
អប្បមេយ្យំវ ឧទធឹ　　ឧទ្ធតំ[១] ធរណឹ យថា
បុរតំ ទេវសង្ឃេន　　និសភាជានិយំ យថា
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន　　ឧបគញ្ឆឹ នរុត្តមំ ។
សត្ត បុប្ផានិ បគ្គយ្ហ　　កោតុម្ពរំ សមាកុលំ
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ　　សិខិនោ លោកពន្ធុនោ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ　　យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　　ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ វីសតិកប្បម្ហិ　　មហានេលសនាមកោ
ឯកោ អាសឹ[២]មហាតេជោ　　ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កោតុម្ពរិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កោតុម្ពរិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. វិត្ថតំ ។ ១ ម. អាសិ ។

កោតុម្ពរិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៨៣] ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ ចូលទៅរកព្រះសិខីសម្ពុទ្ធ ទ្រង់រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ ដែលគង់នៅត្រង់ចន្លោះភ្នំ ដូចជាសមុទ្រប្រមាណមិនបាន ឬដូចផែនដីដ៏ក្រាស់ ព្រះអង្គមានពួកទេវតាហែហមហើយ ទ្រង់ដូចជាអាជានេយ្យដ៏ប្រសើរ ទ្រង់ជានរៈដ៏ឧត្តម ។ ខ្ញុំយកផ្កា ៧ ទង និងសំពត់ពោមសត្វ ដែលលាយល្អ បូជាដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិខី ជាលោកពន្ធុ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមមហានេលៈ ទ្រង់មានតេជៈច្រើន មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកោតុម្ពរិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កោតុម្ពរិយត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ បញ្ចហត្ថិយត្ថេរាបទានំ

[៨៤] តិស្សោ នាមាសិ ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
បុរក្ខតោ សាវកេហិ រថិយំ បដិបជ្ជថ ។
បញ្ច ឧប្បលហត្ថា ច ចតុឱដ្ឋបិតា មយា[១]
អាហុតឹ នាតុកាមោហំ បុត្តោម្ហិ ហិតសិទ្ធិយា[២]។
សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ គច្ឆន្តំ អន្តរាបណេ
ពុទ្ធរំសីហិ ផុដ្ឋោម្ហិ បូជេសឹ ទិបទុត្តមំ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ តេរសកប្បម្ហិ បញ្ចសុលភសម្មតា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បញ្ចហត្ថិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បញ្ចហត្ថិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. បញ្ច ឧប្បលហត្ថយោ ចាតុរា ឋបិតា មយា ។ ២ ម. បគ្គណ្ហី វត សិទ្ធិយា ។

បញ្ចហត្ថិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៨៤] ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមតិស្សៈ ជាច្បងក្នុងលោក ជានាយកៈ ដែលពួកសាវ័កចោមរោម ស្តេចទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅក្នុងថ្នល់ ។ ខ្ញុំតាំងទុកនូវផ្កាឧប្បល ៥ ក្តាប់ ឬ ៤ ក្តាប់ ខ្ញុំជាកូននៃមាតាឈ្មោះហិតសិទ្ធិ ប្រាថ្នានឹងថ្វាយគ្រឿងបូជា ។ ខ្ញុំដែលរស្មីព្រះពុទ្ធពាល់ត្រូវហើយ បានបូជាព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចជាមាស ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅក្នុងចន្លោះវានផ្សារ ព្រះអង្គឧត្តមជាងសត្វជើងពីរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៥ ជាតិ ព្រះនាមសុលភសម្មតៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបញ្ចហត្ថិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បញ្ចហត្ថិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បញ្ចមំ ឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរាបទានំ

[៨៤] ឧទេន្តំ សតរំសីវ បីតរំសីវ ភាណុមំ
កកុធំ វិលសន្តំវ(១) បទុមុត្តរនាយកំ ។
ឥសិមុគ្គំ និមន្តេត្វា(២) មធុខុទ្ទេ អនីលកេ
ចាសាទេបិ បិតោ សន្តោ អជាសឹ លោកពន្ធុនោ ។
អដ្ឋសតសហស្សានិ អហេសុំ ពុទ្ធសាវកា
សព្វេសំ បត្ត បូរេន្តំ តតោ វាបិ ពហុតរំ ។
តេន ចិត្តប្បសាទេន សុក្កមូលេន ចោទិតោ
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
ចត្តាឡីសម្ហិ សហស្សេ កប្បានំ អដ្ឋតឹសតេ
មហិសមន្តនាមា តេ(៣) ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. វិលម្ពន្តំ វ ។ ២ ម. ឥសិមុគ្គានិ បិ សិត្វា ។ ៣ ម. ឥសិមុគ្គសនាមេតេ ។

ឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៨៥] ខ្ញុំបាននិមន្តព្រះបទុមុត្តរៈជានាយក ទ្រង់មានរស្មី ដូចព្រះអាទិត្យដែលទើបនឹងរះឡើង ឬដូចព្រះអាទិត្យមានរស្មីលឿង ទ្រង់ល្វាសល្វន់ ដូចដើមថ្នាន់ត្រូវខ្យល់ ។ ខ្ញុំឋិតនៅលើប្រាសាទ បាននិមន្តព្រះអង្គជាឥសីដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ហើយថ្វាយផ្ចិតឃ្មុំតូចដែលមិនមានមេ ដល់ព្រះពុទ្ធជាលោកពន្ធុ ។ ពុទ្ធ-សាវ័កមានចំនួន ៨ សែន ខ្ញុំបំពេញបាត្រ របស់ពុទ្ធសាវ័កទាំងអស់ឲ្យពេញ ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំប្រគេននូវវត្ថុច្រើនលើសជាងនោះទៀត ។ ខ្ញុំត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។ ក្នុងកប្បទី ២០.០៣៨ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមមហិសមន្តៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរាបទាន ។

១១៧

ឆដ្ឋំ ពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរាបទានំ

[៨៦] នគរេ រម្មវតិយា អាសឹ មុរជវាទកោ
និច្ចុបដ្ឋានយុត្តោម្ហិ គតោហំ ពោធិមុត្តមំ ។
សាយំ បាតំ ឧបដ្ឋិត្វា សុក្កមូលេន ចោទិតោ
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
បញ្ចសេ កប្បសតេ ឥតោហោសឹ ជនាធិបោ
ទមថោ នាម[1] នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពោធិឧបដ្ឋាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. មុរជោ នាម ។

ពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៨៦] ខ្ញុំជាអ្នកវាយសំភោ ក្នុងនគររម្មវតី បានទៅប្រកបការបម្រើជានិច្ច នូវដើមពោធិព្រឹក្ស ដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំបម្រើល្ងាចព្រឹក ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿនហើយ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ ។ ក្នុងកប្បទី ១.៥០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ជាធំជាងជន មានព្រះនាមទមថៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទានំ

[៨៧] យទា ទេវោ(១) ទេវកាយា ចវតេ(២) អាយុសង្ខយា

តយោ សទ្ទា និច្ឆរន្តិ ទេវានំ អនុមោទតំ

ឥតោ ភោ សុគតឹ គច្ឆ មនុស្សានំ សហាព្យតំ

មនុស្សភូតោ សទ្ធម្មេ លភ សទ្ធំ អនុត្តរំ ។

សា តេ សទ្ធា និវិដ្ឋស្ស មូលជាតា បតិដ្ឋិតា

យាវជីវំ អសំហិរា សទ្ធម្មេ សុបវេទិតេ ។

កាយេន កុសលំ កត្វា វាចាយ កុសលំ ពហុំ

មនសា កុសលំ កត្វា អព្យាបជ្ឈំ និរូបធឹ ។

តតោ ឱបចិតំ(៣) បុញ្ញំ កត្វា ទានេន តំ ពហុំ

អញ្ញេបិ មច្ចេ សទ្ធម្មេ ព្រហ្មចរិយេ និវេសយ ។

ឥមាយ អនុកម្បាយ ទេវទេវំ យថាវិទូ

ករន្តំ អនុមោទន្តិ ឯហិ ទេវ បុនប្បុនំ ។

---

១ ម. ទេវា ។ ២ ម. ចវន្តិ ។ ៣ ម. ឱបធិកំ ។

ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៨៧] *កាលណា ទេវតាច្យុតចាកពួកទេវតា ព្រោះអស់អាយុ សំឡេង ៣ យ៉ាង របស់ពួកទេវតាកាលអនុមោទនា តែង លាន់ឮឡើងថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកច្យុតអំពីទេវលោកនេះ ហើយទៅកាន់សុគតិ នៅជាមួយនឹងពួកមនុស្ស លុះកើតជា មនុស្សហើយ ចូរបាននូវសទ្ធាដ៏ប្រសើរ ក្នុងព្រះសទ្ធម្មចុះ សទ្ធារបស់អ្នកដែលតាំងខ្ជាប់ខ្ជួនហើយនោះ នឹងកើតជាមូល តាំងនៅចំពោះ ជាសទ្ធាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះសទ្ធម្មដែលព្រះ សុគតសម្តែងល្អហើយ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ អ្នកត្រូវធ្វើ កុសលដោយកាយ ធ្វើកុសលឲ្យច្រើនដោយវាចា ធ្វើកុសល គឺមិនព្យាបាទ មិនមានឧបធិដោយចិត្ត ។ តពីនោះ អ្នកត្រូវធ្វើ បុណ្យនោះ ដែលខ្លួនសន្សំហើយឲ្យច្រើន ដោយការឲ្យទាន មួយវិញទៀត ត្រូវញុំាងពួកសត្វដទៃ ឲ្យតាំងនៅក្នុងព្រះ សទ្ធម្ម និងព្រហ្មចរិយធម៌ ។ ទេវតាជាអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែងរីករាយនឹងអ្នកដ៏ចម្រើន ដែលជាទេវតាវិសេស ដោយ សេចក្តីអនុគ្រោះនេះថា ម្នាលទេវតា អ្នកចូរមករឿយ ៗ ។*

១១៩

សត្តមំ ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទានំ

សំវិគ្គោហំ[១] តទា អាសឹ   ទេវសង្ឃេ សមាគតេ
កំសុ នាម អហំ យោនឹ   គមិស្សាមិ ឥតោ ចុតោ ។
មម សំវេគមញ្ញាយ   សមណោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ
មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ   អាគច្ឆិ មម សន្តិកេ ។
សុមនោ នាម នាមេន   បទុមុត្តរសាវកោ
អត្ថធម្មានុសាសិត្វា   សំវេជេសិ មមំ តទា ។
តស្សាហំ វចនំ សុត្វា   ពុទ្ធេ ចិត្តំ បសាទយឹ
អភិវាទេត្វាបិ សម្ពុទ្ធំ[២]   តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
ឧបបជ្ជឹ ស តត្ថេវ   សុក្កមូលេន ចោទិតោ
កប្បានំ សតសហស្សំ   ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកចិន្តិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកចិន្តិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. សំវិគ្គោ មេ ។ ២ ម. តំ ធីរំ អភិវាទេត្វា ។

ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទាន ទី ៧

កាលពួកទេវតាកំពុងប្រជុំគ្នា គ្រានោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីសង្វេគ ថា អាត្មាអញ ច្យុតចាកអត្តភាពនេះ ហើយនឹងទៅកាន់កំណើតអ្វីហ្ន៎ ។ មានសមណៈមួយរូប មានឥន្ទ្រិយស្រគត់ស្រគំ ជ្រាបសេចក្តីសង្វេគរបស់ខ្ញុំ លោកមានប្រាថ្នានឹងស្រង់ខ្ញុំ និមន្តមកក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកាលនោះ សមណៈនោះ មាននាមថា សុមនៈ ជាសាវ័ករបស់ព្រះបទុមុត្តរសម្ពុទ្ធ លោកបានប្រដៅអត្ថនិងធម៌ ធ្វើឲ្យខ្ញុំកើតសង្វេគ ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ពាក្យ របស់សមណៈនោះហើយ ក៏ញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ បានថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធហើយ ធ្វើកាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំនោះ ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន ក៏ចូលទៅកើតក្នុងទេវលោកនោះដដែល ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកចិន្តិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៨៨] ទេវភូតោ អហំ សន្តោ អច្ឆរាហិ បុរក្ខតោ
បុព្វកម្មំ សរិត្វាន ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរឹ ។
តិកណ្ណិបុប្ផំ[១] បគ្គយ្ហ សកំ ចិត្តំ បសាទយឹ
ពុទ្ធម្ហិ អភិរោបេសឹ វិបស្សិម្ហិ នរាសភេ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
តេសត្តតិម្ហិតោ កប្បេ ចតុរោសុំ[២] រមុត្តមា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិកណ្ណិបុប្ផិយោ[៣] ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. កឹកណិបុប្ផំ ។ ២ ម. ចតុរាសុំ ។ ៣ ម. កឹកណិកបុប្ផិយោ ។

តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៨៨] ខ្ញុំកើតជាទេវតា មានពួកស្រីអប្សរចោមរោម រឭកនូវបុញ្ញកម្ម (របស់ខ្លួន) ហើយរឭកនូវព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាតិកណ្ណិព្រឹក្ស ធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា បានបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ជានរាសភៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមរមុត្តមៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

១២១

នវមំ ឯកចារិយត្ថេរាបទានំ

[៨៩] តាវត្តឹសេសុ ទេវេសុ មហាឃោសោ តទា អហុ
ពុទ្ធោ ច លោកេ និព្វាតិ មយញ្ចម្ហ សរាគិនោ ។
តេសំ សំវេគជាតានំ សោកសល្លសមប្បិតំ
សពលេន ឧបត្ថទ្ធោ អគមំ ពុទ្ធសន្តិកេ ។
មន្ទារវំ គហេត្វាន សង្គីតិ អភិនិម្មិតំ
បរិនិព្វានកាលម្ហិ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
សព្វេ ទេវានុមោទឹសុ អច្ឆរាយោ ច មេ តទា
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
សដ្ឋិកប្បសហស្សម្ហិ ឥតោ សោឡស តេ ជនា
មហាមល្លជនា នាម ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកចារិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកចារិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឯកចារិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[៨៩] ក្នុងកាលនោះ មានសំឡេងខ្លាំង ក្នុងពួកទេវតា ឋានតាវត្តិង្សថា ព្រះពុទ្ធបរិនិព្វាន ក្នុងលោកផង ពួកយើង នៅមានរាគៈផង ។ កាលទេវតាទាំងនោះ កើតសេចក្តីសង្វេគ ប្រកបដោយសរ គឺសេចក្តីសោក ខ្ញុំជាអ្នករឹងប៉ឹង ដោយកម្លាំងរបស់ខ្លួន ក៏បានទៅក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំយកផ្កាមន្ទារវៈ ដែលពួកទេវតានិម្មិតជាកម្រង បានបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាលដែលទ្រង់បរិនិព្វាន ។ កាលនោះ ពួកទេវតាទាំងអស់ និងពួកទេពអប្សរ ក៏ត្រេកអរចំពោះខ្ញុំ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ។ ក្នុងកប្ប ទី ៦០.០០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមមហាមល្លជនៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកចារិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកចារិយត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ តិវណ្ដិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៩០] អភិភុំ ថេរំ បជិជ្ឈាម[១] សព្វេ សង្គម្ម តេ មយំ[២]
តេសំ និជ្ឈាយមានានំ បរិឡាហោ អជាយថ ។
សុនន្ទោ នាម នាមេន ពុទ្ធស្ស សាវកោ តទា
ធម្មទស្សិស្ស មុនិនោ អាគញ្ឆិ មម សន្តិកេ ។
យេ មេ បទ្ធចរា[៣] អាសុំ តេ មេ បុប្ផំ អទុំ តទា
តាហំ បុប្ផំ គហេត្វាន សាវកេ អភិរោបយឹ ។
សោហំ កាលំ កតោ តត្ថ បុនាបិ ឧបបជ្ជហំ
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ វិនិបាតំ ន គញ្ឆហំ ។
តេរសេតោ កប្បសតេ អដ្ឋាសុំ ធូមកេតុនោ
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. អភិភូតំ បនិជ្ឈន្តិ ។ ២ ម. មមំ ។ ៣ ម. ពទ្ធចរា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

តិវណ្ដិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៩០] *យើងទាំងអស់នោះ ដើរទៅសម្លឹងមើលនូវព្រះថេរៈ ឈ្មោះអភិភូ កាលយើងទាំងអស់នោះ កំពុងសម្លឹងមើល សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយក៏កើតឡើង ។ កាលនោះ ព្រះថេរៈ ឈ្មោះសុនន្ទៈ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមធម្មទស្សីជាមហាមុនី និមន្តមកក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកាលនោះ ពួកជនណាស្និទ្ធស្នាលនឹងខ្ញុំ ពួកជននោះបានឲ្យផ្កាមកខ្ញុំ ខ្ញុំក៏យកផ្កានោះ ទៅបូជាដល់សាវ័ក ។ ខ្ញុំនោះធ្វើកាលកិរិយាហើយ ទៅកើតក្នុងទីដដែលនោះទៀត ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងវិនិបាត អស់ ១.៨០០ កប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ១.៣០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាមធូមកេតុដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។*

១២៣

ឧទ្ទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិវណ្ដិបុប្ផិយោ(១) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិវណ្ដិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

កុដជា ពន្ធុជីវី ច កោតុម្ពរិកហត្ថិយោ(២)
ឥសិមុគ្គោ ច ពោធិ ច ឯកចិន្តី តិកណ្ណិកោ(៣)
ឯកចារី តិវណ្ដី(៤) ច គាថា សដ្ឋី បកិត្តិតា ។

កុដជបុប្ផិយវគ្គោ ឯកូនវីសតិមោ ។

---

១ ម. តិវណ្ឌបុប្ផិយោ ។ ២ ម. កោដុម្ពរាយហត្ថិយោ ។ ៣ ម. កឹកណិកោ ។ ៤ ម. គិវណ្ឌី ។

ឧទ្ទាន

បានឮថា ព្រះតិវណ្ដិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិវណ្ដិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ពន្ធុជីវកត្ថេរាបទាន ១ កោតុម្ពរិយត្ថេរាបទាន ១ បញ្ចហត្ថិយត្ថេរាបទាន ១ ឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរាបទាន ១ ពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ១ ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទាន ១ តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឯកចារិយត្ថេរាបទាន ១ តិវណ្ដិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៦០ ដែលលោកសម្ដែងទុកហើយ ។

ចប់ កុដជបុប្ផិយវគ្គ ទី ១៩ ។

វីសតិមោ តមាលបុប្ផិយវគ្គោ

បឋមំ តមាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៩១] ចុល្លាសីតិសហស្សានិ ថម្ភា សោវណ្ណយា អហុ
ទេវលដ្ឋិបដិភាគំ វិមានំ មេ សុនិម្មិតំ ។
តមាលបុប្ផំ បគ្គយ្ហ វិប្បសន្នេន ចេតសា
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ វីសតិមេ កប្បេ ចន្ទតិត្តោតិ ឯកតោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តមាលបុប្ផិយោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តមាលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តមាលបុប្ផិយវគ្គ ទី ២០

តមាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[៩១] *វិមានរបស់ខ្ញុំ មានសសរ ៨៤.០០០ ជាវិការៈនៃមាស ដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតឲ្យហើយ មានចំណែកប្រៀបដូចលដ្ឋិវ័ននៃឧទ្យានរបស់ទេវតា ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លាយកផ្កាស្វាតៅ បូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមសិខី ជាលោកពន្ធុ ។ ក្នុងកប្បទី ១៣ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយព្រះអង្គ ព្រះនាមចន្ទតិត្ថៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។*

បានឮថា ព្រះតមាលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តមាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ តិណសន្ថារទាយកត្ថេរាបទានំ

[៩២] យទា វេនវាសិកោ[១] ឥសិ តិណំ លាយាមិ[២] សត្ថុនោ
សព្វេ បទក្ខិណាវត្តា បបព្យា និបតីសុ តេ ។
តមហំ តិណមាទាយ សន្ថរឹ ធរណិមុត្តមេ[៣]
តីណេវ តាលបត្តានិ អាហរិត្វានហំ តទា
តិណេន ឆទនំ កត្វា សិទ្ធត្ថស្ស អទាសហំ
សត្តាហំ ធារយុំ តត្ថ[១] ទេវមនុស្សា សត្ថុនោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ តិណំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តិណទានស្សិទំ ផលំ ។
បញ្ចសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ ចត្តារោសុំ មហាទ្ធនា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិណសន្ថារទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិណសន្ថារទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. វនវាសី ។ ២ ម. លាយតិ ។ ៣ ម. ធរណុត្តមេ ។ ៤ ម. តស្ស ។

តិណសន្ថារទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

[៩២] ក្នុងកាលដែលខ្ញុំកើតជាឥសី នៅអាស្រ័យ ក្នុងព្រៃ តែងប្រួតស្មៅថ្វាយព្រះសាស្តា ស្មៅទាំងអស់នោះ ធ្លាក់ចុះលើផែនដី វិលទៅខាងស្តាំ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំយកស្មៅនោះ ក្រាលលើធរណីដ៏ឧត្តម ហើយខ្ញុំយកស្លឹកត្នោត ៣ ធាងធ្វើជាដំបូល លើកំណាត់ឈើ ៣ ដើម ថ្វាយដល់ព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រថ្វាយព្រះសាស្តាអស់ ៧ ថ្ងៃ ក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយស្មៅ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយស្មៅ ។ ក្នុងកប្បទី ៦៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមមហទ្ធនៈ ដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិណសន្ថារទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិណសន្ថារទាយកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ ខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរាបទានំ

[៩៣] ផុស្សស្ស ខោ ភគវតោ ថូបោ អាសិ មហាវនេ
កុញ្ជរេហិ តទា ភិន្នោ សំរូឡ្ហោ បាទបោ តហឹ ។
វិសមញ្ច សមំ កត្វា សុធាបិណ្ឌំ អទាសហំ
តិលោកគរុនោ តស្ស គុណេហិ បរិតោសិតោ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សុធាបិណ្ឌស្សិទំ ផលំ ។
សត្តសត្តតិកប្បម្ហិ ជិតសេនាសុំ សោឡស
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ខណ្ឌផុល្លិយោ[១] ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. ខណ្ឌបុប្ផិយោ ។

ខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៩៣] ព្រះស្តូបរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមផុស្សៈ នៅក្នុងព្រៃធំ ក្នុងកាលនោះ (ព្រះស្តូបនោះ) ត្រូវពួកដំរីកម្ទេចហើយ ដើមឈើដុះទ្រុបទ្រុល ក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំធ្វើកន្លែងរដិបរដុប (ប្រេះឆា) ឲ្យស្មើ ហើយលាបបាយអ ខ្ញុំត្រេកអរដោយគុណទាំងឡាយ របស់សត្វក្នុងត្រៃលោក ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃដុំបាយអ ។ ក្នុងកប្បទី ៧៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមជិតសេនៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរាបទាន ។

១២៧

ចតុត្ថំ អសោកបូជកត្ថេរាបទានំ

[៩៤] តិបុរាយំ[១] បុរេ រម្មេ   រាជុយ្យានំ អហុ តទា
ឧយ្យានបាលោ តត្ថាសឹ   រញ្ញោ បទ្ធចរោ អហំ ។
បទុមោ នាម នាមេន   សយម្ភូ សប្បភោ អហុ
និសិន្នំ បុណ្ឌរីកម្ហិ   ឆាយា ន ជហិតំ មុនឹ ។
អសោកំ បុប្ផិតំ ទិស្វា   បិណ្ឌិភារំ សុទស្សនំ
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ   ជលជុត្តមនាមិនោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តតិម្ហិ ឥតោ កប្បេ   សោឡស អរណញ្ជហា
សត្តរតនសម្បន្នា   ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អសោកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អសោកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. តិវរាយំ ។

អសោកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៤

[៩៤] កាលនោះ មានរាជឧទ្យាន ១ ក្នុងតិបុរាបុរី ជាទីរីករាយ ខ្ញុំជាឧយ្យានបាល ជាអ្នកស្និទ្ធស្នាលនឹងស្ដេចក្នុងក្រុងនោះ ។ ព្រះសយម្ភូព្រះនាមបទុមៈ ស្ដេចមក (ក្នុងឧទ្យាននោះ) ម្ញប់មិនលះបង់ព្រះមុនី ទ្រង់គង់នៅក្បែរដើមស្វាយស ។ ខ្ញុំឃើញដើមអសោក មានផ្ការីក មានចង្កោមគួរមិលមើល ទើបខ្ញុំបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមអរណញ្ជហៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអសោកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អសោកបូជកត្ថេរាបទាន ។

១២៨

បញ្ចមំ អង្កោលកត្ថេរាបទានំ

[៩៤] អង្កោលំ បុប្ផិតំ ទិស្វា មាលាវរសមោគតំ
ឱចិនិត្វាន តំ បុប្ផំ អគមំ ពុទ្ធសន្តិកេ ។
សិទ្ធត្ថោ តម្ហិ សមយេ បដិលីនោ មហាមុនិ
មុហុត្តំ បដិមានេត្វា គុហាយំ បុប្ផមោកិរឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឆត្តឹសម្ហិ ឥតោ កប្បេ អាសេកោ ទេវគជ្ជិតោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អង្កោលកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អង្កោលកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

អង្កោលកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៩៥] ខ្ញុំឃើញដើមអង្កោលមានផ្ការីក សំយុងចុះជារបៀបដ៏ល្អ ហើយបេះផ្កានោះយកទៅ ក្នុងសំណាក់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងសម័យនោះ ព្រះសិទ្ធត្ថមហាមុនីទ្រង់ពួនសម្ងំ ខ្ញុំរាប់អានមួយរំពេច ហើយរោយរាយផ្កាក្នុងគុហា ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមអាសេកទេវគជ្ជិតៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអង្កោលកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អង្កោលកត្ថេរាបទាន ។

១២៩

ឆដ្ឋំ កិសលយបូជកត្ថេរាបទានំ

[៩៦] នគរេ ទ្វារវតិយា   មាលាវច្ឆោ មមំ អហុ
ឧទបានោ ច តត្ថេវ   បាទបានំ វិរោហនោ ។
សពលេន ឧបត្ថទ្ធោ   សិទ្ធត្ថោ អបរាជិតោ
មមានុកម្បមានោ សោ   កច្ឆតេ អនិលញ្ជសេ ។
អញ្ញំ កិញ្ចិ ន បស្សាមិ   បូជាយោគំ មហេសិនោ
អសោកបល្លវំ ទិស្វា   អាកាសេ ឧក្ខិបឹ អហំ ។
ពុទ្ធស្ស តេ កិសលយា   កច្ឆតោ យន្តិ បច្ឆតោ
តាហំ ទិស្វាន សំវិជី   អហោ ពុទ្ធស្សុឡារតា ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   បល្លវំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តវីសេ ឥតោ កប្បេ   ឯកោ ឯកិស្សរោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

កិសលយបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៩៦] គុម្ពផ្ការបស់ខ្ញុំនៅក្នុងទ្វារវតី ទាំងអណ្តូងទឹកនិងដើមឈើ ក៏ដុះក្នុងក្រុងនោះដែរ ព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឈ្នះមារ ទ្រង់រឹងប៉ឹងដោយកម្លាំងព្រះអង្គ ព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធនោះ ទ្រង់អនុគ្រោះចំពោះខ្ញុំ និមន្តទៅឰដ៏អាកាស ។ ខ្ញុំគន់រករបស់អ្វីមួយដទៃដែលគួរបូជា ដល់ព្រះមហេសី ស្រាប់តែឃើញត្រួយអសោក (ខ្ញុំកាច់) បោះឡើងទៅឰដ៏អាកាស ។ ត្រួយអសោកទាំងនោះ អណ្តែតទៅតាមក្រោយព្រះសម្ពុទ្ធ ដែលកំពុងនិមន្តទៅ ខ្ញុំឃើញហេតុអស្ចារ្យនោះហើយ សង្វេគថា ឱហ្ន៎ ភាពនៃព្រះពុទ្ធជាឧឡារិកណាស់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយត្រួយអសោក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមឯកិស្សរៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កិសលយបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កិសលយបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ តិន្ទុកទាយកត្ថេរាបទានំ

[៩៧] គិរិទុគ្គចរោ អាសឹ មក្កដោ ថាមវេគិកោ
ផលិនំ តិន្ទុកំ ទិស្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរឹ ។
និក្ខមិត្វា កតិចាហំ វិចិនឹ លោកនាយកំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សិទ្ធត្ថំ តិភវន្តគុំ ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ សត្ថា លោកេ អនុត្តរោ
ខីណាសវសហស្សេហិ អាគញ្ឆិ មម សន្តិកេ ។
បាមុជ្ជំ ជនយិត្វាន ផលហត្ថោ ឧបាគមឹ
បដិគ្គហេសិ ភគវា សព្វញ្ញូ វទតំ វរោ ។

បានឮថា ព្រះកិសលយបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កិសលយបូជកត្ថេរាបទាន ។

តិន្ទុកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៩៧] ខ្ញុំកើតជាស្វា ជាសត្វមានកម្លាំងនិងសន្ទុះ ត្រាច់ទៅលើភ្នំ ដែលគេទៅបានដោយកម្រ ឃើញដើមទន្លាប់មានផ្លែ ក៏នឹកព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំចេញទៅបាន ២.៣ ថ្ងៃ ពិនិត្យមើលព្រះលោកនាយក ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ចំពោះព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ដល់ទីបំផុតនៃត្រៃភព ។ ព្រះសាស្តា ព្រះអង្គប្រសើរ ក្នុងលោក ទ្រង់ជ្រាបតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ទើបស្ដេចមកក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ជាមួយនឹងព្រះខីណាស្រព ១ ពាន់អង្គ ។ ខ្ញុំកើតប្រាមោទ្យ កាន់យកនូវផ្លែឈើ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាសព្វញ្ញូ ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ទទួល (នូវផ្លែឈើនោះ) ។

១៣១

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
សត្តបញ្ញាសកប្បម្ហិ ឧបនន្ទសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិន្ទុកទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិន្ទុកទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ គិរិនេលមុដ្ឋិបូជកត្ថេរាបទានំ

[៩៨] សុមេធោ នាម ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
បច្ឆិមេ អនុកម្បាយ បធានំ បទហិ ជិនោ ។
តស្ស ចង្កមមានស្ស និបុណស្ស តាទិនោ
គិរិនេលស្ស បុប្ផានំ មុដ្ឋឹ ពុទ្ធស្ស រោបយឹ ។

ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែឈើ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមឧបនន្ទ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិន្ទុកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិន្ទុកទាយកត្ថេរាបទាន ។

គិរិនេលមុដ្ឋិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៩៨] ព្រះជិនស្រី មានព្រះភាគ ព្រះនាមសុមេធៈជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ទ្រង់តាំងព្យាយាម ដើម្បីអនុគ្រោះពួកសត្វជាន់ក្រោយ ។ ព្រះសុមេធៈអង្គនោះ ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ស្តេចកំពុងចង្ក្រម ខ្ញុំបូជាផ្កាគិរិនេលព្រឹក្សមួយក្តាប់ ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។

តេន ចិត្តប្បសាទេន សុក្កមូលេន ចោទិតោ
តឹសកប្បសហស្សានិ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
តេវីសតិកប្បសតេ សុនេលោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ឯកោ អាសឹ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា គិរិនេលមុដ្ឋិបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

គិរិនេលមុដ្ឋិបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ តិកណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៩៩] សុមង្គលោតិ នាមេន សយម្ភូ អបរាជិតោ
បវនា[១] និក្ខមិត្វាន នគរំ បាវិសិ ជិនោ ។
បិណ្ឌចារំ ចរិត្វាន និក្ខម្ម នគរា មុនិ
កតកិច្ចោវ សម្ពុទ្ធោ សោ វសិ វនមន្តរេ ។

១ ម. វិបិនា ។

ខ្ញុំត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិ អស់ ៣០.០០០ កប្ប ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ក្នុងកប្បទី ២.៣០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមសុនេលៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះគិរិនេលមុដ្ឋិបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ គិរិនេលមុដ្ឋិបូជកត្ថេរាបទាន ។

តិកណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[៩៩] ព្រះជិនស្រីសយម្ភូ ទ្រង់ឈ្នះមារ ព្រះនាមសុមង្គលៈ ស្តេចចេញអំពីព្រៃ ហើយចូលទៅកាន់ទីក្រុង ។ ព្រះមុនី ស្តេចទៅបិណ្ឌបាត ហើយចេញអំពីទីក្រុង លុះព្រះសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ធ្វើកត្តកិច្ចរួចហើយ ក៏គង់ក្នុងចន្លោះព្រៃ ។

នវមំ តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

តិកណ្ណិបុប្ផំ[១] បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សយម្ភុស្ស មហេសិនោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឆឡាសីតិម្ហិតោ កប្បេ អបរោលាសនាមកោ[២]
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិកណ្ណិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. កឹកណិបុប្ផំ ។ ២ ម. អបិលាសិសនាមកោ ។

តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានយកផ្កាតិកណ្ណិព្រឹក្ស បូជាដល់ព្រះពុទ្ធសយម្ភូ ទ្រង់ស្វែងនូវគុណដ៏ធំ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិន ដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៨៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាម អបសេលៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង ច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទសមំ យូថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០០] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
បវនា និក្ខមិត្វាន វិហារំ យាតិ ចក្ខុមា ។
ឧភោហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ យូថិកំ បុប្ផមុត្តមំ
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ មេត្តចិត្តស្ស តាទិនោ ។
តេន ចិត្តប្បសាទេន អនុភោត្វាន សម្បទា
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នូបបជ្ជហំ ។
ឥតោ បញ្ញាសកប្បេសុ ឯកោ អាសិ ជនាធិបោ
សមិតនន្ទនោ នាម ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា យូថិកាបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

យូថិកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

យូថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១០០] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ ព្រះអង្គគួរទទួលគ្រឿងបូជា ទ្រង់ចេញអំពីព្រៃហើយស្តេចទៅកាន់វិហារ ។ ខ្ញុំកាន់ផ្កាយុថិកាដ៏ប្រសើរ ដោយដៃទាំងពីរ យកទៅបូជាដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យប្រកបដោយមេត្តា មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ខ្ញុំបានសម្ប័ទរឿយៗ មិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិ អស់ ១ សែនកប្បដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៥០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមសមិតនន្ទនៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះយូថិកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ យូថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

តមាលិ តិណសន្ថារោ ខណ្ឌផុល្លិ អសោកិយោ
អង្កោលកោ កិសលយោ(១) តិន្ទុកោ នេលបុប្ផិយោ
តិកណ្ណិកោ ច យូថិកោ(២) គាថា បញ្ញាស អដ្ឋ ច ។

តមាលបុប្ផិយវគ្គោ វីសតិមោ ។

អថ វគ្គុទ្ទានំ

ភិក្ខទាយិ បរិវារោ សេរេយ្យោ(៣) សោភិតោ តថា
ឆត្តោ(៤) ច ពន្ធុជីវិ ច សុចារិចរិយោបិ ច
កុមុទោ កុដជោ ចេវ តមាលិ ទសមោ កតោ
ឆ សតានិ ច គាថានំ ឆសដ្ឋី ច តតុត្តរិ ។

ភិក្ខវគ្គទសកំ ទុតិយសតកំ សត្តមំ ។

---

១ ម. បល្លវោ ច ។ ២ ម. កឹកណិកយូថិកោ ច ។ ៣ ម. សោរេយ្យោ ។ ៤ ម. ឆត្តំ ។

ឧទ្ទាន

តមាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ តិណសន្ថារទាយកត្ថេរាបទាន ១ ខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរាបទាន ១ អសោកបូជកត្ថេរាបទាន ១ អង្កោលកត្ថេរាបទាន ១ កិសលយបូជកត្ថេរាបទាន ១ តិន្ទុកទាយកត្ថេរាបទាន ១ គិរិនេលមុដ្ឋិបូជកត្ថេរាបទាន ១ តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ យូថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៥៨ ។

ចប់ តមាលបុប្ផិយវគ្គ ទី ២០ ។

មួយទៀត ឧទ្ទាននៃវគ្គ

ភិក្ខទាយិវគ្គ ១ មហាបរិវារវគ្គ ១ សេរេយ្យវគ្គ ១ សោភិតវគ្គ ១ ឆត្តវគ្គ ១ ពន្ធុជីវកវគ្គ ១ សុបារិចរិយវគ្គ ១ កុមុទវគ្គ ១ កុដជវគ្គ ១ តមាលបុប្ផិយវគ្គ ១ ត្រូវជា ១០ វគ្គ មានគាថា ៦៦៦ ។

ចប់ ភិក្ខវគ្គទសកៈ និង ទុតិយសតកៈ ។

ឯកវីសតិមោ កណិការបុប្ផិយវគ្គោ

បឋមំ កណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០១] កណិការំ[១] បុប្ផិតំ ទិស្វា ឱចិនិត្វានហំ តទា
តិស្សស្ស អភិរោបេសឹ ឱឃតិណ្ណស្ស តាទិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បញ្ចត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ អរុណាថាលោតិ វិស្សុតោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កណិការបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កណិការបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. កណិកំ ។

កណិការបុប្ផិយវគ្គ ទី ២១

កណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[១០១] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំឃើញដើមកណិការមានផ្ការីក ទើបបេះយកទៅបូជាព្រះតិស្សសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឆ្លងអន្លង់ហើយ មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមអរុណបាលដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកណិការបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

១៣៧

ទុតិយំ មិនេលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០២] សុវណ្ណវណ្ណោ ភគវា សតរំសី បភាវរោ[១]
ចង្កមនំ សមារូឡ្ហោ មេត្តចិត្តោ សិខិ សតោ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ថោមេត្វា ញាណមុត្តមំ
មិនេលបុប្ផំ បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកូនត្តឹសេ កប្បម្ហិ សុមេឃឃននាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មិនេលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មិនេលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. បតាបវា ។

មិនេលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[១០២] ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិខី ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស មានរស្មីច្រើន មានពន្លឺដ៏ប្រសើរ មានមេត្តាចិត្ត មានព្រះស្មារតី ស្តេចទៅកាន់ទីចង្រ្កម ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ សរសើរនូវញាណដ៏ឧត្តម ហើយយកនូវផ្កាមិនេលព្រឹក្ស ទៅបូជាដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៩ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមសុមេឃឃនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមិនេលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មិនេលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ កឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០៣] កញ្ចនគ្ឃិយសង្កាសោ សព្វញ្ញូ លោកនាយកោ
ឱទកំ ទហមោគ្គយ្ហ សិនាយិ លោកនាយកោ ។
បគ្គយ្ហ កឹកណិបុប្ផំ វិបស្សិស្សាភិរោបយឹ
ឧទគ្គចិត្តោ សុមនោ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តវីសតិកប្បម្ហិ រាជា ភិមរថោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កឹកណិកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

កឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១០៣] ព្រះសព្វញ្ញូលោកនាយក ប្រាកដស្មើដោយគ្រឿងបូជាជាវិការៈនៃមាស ព្រះលោកនាយក ស្តេចចុះកាន់ទឹកស្រះហើយទ្រង់ស្រង់ ។ ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរ មានចិត្តរីករាយ កាន់យកនូវផ្កាកណ្តឹង ទៅបូជាដល់ព្រះវិបស្សី ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមភិមរថ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

១៣៩

ចតុត្ថំ តរណិយត្ថេរាបទានំ

[១០៤] អត្ថទស្សី តុ ភគវា ទិបទិន្ទោ នរាសភោ
បុរក្ខតោ សាវកេហិ គង្គាតីរំ ឧបាគមិ ។
សមតិត្តិ កាកបេយ្យា គង្គា អាសិ ទុរុត្តរា
ឧត្តារយឹ ភិក្ខុសង្ឃំ ពុទ្ធញ្ច ទិបទុត្តមំ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តរណាយ ឥទំ ផលំ ។
តេរសិតោ កប្បសតេ បញ្ច សព្វោភវា អហុំ
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា(១) ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តរណិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តរណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ឥតោ បរំ បច្ឆិមេ ច ភវេ អស្មឹ ជាតោហំ ព្រាហ្មណេ កុលេ សទ្ធំ តីហិ សបរាយេហិ បព្វជ្ជឹ សត្ថុ សាសនេតិ ទិស្សន្តិ ។

តរណិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១០៤] ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាធំជាង សត្វជើងពីរ ជានរាសភៈ មានពួកសាវ័កហែហម ស្តេចចូល ទៅកាន់ឆ្នេរទន្លេគង្គា ។ ឯទន្លេគង្គា មានទឹកពេញប្រៀប ល្មមក្អែកឱនផឹកបាន ជាស្ទឹងដែលគេឆ្លងបានដោយកម្រ ខ្ញុំ បានចម្លងភិក្ខុសង្ឃផង ព្រះពុទ្ធដ៏ឧត្តមជាងសត្វជើងពីរផង ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ ដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការចម្លង ។ ក្នុងកប្បទី ១.៣០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើត ជាស្តេចចក្រពត្តិ ៥ ជាតិ ព្រះនាមសព្វោភវៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិ- បូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតរណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តរណិយត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០៥] វិបស្សិស្ស ភគវតោ អាសឹ អារាមិកោ អហំ
និគ្គុណ្ឌិបុប្ផំ បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បញ្ចត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
មហាបតាបោ នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១០៥] ខ្ញុំជាអារាមិកជនរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី បានយកផ្កាឈើភ្លើង ទៅបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមមហាបតាបៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនិគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

១៤១

ឆដ្ឋំ ឧទកទាយកត្ថេរាបទានំ

[១០៦] ភុញ្ជន្តំ សមណំ ទិស្វា វិប្បសន្នមនាវិលំ
ឃដេនោទកមាទាយ សិទ្ធត្ថស្ស អទាសហំ ។
និម្មលោ ហោមហំ អជ្ជ វិមលោ ខីណសំសយោ
ភវេ និព្វត្តមានម្ហិ(១) ផលំ និព្វត្តតេ មម(២) ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ ឧទកំ អទទឹ តទា(៣)
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧទកទានស្សិទំ(៤) ផលំ ។
ឯកសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ ឯកោវ វិមលោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទកទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទកទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. និព្វត្តមានស្ស ។ ២ ម. សុភំ ។ ៣ ម. ចតុន្នវុតិតោ កប្បេ ឧទកំ យមទាសហំ ។ ៤ ម. ទកទានស្សិទំ ។

ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១០៦] ខ្ញុំឃើញ (នូវព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ) ជាសមណៈ កំពុងឆាន់ បានដងទឹកថ្វាមិនល្អក់មួយក្អម ថ្វាយដល់ព្រះសិទ្ធត្ថៈ ក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមិនមានមន្ទិល ប្រាសចាកមន្ទិល អស់សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងភពដែលខ្ញុំកើតហើយ ផលរមែងកើតដល់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយទឹក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយទឹក ។ ក្នុងកប្បទី ៦១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមវិមលៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ សលឡមាលិយត្ថេរាបទានំ

[១០៧] កណិការំវ ជោតន្តំ និសិន្នំ បព្វតន្តរេ
ឱភាសេន្តំ ទិសា សព្វា សិទ្ធត្ថំ នរសារថឹ ។
ធនុំ អពេជ្ឈំ[១] កត្វាន ឧសុំ សន្ធាយហំ តទា[២]
បុប្ផំ សវណ្ដំ ឆេត្វាន ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកបញ្ញាសិតោ កប្បេ ឯកោ អាសិ ជុតិន្ធរោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សលឡមាលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សលឡមាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. អទ្វេជ្ឈំ ។ ២ ម. ឧសុំ សន្នយ្ហ ហន្តទា ។

សលឡមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១០៧] (ខ្ញុំបានឃើញ) ព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជាសារថីទូន្មាននូវនរៈ ទ្រង់រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ គង់នៅត្រង់ចន្លោះភ្នំ ទ្រង់ញុំាងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺស្វាង កាលនោះខ្ញុំសៀតព្រួញធ្វើធ្នូមិនឲ្យបែកជាពីរ បានកាច់ផ្កាទាំងទង បូជាព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៥១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គព្រះនាមជុតិន្ធរៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសលឡមាលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សលឡមាលិយត្ថេរាបទាន ។

១៤៣

អដ្ឋមំ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០៨] អក្កន្តញ្ច បទំ ទិស្វា ចក្កាលង្ការភូសិតំ
បទេនានុបទំ យន្តោ វិបស្សិស្ស មហេសិនោ ។
កោរណ្ឌំ បុប្ផិតំ ទិស្វា សមូលំ បូជិតំ មយា
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន អវន្ទឹ បទមុត្តមំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តបញ្ញាសកប្បម្ហិ ឯកោ វីតមលោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កោរណ្ឌបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១០៨] ខ្ញុំឃើញស្នាមព្រះបាទ ដែលទ្រង់ដាន់ទុក ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការគឺចក្ក ហើយដើរទៅតាមលំដាប់ នៃស្នាមព្រះបាទ របស់ព្រះមហេសីព្រះនាមវិបស្សី ។ ខ្ញុំបានឃើញផ្កាស្មៅនៅកន្ទុយដំរីរីកល្អ ហើយបូជាទាំងឫស ខ្ញុំជាអ្នកមានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយបង្គំ នូវស្នាមព្រះបាទដ៏ប្រសើរ ដោយចិត្តរីករាយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៥៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមវីតមលៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ អាធារទាយកត្ថេរាបទានំ

[១០៩] អាធារកំ មយា ទិន្នំ   សិខិនោ លោកពន្ធុនោ
ធារេមិ បឋវឹ សព្វំ   កេវលំ វសុធំ ឥមំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ   សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
សត្តវីសេ ឥតោ កប្បេ   អហេសុំ ចតុរោ ជនា
សមន្តវរុណា នាម   ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាធារទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អាធារទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អាធារទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១០៩] ខ្ញុំបានថ្វាយជើងអាធារ ដល់ព្រះសិខី ជាលោកពន្ធុ (ដោយកុសលកម្មនេះ) ខ្ញុំទ្រទ្រង់ផែនដីទាំងមូលនេះ ។ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញកិលេសទាំងឡាយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំទ្រទ្រង់រាងកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមសមន្តវរុណដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាធារទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អាធារទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ បាបនិវារិយត្ថេរាបទានំ

[១១០] តិស្សស្ស ហិ ភគវតោ ទេវទេវស្ស តាទិនោ
ឯកច្ឆត្តំ មយា ទិន្នំ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
និវុតំ ហោតិ មេ បាបំ កុសលស្សុបសម្បទា
អាកាសេ ឆត្តំ ធារេន្តិ បុព្វកម្មស្សិទំ ផលំ ។
ចរិមំ វត្តតេ មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ឆត្តមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឆត្តទានស្សិទំ ផលំ ។
ទ្វេសត្តតិ ឥតោ កប្បេ អដ្ឋាសីសុ ជនាធិបា
មហានិទាននាមេន រាជានោ ចក្កវត្តិនោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បាបនិវារិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បាបនិវារិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១១០] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយឆត្រមួយ ដល់ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមតិស្សៈ ជាទេវតា របស់ទេវតា ជាតាទិបុគ្គល ។ ខ្ញុំបានឃាត់អំពើបាប ហើយបំពេញតែអំពើកុសល ទេវតាតែងបាំងឆត្រ (ឲ្យខ្ញុំ) ឰដ៏អាកាស នេះជាផលនៃបុញ្ញកម្ម ។ ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ កំពុងប្រព្រឹតទៅ ភពទាំងអស់ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំទ្រទ្រង់រាងកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនា នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយឆត្រ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយឆត្រ ។ ក្នុងកប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ជាធំជាងជន ព្រះនាមមហានិទាន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបាបនិវារិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

កណិការោ មិនេលញ្ច កឹកណិ តារណោឌ ច
និក្កុណ្ឌិបុប្ផំ ឧតកោ សលឡោ ច កុរណ្ឌកោ
អាធារទានំ ចាបញ្ច អជ្ជតាឡីស គាថកា ។

កណិការបុប្ផិយវគ្គោ ឯកវីសតិមោ ។

ឧទ្ទាន

កណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មិនេលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១
កឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ តរណិយត្ថេរាបទាន ១
និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ១
សលឡមាលិយត្ថេរាបទាន ១ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១
អាធារទាយកត្ថេរាបទាន ១ បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ១
មានគាថា ៤៨ ។

ចប់ កណិការបុប្ផិយវគ្គ ទី ២១ ។

ពាវីសតិមោ ហត្ថិវគ្គោ

បឋមំ ហត្ថិទាយកត្ថេរាបទានំ

[១១១] សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ
នាគសេដ្ឋោ មយា ទិន្នោ ឦសាទន្តោ ឧរូឡ្ហវា ។
ឧត្តមត្ថំ អនុភោមិ សន្តិបទមនុត្តរំ
នាគទានំ(១) មយា ទិន្នំ សព្វលោកហិតេសិនោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ នាគមទទឹ តទា(២)
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ នាគទានស្សិទំ ផលំ ។
អដ្ឋសត្តតិកប្បម្ហិ សោឡសាសីសុ ខត្តិយា
សមន្តបាសាទិកា នាម ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ហត្ថិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ហត្ថិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. អគ្គទានំ ។ ២ ម. ទានមទទន្តទា ។

ហត្ថិវគ្គ ទី ២២

ហត្ថិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១១១]ខ្ញុំបានថ្វាយដំរីដ៏ប្រសើរ មានភ្លុក-ង មានកម្លាំង ព្យាយាមក្លាហាន ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាតាទិបុគ្គល ។ ខ្ញុំបាននូវប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម គឺសន្តិបទដ៏ប្រសើរនេះឯង ព្រោះខ្ញុំបានថ្វាយដំរីដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ ដល់សត្វលោកទាំងពួង ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយដំរី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយដំរី ។ ក្នុងកប្បទី ៧៨ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមសមន្តបាសាទិកៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះហត្ថិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ហត្ថិទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ បានធិទាយកត្ថេរាបទានំ

[១១២] អរញ្ញិកស្ស ឈាយិនោ[១] មេត្តចិត្តតបស្សិនោ[២]
ជម្មស្ស ភាវិតត្តស្ស អជាសឹ ចានជឹ អហំ ។
តេន កម្មេន ឌិបឌិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ
ឌិព្វយានំ អនុភោមិ បុព្វកម្មស្សិទំ ផលំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករី តជា
ឌុគ្គតឹ ជាភិជាជាមិ ចានជិស្ស ឥជំ ផលំ ។
សត្តសត្តតិតោ កប្បេ អដ្ឋ អាសឹសុ ខត្តិយា
សុយាជា ជាម ជាមេន ចក្កវត្តី មហាព្វលា ។
បដិសម្ភិជា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសជន្តិ ។

ឥត្ថំ សុជំ អាយស្មា ចានជិជាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បានធិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ឥសិនោ ។ ២ ម. ចិររត្តតបស្សិនោ ។

បានធិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

[១១២] ខ្ញុំបានថ្វាយស្បែកជើងដល់ឥសី អ្នកមានមេត្តាចិត្ត មានតបធម៌ នៅក្នុងព្រៃ ចម្រើនឈាន ចម្រើនធម៌ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ខ្ញុំតែងបានទទួលនូវយានជាទិព្វ ដោយកម្មនោះ នេះជាផលនៃបុព្វកម្ម ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃស្បែកជើង ។ ក្នុងកប្បទី ៧៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាមសុយានៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបានធិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បានធិទាយកត្ថេរាបទាន ។

១៤៩

តតិយំ សច្ចសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[១១៣] វេស្សភូ នាម ភគវា ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតោ
ទេសេតិ អរិយសច្ចានិ និព្វាបេន្តោ មហាជនំ ។
បរមការុញ្ញបត្តោម្ហិ សមិតឹ អគមាសហំ
សោហំ និសិន្នកោ សន្តោ ធម្មំ អស្សោសិ សត្ថុនោ ។
តស្សាហំ ធម្មំ សុត្វាន ទេវលោកំ អគច្ឆហំ
តឹស កប្បានិ ទេវេសុ អវសឹ តត្ថហំ បុរេ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សច្ចសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
ឆព្វីសម្ហិ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
ឯកផុស្សិតនាមោវ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សច្ចសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សច្ចសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សច្ចសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១១៣ ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមវេស្សភូ មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោមទ្រង់សម្តែងអរិយសច្ច ញុំាងមហាជនឲ្យរលត់ទុក្ខ ។ ខ្ញុំដល់នូវសេចក្តីករុណា បានទៅកាន់ទីប្រជុំ ខ្ញុំនោះអង្គុយស្តាប់ធម៌របស់ព្រះសាស្តា ។ លុះខ្ញុំស្តាប់ធម៌របស់ព្រះសាស្តានោះហើយ ក៏បានទៅកាន់ទេវលោក ខ្ញុំនៅក្នុងបូរីក្នុងទេវ-លោកនោះ អស់ ៣០ កប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាននូវសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសច្ចសញ្ញា ។ ក្នុងកប្បទី ២៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ជាធំជាងជនព្រះនាមឯកផុស្សិតៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសច្ចសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សច្ចសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ ឯកសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[១១៨] ទុមគ្គេ បំសុកូលិកំ លគ្គំ ទិស្វាន សត្ថុនោ
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន បំសុកូលំ អវន្ទិហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បញ្ចវីសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
អមិតាភោតិ នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ រំសិសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[១១៩] ឧទេន្តំ សតរំសីវ បីតរំសីវ ភាណុមំ
ព្យគ្ឃុសភំវ បវរំ សុជាតំ បព្វតន្តរេ ។

ឯកសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១១៤] ខ្ញុំឃើញសំពត់បង្សុកូល ដែលទើរលើចុងឈើ ក៏ផ្គងអញ្ជលីថ្វាយសំពត់បង្សុកូលដល់ព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកប្ប ទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន នូវសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមអមិតាភៈ ទ្រង់មានកម្លាំង ច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

រំសិសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១១៥] (ខ្ញុំបានឃើញ) ព្រះសុជាតសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានរស្មីច្រើន ដូចព្រះអាទិត្យដែលទើបនឹងរះ ឬដូចព្រះចន្ទ្រមានរស្មីលឿង ព្រះអង្គប្រសើរ ដូចខ្លាធំនិងគោឧសភ ត្រង់ចន្លោះនៃភ្នំ ។

១៨១

បញ្ចមំ វំសិសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន សោ ជលតេ បព្វតន្តរេ
វំសេ ចិត្តំ បសាទេត្វា កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ ។
អវសេសេសុ កប្បេសុ កុសលំ ការិតំ មយា
តេន ចិត្តប្បសាទេន ពុទ្ធានុស្សតិយាបិច ។
តឹសកប្បសហស្សេតោ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
សត្តបញ្ញាសកប្បម្ហិ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
សុជាតោ នាម នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វំសិសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វំសិសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

វំសិសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៥

អានុភាពរបស់ព្រះពុទ្ធនោះ រុងរឿងក្នុងចន្លោះភ្នំ ខ្ញុំធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងរស្មីហើយ ក៏បានទៅរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្បទាំងឡាយដ៏សេស ខ្ញុំបានធ្វើកុសលដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះផង ដោយការលឹកពុទ្ធគុណផង ។ ក្នុងកប្បទី ៣០.០០០ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បាននូវសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសេចក្ដីសម្គាល់ក្នុងព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ជាធំជាងជនព្រះនាមសុជាត ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវំសិសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វំសិសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ សន្ធិតត្ថេរាបទានំ

[១១៦] អស្សត្ថេ ហរិតោភាសេ សំវិរូឡ្ហម្ហិ បាទបេ
ឯកំ ពុទ្ធគតំ សញ្ញំ អលភិត្ថំ បដិស្សតោ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
តស្សា សញ្ញាយ វាហសា បត្តោ មេ អាសវក្ខយោ ។
ឥតោ តេរសកប្បម្ហិ ធរណិន្ទោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សន្ធិតោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សន្ធិតត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សន្និតត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១១៦] ខ្ញុំមានស្មារតី បាននូវសញ្ញាមួយ ដែលតាំងនៅក្នុងព្រះពុទ្ធ ត្រង់ដើមអស្សត្ថព្រឹក្ស ដែលមានរស្មីខៀវ ដុះឡើងទ្រុបទ្រុល ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បាននូវសញ្ញា ខ្ញុំដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ ដោយអំណាចនៃសញ្ញានោះ ។ ក្នុងកប្បទី ១៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមវនិទ្ធៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសន្និតត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សន្និតត្ថេរាបទាន ។

១៨៣

សត្តមំ តាលវណ្ដទាយកត្ថេរាបទានំ

[១១៧] តាលវណ្ដំ មយា ទិន្នំ តិស្សស្ស ទិបទុត្តមេ
គិម្ហេ និព្ពាបនត្ថាយ បរិឡាហោបសន្តិយា ។
សន្និព្ពាបេមិ រាគគ្គី ទោសគ្គិញ្ច តទុត្តរី
និព្ពាបេមិ ច មោហគ្គី តាលវណ្ដស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករី តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តាលវណ្ដស្សិទំ ផលំ ។
តេសដ្ឋិម្ហិ ឥតោ កប្បេ មហានាមសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តាលវណ្ដទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តាលវណ្ដទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តាលវណ្ដទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១១៧] ខ្ញុំបានថ្វាយផ្ចិតស្លឹកត្នោត ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមតិស្សៈ ទ្រង់មានទិព្វចក្ខុ ដើម្បីរំលត់កម្ដៅ និងរម្ងាប់សេចក្ដីក្រហល់ក្រហាយ ។ ខ្ញុំបានរំលត់ភ្លើងរាគៈផង ភ្លើងទោសៈផង រំលត់ភ្លើងមោហៈផង ដែលជាភ្លើងក្ដៅក្រៃលែងជាងនោះ នេះជាផល នៃផ្ចិតស្លឹកត្នោត ។ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញកិលេសទាំងឡាយ គាស់រំលើងភពទាំងអស់ ខ្ញុំទ្រទ្រង់រាងកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផ្ចិតស្លឹកត្នោត ។ ក្នុងកប្បទី ៦៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមមហារាមៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតាលវណ្ដទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តាលវណ្ដទាយកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[១១៨] កុសាដកំ គហេត្វាន ឧបជ្ឈាយស្ស ចារុបេ(១)
មន្តញ្ច អនុសិក្ខាមិ គណ្ឋាភេទស្ស(២) បត្តិយា ។
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ
ឧសភំ បវរំ អគ្គំ តិស្សំ ពុទ្ធំ គជុត្តមំ(៣) ។
កុសាដកំ បត្ថរិតំ អក្កាមន្តំ នរុត្តមំ
សមុគ្គតំ មហាវីរំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។
ទិស្វា តំ លោកបជ្ជោតំ វិមលំ ចន្ទសន្និភំ
អវន្ទឹ សត្ថុនោ បាទេ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ អទាសឹ កុសាដកំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កុសាដកស្សិទំ ផលំ ។
សត្តត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
សុនន្ទោ នាម នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

១ ម. ឧបជ្ឈាយស្សហិ បុរេ ។ ២ ម. គន្ថា ទោសស្ស ។ ៣ ម. គណុត្តមំ ។

អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១១៨] ខ្ញុំយកសាដកអាក្រក់ (សាដកសាច់គ្រាស់) ហើយសិក្សាមន្ត ក្នុងខាងមុខនៃព្រះឧបជ្ឈាយ៍ ដើម្បីដល់នូវការទម្លាយនូវពក ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមតិស្សៈ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ព្រះអង្គខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរលើសលុប ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ឧត្តមជាងគណៈ ។ លុះខ្ញុំបានឃើញព្រះមហាវីរៈ ជានរៈដ៏ឧត្តមខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ទ្រង់ជាន់សំពត់សាដកដ៏អាក្រក់ ដែលខ្ញុំក្រាលហើយ ព្រះអង្គបំភ្លឺលោកដូចព្រះចន្ទ ទ្រង់ប្រាសចាកមន្ទិល បានថ្វាយបង្គំព្រះបាទារបស់ព្រះសាស្តាដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសាដកអាក្រក់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយ សាដកអាក្រក់ ។ ក្នុងកប្បទី ៣៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គជាធំជាងជន ព្រះនាមសុនន្ទៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

១៤៨

នវមំ សប្បិទាយកត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អក្កន្តសញ្ញកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ សប្បិទាយកត្ថេរាបទានំ

[១១៩] និសិន្នោ បាសាទវរេ នារីគណបុរក្ខតោ
ព្យាធិតំ សមណំ ទិស្វា អតិនាមេសហំ ឃរំ
ឧបវិដ្ឋំ មហាវីរំ ទេវទេវំ នរាសភំ
សប្បិតេលំ មយា ទិន្នំ សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិនោ ។
បស្សទ្ធទរថំ ទិស្វា វិប្បសន្នមុខិន្ទ្រិយំ
វន្ទិត្វា សត្ថុនោ បាទេ អនុសំសាវយឹ បុរេ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអក្កន្តសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

សប្បិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១១៩] ខ្ញុំអង្គុយក្នុងប្រាសាទដ៏ប្រសើរ មានពួកនារីចោមរោម បានឃើញព្រះសមណៈជាមហាវីរៈ ជាទេវតាដ៏ក្រៃលែង ជានរាសភៈ ទ្រង់មានអាពាធ ស្តេចចូលមកជិត ខ្ញុំក៏នាំមកកាន់ផ្ទះ ខ្ញុំបានថ្វាយសប្បិនិងប្រេង ដល់ព្រះសិទ្ធត្ថមហេសី ។ ខ្ញុំឃើញ (ព្រះអង្គ) មានក្រវល់ក្រវាយរម្ងាប់ហើយ មានមុខិន្ទ្រិយស្រស់បស់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះបាទារបស់ព្រះសាស្តា ហើយដើរទៅខាងមុខ ។

១៨៦

ទិស្វា មំ សុបសន្នត្តំ ឥទ្ធិយា បារមឹ គតោ
នភំ អព្ភុគ្គមិ វីរោ ហំសរាជាវ អម្ពរេ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សប្បិតេលស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ សត្តរសេ កប្បេ ទុតិទេវសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សប្បិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សប្បិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ព្រះវីរសមណៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃឫទ្ធិ ទ្រង់ឃើញខ្ញុំនោះ មានសេចក្ដីជ្រះថ្លាស្មោះ ក៏ហោះឡើងកាន់អាកាស ដូចស្ដេចហង្សហើរទៅឰដ៏អាកាស ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយសប្បិនិងប្រេង ។ ក្នុងកប្បទី ១៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមទុតិទេវៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសប្បិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សប្បិទាយកត្ថេរាបទាន ។

១៨៧

ទសមំ បាបនិវារិយត្ថេរាបទានំ

[១៦០] បិយទស្សិស្ស ភគវតោ ចង្កមំ សោធិតំ មយា

នឡកេហិ បដិច្ឆន្នំ វាតាតបនិវារណំ ។

បាបំ វិវជ្ជនត្ថាយ កុសលស្សូបសម្បទា

កិលេសានំ បហានាយ បទហឹ សត្ថុសាសនេ ។

ឥតោ ឯកាទសេ កប្បេ អគ្គិតេជោតិ វិស្សុតោ

សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បាបនិវារិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បាបនិវារិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១២០] ខ្ញុំជម្រះទីចង្រ្កម បិទបាំងដោយដើមបបុស ជាគ្រឿងការពារខ្យល់និងកម្តៅថ្ងៃ ដើម្បីព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមបិយទស្សី ។ ខ្ញុំតម្កល់ទុកនូវការបំពេញកុសល ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការវៀរបង់នូវបាប ដើម្បីលះបង់នូវកិលេសទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានៃព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកប្បទី ១១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមអគ្គិតេជះ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបាបនិវារិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

ហត្ថិ ចាននិ សច្ចញ្ច ឯកសញ្ញិ ច រំសិយោ[(១)]
សន្ធិតោ តាលវណ្ដិ[(២)] ច តថា ឯកន្ដសញ្ញកោ[(៣)]
សប្បិ ចាបនិភរី ច ចតុប្បញ្ញាស គាថកាតិ ។

ហត្ថិវគ្គោ ពាវីសតិមោ ។

---

១ ម. រំសិកោ ។ ២ ម. តាលវណ្ឌិ ។ ៣ ម. អក្កន្តសញ្ញិកោ ។

ឧទ្ទាន

ហត្ថិទាយកត្ថេរាបទាន ១ បាទធិទាយកត្ថេរាបទាន ១ សច្ចសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ ឯកសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ រំសិសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ សន្ធិតត្ថេរាបទាន ១ តាលវណ្ដទាយកត្ថេរាបទាន ១ អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ សប្បិទាយកត្ថេរាបទាន ១ បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៥៤ ។

ចប់ ហត្ថិវគ្គ ទី ២២ ។

តេវីសតិមោ អាលម្ពនទាយកវគ្គោ

បឋមំ អាលម្ពនទាយកត្ថេរាបទានំ

[១២១] អត្ថទស្សិស្ស ភគវតោ លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
អាលម្ពនំ មយា ទិន្នំ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
ធរណឹ បដិបជ្ជាមិ វិបុលំ សាគរប្បរំ
បាណេសុ ច ឥស្សរិយំ វត្តេមិ វសុធាយ ច ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥតោ ទ្វេសដ្ឋិកប្បម្ហិ តយោ អាសឹសុ ខត្តិយា
ឯកាទស្សិតនាមា តេ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាលម្ពនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អាលម្ពនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អាលម្ពនទាយកវគ្គ ទី ២៣

អាលម្ពនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១២១] ខ្ញុំបានថ្វាយបង្កាន់ដៃ ដល់ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់នឹងធឹង ជាធំជាងពួកសត្វជើងពីរ ជាតាទិបុគ្គល ។ ខ្ញុំគ្រប់គ្រងផែនដីធំទល់នឹងសាគរ ញុំាងឥស្សរិយយសឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកសត្វផង លើផែនពសុធាផង ។ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញកិលេសទាំងឡាយហើយ គាស់រំលើងភពទាំងពួងចោលហើយ បានដល់វិជ្ជា ៣ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ព្រោះកុសលកម្មនេះ ។ ក្នុងកប្បទី ៦២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមឯកាទស្សិតៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាលម្ពនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អាលម្ពនទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ អជិនទាយកត្ថេរាបទានំ

[១២២] ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ គណសត្ថារកោ អហំ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ ។
ចម្មខណ្ឌំ មយា ទិន្នំ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ ។
សម្បត្តឹ អនុភោត្វាន កិលេសេ ឈាបយឹ អហំ
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ អជិនំ យំ អទាសហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អជិនស្ស ឥទំ ផលំ ។
ឥតោ បញ្ចសតេ កប្បេ រាជា អាសឹ សុទាយកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

អជិនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

[១២២] ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាបុរសអ្នកក្រាលកម្រាលសម្រាប់គណៈ បានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលីគឺរាគៈ គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ។ ខ្ញុំបានថ្វាយកំណាត់ស្បែកខ្លា ដល់ព្រះសិខីជាលោកពន្ធុ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ខ្ញុំបានទទួលនូវសម្បត្តិ ហើយដុតបំផ្លាញ នូវពួកកិលេសដោយកម្មនោះ ខ្ញុំទ្រទ្រង់រាងកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយស្បែកខ្លា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយស្បែកខ្លា ។ ក្នុងកប្បទី ៥០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសុទាយកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

១៦១

តតិយំ ទេវតនិយត្ថេរាបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អជិនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អជិនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ទេវតនិយត្ថេរាបទានំ

[១២៣] មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ អរញ្ញេ កាននេ អហំ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ ។
មំសបេសិ មយា ទិន្នា វិបស្សិស្ស មហេសិនោ
សទេវកស្មិ លោកស្មឹ ឥស្សរំ ការយាមហំ ។
ឥមិនា មំសទានេន រតនំ និព្វត្តតេ មម
ទុវេ មេ រតនា លោកេ និច្ចធម្មស្ស បត្តិយា ។
តេហំ សព្វេ អតិភោមិ[១] មំសទានស្ស បត្តិយា
គត្តញ្ច មុទុកំ មយ្ហំ បញ្ញា និបុណវេទិនី ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ មំសមទទឹ តទា[២]
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ មំសទានស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ម. អនុភោមិ ។ ២ ម. អហំ ។

បានឮថា ព្រះអជិនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អជិនទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទេវតនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១២៣] *ក្នុងភពមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគនៅក្នុងព្រៃធំ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលីគឺរាគៈ គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ។ ខ្ញុំបានថ្វាយដុំសាច់ដល់ព្រះវិបស្សីមហេសី ខ្ញុំបាននូវឥស្សរភាព ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក ។ រតនៈតែងកើតឡើងសម្រាប់ខ្ញុំ ដោយការថ្វាយនូវសាច់នោះ រតនៈពីរយ៉ាងក្នុងលោក កើតឡើងដល់ខ្ញុំ ដោយចំណែកនៃផលបច្ចុប្បន្ន ។ ខ្ញុំគ្របសង្កត់នូវសត្វលោកទាំងអស់នោះ ដោយចំណែកនៃការថ្វាយសាច់ ខ្លួនរបស់ខ្ញុំទន់ភ្លន់ផង ទាំងបញ្ញា (របស់ខ្ញុំ) ក៏ដឹងនូវហេតុដ៏ល្អិតផង ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសាច់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃមំសទាន ។*

ឥតោ ចតុត្ថកេ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
មហារោហិតនាមោ សោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទេវតនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទេវតនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ ភាណវារំ ។

ចតុត្ថំ អារក្ខទាយកត្ថេរាបទានំ

[១២៤] សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ វេទិកា ការិតា[១] មយា
អារក្ខោ ច មយា ទិន្នោ សុគតស្ស មហេសិនោ ។
តេន កម្មវិសេសេន ន បស្សេ[២] ភយភេរវំ
កុហិញ្ចិ ឧបបន្នស្ស តាសោ មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វេទឹ ការយឹ បុរេ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វេទិកាយ ឥទំ ផលំ ។

---

១ ម. វេទី ការាបិតា ។ ២ ម. ន បស្សិ ។

ក្នុងកប្បទី ៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំនោះបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមមហាពោហិត ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះទ្វេរតនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទ្វេរតនិយត្ថេរាបទាន ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ១០ ។

អារក្ខទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១២៤] ខ្ញុំឲ្យគេធ្វើបង្កាន់ដៃ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ មួយទៀត ខ្ញុំថ្វាយការរក្សាចំពោះព្រះសុគតមហេសី ។ ហេតុតែកម្មដ៏វិសេសនោះ ខ្ញុំមិនដែលចួបភ័យដែលគួរខ្លាចទេ ខ្ញុំដែលកើតក្នុងទីណាៗ មិនចេះមានសេចក្តីតក់ស្លុតឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យគេធ្វើបង្កាន់ដៃ ថ្វាយព្រះពុទ្ធក្នុងភពមុន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបង្កាន់ដៃ ។

១៦៣

ឥតោ ឆដ្ឋម្ហិ កប្បម្ហិ អបស្សេនសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អារក្ខទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អារក្ខទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ អព្យាធិកត្ថេរាបទានំ

[១២៤] វិបស្សិស្ស ភគវតោ អគ្គិសាលំ អទាសហំ
ព្យាធិកានញ្ច អាវាសំ ឧណ្ហោទកប្បដិគ្គហំ ។
តេន កម្មេន យំ មយ្ហំ អត្តភាវោ សុនិម្មិតោ
ព្យាធាហំ នាភិជានាមិ បុញ្ញកម្មស្សិទំ ផលំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សាលមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អគ្គិសាលាយិទំ ផលំ ។

ក្នុងកប្បទី ៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមអបសេ្សនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអារក្ខទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អារក្ខទាយកត្ថេរាបទាន ។

អព្យាធិកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១២៥] ខ្ញុំបានថ្វាយរោងភ្លើង ដល់ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមវិបស្សីផង បានប្រគេនអាវាសសម្រាប់ទទួលទឹកក្តៅដល់ភិក្ខុដែលមានជំងឺផង ។ អត្តភាពរបស់ខ្ញុំដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតល្អហើយ ដោយកម្មណា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ជំងឺដោយកម្មនោះ នេះជាផលនៃបុញ្ញកម្ម ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយរោងភ្លើង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃរោងភ្លើង ។

ឥតោ ច សត្តមេ កប្បេ ឯកោ អាសឹ នរាជិតោ[១]
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អព្យាជិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អព្យាធិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ វកុលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១២៦] នារទោ[២] ឥតិ មេ នាមំ កស្សបោ ឥតិ មំ វិទូ
អទ្ទសំ សមណានគ្គំ   វិបស្សឹ ទេវសក្កតំ
អនុព្យញ្ជនវរំ[៣] ពុទ្ធំ   អាហុតីនំ បដិគ្គហំ
វកុលបុប្ផំ[៤] បគ្គយ្ហ   ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

---

១ ម. ឯកោសឹ អបរាជិតោ ។ ២ ម. វរទោ ។ ៣ ម. អនុព្យញ្ជនវរំ ។ ៤ ម. ពកោលបុប្ផំ ។

ក្នុងកប្បទី ៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ជាធំជាងពួកនរៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអព្យាធិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អព្យាធិកត្ថេរាបទាន ។

វកុលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១២៦] ខ្ញុំឈ្មោះនារទៈ តែគេស្គាល់ខ្ញុំថាកស្សបៈ ខ្ញុំបានឃើញព្រះវិបស្សីសម្ពុទ្ធ ជាកំពូលនៃពួកសមណៈ ដែលទេវតាតែងធ្វើសក្ការៈហើយ ជាព្រះពុទ្ធ ទ្រទ្រង់នូវអនុព្យញ្ជនៈ គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ខ្ញុំយកផ្កាផ្កុលបូជាដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

ចតុសត្តតិតោ កប្បេ ហេមសោ នាម ខត្តិយោ
អាមុត្តមាលាភរណោ សយោគ្គពលវាហនោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វកុលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វកុលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ សោវណ្ណវដំសកិយត្ថេរាបទានំ

[១២៧] ឧយ្យានភូមឹ និយ្យន្តោ អទ្ទសំ លោកនាយកំ
វដំសកំ គហេត្វាន សោវណ្ណំ សាធុនិម្មិតំ ។
សីឃំ តតោ សមារុយ្ហ ហត្ថិខន្ធគតោ អហំ
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ[១] ផលំ ។
សត្តវីសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
មហាបតាបោ នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

---

១ ម. បុប្ផបូជាយិទំ ។

ក្នុងកប្បទី ៧៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាក្សត្រព្រះនាមរោមស: ពាក់កម្រងផ្កានិងគ្រឿងអម្ពរ ប្រកបដោយយាននិងពលពាហន: ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវកុលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វកុលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

សោវណ្ណវដំសកិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១២៧] ខ្ញុំដើរទៅកាន់ទីឧទ្យាន បានឃើញព្រះលោកនាយក ក៏កាន់ផ្កាប្រដាប់ក្បាលធ្វើដោយមាស ដែលជាផ្លូវនិមិត្តល្អហើយ ។ ខ្ញុំដើរទៅដោយរួសរាន់ ឡើងជិះលើកដំរី ហើយបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមសិខី ជាលោកពន្ធុ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមមហាបតាប: ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សោវណ្ណវដំសកិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សោវណ្ណវដំសកិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ មិញ្ជវដំសកិយត្ថេរាបទានំ

[១២៨] និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ សិខិម្ហិ វទតំ វរេ
វដំសកេហិ អាកិណ្ណំ ពោធិបូជំ អកាសហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បូជមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពោធិបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ឆព្វីសតិកប្បេ អហុ មេឃព្ភនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសោវណ្ណវដំសកិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សោវណ្ណវដំសកិយត្ថេរាបទាន ។

មិញ្ជវដំសកិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១២៨] *កាលព្រះលោកនាថព្រះនាមសិខី ប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានធ្វើការបូជាដើមពោធិព្រឹក្ស ដេរដាសដោយផ្កា ប្រដាប់ក្បាល ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើបូជាដោយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពោធិ-បូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមមេឃព្ភៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។*

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មិញ្ជវដំសកិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មិញ្ជវដំសកិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ សុកតាវេឡិយត្ថេរាបទានំ

[១២៩] អសិតោ នាម នាមេន មាលាការោ អហំ តទា
អាវេឡំ បគ្គហេត្វាន រញ្ញោ ទាតុំ វជាមហំ ។
អសម្បត្តោម្ហិ រាជានំ អទ្ទសំ សិខិនាយកំ
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បញ្ចវីសេ ឥតោ កប្បេ រាជា ហោមិ មហព្វលោ
វេភារោ នាម នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុកតាវេឡិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុកតាវេឡិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បានឮថា ព្រះមិញ្ជវដំសកិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មិញ្ជវដំសកិយត្ថេរាបទាន ។

សុកតាវេឡិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១២៩] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាអ្នកក្រងផ្កាឈ្មោះអសិតៈ កាន់កម្រងផ្កាប្រដាប់ក្បាលដើរទៅ ដើម្បីនឹងថ្វាយស្តេច ។ ខ្ញុំមិនទាន់ដល់ស្តេច ក៏បានឃើញព្រះសិខីនាយក ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ ក៏បូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ដោយចិត្តរីករាយ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមវេភារៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុកតាវេឡិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុកតាវេឡិយត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ ឯកវន្ទនិយត្ថេរាបទានំ

[១៣០] ឧសភំ បវរំ វីរំ   វេស្សភុំ វិជិតាវិនំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ   ពុទ្ធសេដ្ឋំ អវន្ទហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   វន្ទនាយ ឥទំ ផលំ ។
ចតុវីសម្ហិ កប្បម្ហិ   វិគតានន្ទនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកវន្ទនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកវន្ទនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឯកវន្ទនិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១៣០] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយបង្គំព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះនាមវេស្សភូ ជាឧសភៈដ៏ប្រសើរ ទ្រង់មានព្យាយាម ទ្រង់ឈ្នះមារ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបង្គំ ។ ក្នុងកប្បទី ២៤ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមវិគតានន្ទៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកវន្ទនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកវន្ទនិយត្ថេរាបទាន ។

១៦៩

ឧទ្ទានំ

អាលម្ពនញ្ច អជិនំ មំសចារក្ខចាយកោ

អព្យាជិរកុលសោណ្ណំ មិញ្ជំ អាវេឡ្យវដ្ឋំ

បញ្ចបញ្ញាស តាថាយោ គណិតា អត្ថុឧស្សិហីតិ ។

អាលម្ពនទាយកវគ្គោ តេវីសតិមោ ។

ឧទ្ទាន

អាលម្ពនទាយកត្ថេរាបទាន ១ អជិនទាយកត្ថេរាបទាន ១ ទ្វេរតនិយត្ថេរាបទាន ១ អារក្ខទាយកត្ថេរាបទាន ១ អព្យា-ធិកត្ថេរាបទាន ១ វកុលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ សោវណ្ណវ-ដំសកិយត្ថេរាបទាន ១ មិញ្ជវដំសកិយត្ថេរាបទាន ១ សុក-តាវេឡិយត្ថេរាបទាន ១ ឯកវន្ទនិយត្ថេរាបទាន ១ មាន គាថា ៥៥ ដែលពួកអ្នកប្រាជ្ញ ឃើញនូវប្រយោជន៍បានរាប់ហើយ ។

ចប់ អាលម្ពនទាយកវគ្គ ទី ២៣ ។

ចតុព្វីសោ ឧទកាសនទាយិវគ្គោ

បឋមំ ឧទកាសនទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៣១] អារាមទ្វារា និក្ខម្ម ផលកំ សន្ថរឹ អហំ
ឧទកញ្ច ឧបដ្ឋាសឹ ឧត្តមត្ថស្ស បត្តិយា ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អាសនេ ចោទកេ ផលំ ។
ឥតោ បណ្ណរសេ កប្បេ អភិសាមសមវ្ហយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទកាសនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទកាសនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទកាសនទាយិវគ្គ ទី ២៤

ឧទកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១៣១] ខ្ញុំចេញទៅអំពីទ្វារអារាម បានក្រាលបន្ទះក្តារផង តម្កល់ទឹកទុកផង ដើម្បីសម្រេចប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃអាសនៈនិងទឹក ។ ក្នុងកប្បទី ១៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមអភិសាមៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទកាសនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ ភាជនទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៣២] នគរេ ពន្ធុមតិយា កុម្ភការោ អហំ តទា
ភាជនំ អនុបាលេសិំ ភិក្ខុសង្ឃស្ស តាវទេ ។
ឯកនវុតិតោ កប្បេ ភាជនំ អនុបាលយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ភាជនស្ស ឥទំ ផលំ ។
តេបញ្ញាសេ ឥតោ កប្បេ អនន្តជលិនាមកោ[១]
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភាជនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភាជនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ សាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៣៣] អរុណវតិយា នគរេ អហោសិំ បូវិកោ តទា
មម ទ្វារេន គច្ឆន្តំ សិខិនំ អទ្ទសំ ជិនំ ។

១ ម. អនន្តជាលិនាមកោ ។

ភាជនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

[១៣២] កាលនោះ ខ្ញុំកើតជានាយស្មូនឆ្នាំង នៅក្នុងក្រុងពន្ធុមតី បានរក្សាភាជន៍របស់ភិក្ខុសង្ឃ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានរក្សាភាជន៍ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃភាជន៍ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមអនន្តជលិ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះភាជនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ភាជនទាយកត្ថេរាបទាន ។

សាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១៣៣] កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាអ្នកធ្វើនំ នៅក្នុងក្រុងអរុណវតី បានឃើញព្រះជិនស្រី ព្រះនាមសិខី ស្តេចនិមន្តតាមទ្វាររបស់ខ្ញុំ ។

ពុទ្ធស្ស បត្តំ បគ្គយ្ហ សាលបុប្ផំ អទាសហំ
សម្មគ្គតស្ស ពុទ្ធស្ស វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សាលបុប្ផស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ ចុទ្ទសកប្បម្ហិ អហោសឹ អមិតញ្ញលោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហាព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សាលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សាលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ កិលញ្ជទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៣៤] តិវរាយំ បុរេ រម្មេ នឡការោ អហំ តទា
សិទ្ធត្ថេ លោកបជ្ជោតេ បសន្នា ជនតា តហឹ ។

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានទទួលបាត្ររបស់ព្រះពុទ្ធ ហើយថ្វាយផ្កាសាលព្រឹក្ស ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ដែលកំពុងស្តេចទៅតាមផ្លូវតែមួយព្រះអង្គ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃផ្កាសាលព្រឹក្ស ។ ក្នុងកប្បទី ១៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមអមិតញ្ជលៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសាលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

កិលញ្ជទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១៣៤] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាអ្នកត្បាញផែង នៅក្នុងតិវរបុរី ជាទីរមណីយដ្ឋាន ឯប្រជុំជនបានជ្រះថ្លាចំពោះព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់បំភ្លឺលោក ក្នុងទីនោះ ។

១៧៣

បញ្ចមំ វេទិទាយកត្ថេរាបទានំ

បូជត្ថំ លោកនាថស្ស   កិលញ្ជំ បរិយេសតិ
ពុទ្ធបូជំ ករោន្តានំ   កិលញ្ជំ អទទំ អហំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   កិលញ្ជស្ស ឥទំ ផលំ ។
សត្តសត្តតិកប្បម្ហិ   រាជា អាសិ ជលទ្ធរោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កិលញ្ជទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កិលញ្ជទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ វេទិទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៣៤] វិបស្សិនោ ភគវតោ   ពោធិយា បាទបុត្តមេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ   ការេសឹ វេទិកំ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   ការេសឹ វេទិកំ អហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   វេទិកាយ ឥទំ ផលំ ។

ប្រជុំជនស្វែងរកកន្ទេល ដើម្បីបូជាព្រះលោកនាថ ខ្ញុំបានឲ្យកន្ទេលដល់ពួកជនអ្នកធ្វើពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសល-កម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកន្ទេល ។ ក្នុងកប្បទី ៧៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមជលន្ធរៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកិលញ្ជទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កិលញ្ជទាយកត្ថេរាបទាន ។

វេទិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១៣៥] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានឲ្យគេធ្វើខឿន ត្រង់ដើមពោធិព្រឹក្ស ដ៏ប្រសើរ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យគេកសាងខឿន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃខឿន ។

ឥតោ ឯកាទសេ កប្បេ អហោសឹ សូរិយស្សមោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វេទិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វេទិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ វណ្ណការកត្ថេរាបទានំ

[១៣៦] នគរេ អរុណវតិយា វណ្ណការោ អហំ តទា
ចេតិយេ ទុស្សភណ្ឌានិ នានាវណ្ណំ រជេមហំ[១] ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ វណ្ណំ រជយំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វណ្ណទានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ តេវីសតិកប្បេ ចន្ទសមសនាមកោ[២]
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

១ ម. រជឹ អហំ ។ ២ ម. វណ្ណសមសនាមកោ ។

ក្នុងកប្បទី ១១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសុរិយស្សមៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេទិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វេទិទាយកត្ថេរាបទាន ។

វណ្ណការកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៣៦] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាជាងជ្រលក់ ក្នុងក្រុងអរុណវតី បានជ្រលក់គ្រឿងប្រដាប់ដាក់សំពត់ ក្នុងចេតិយឲ្យមានពណ៌ផ្សេងៗ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានជ្រលក់ពណ៌ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃវណ្ណទាន ។ ក្នុងកប្បទី ២៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមចន្ទសមៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

១៧៥

សត្តមំ បិយាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វណ្ណការកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វណ្ណការកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ បិយាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៣៧] មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ អរញ្ញេ កាននេ អហំ
បិយាលំ បុប្ផិតំ ទិស្វា គតមគ្គេ ខិបឹ អហំ ។
ពុទ្ធស្ស បត្តំ បគ្គយ្ហ បិយាលបុប្ផមកាសហំ
មគ្គេ គតស្ស ពុទ្ធស្ស វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវណ្ណការកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វណ្ណការកត្ថេរាបទាន ។

បិយាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១៣៧] ក្នុងភពមុន ខ្ញុំបានកើតជាព្រានម្រឹគ នៅក្នុងព្រៃធំ បានឃើញដើមទ្រយឹងដែលមានផ្ការីក ក៏បាចសាចទៅត្រង់ផ្លូវដើរ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានកាន់យកបាត្ររបស់ព្រះពុទ្ធ ហើយថ្វាយផ្កាទ្រយឹងដល់ព្រះពុទ្ធ ដែលទ្រង់ពុទ្ធដំណើរក្នុងផ្លូវ (នោះ) ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

១៧៦

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បិយាលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បិយាលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ អម្ពយាគទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៣៨] សកោ សិប្បេ អបត្ថទ្ធោ អគមំ កាននំ អហំ

សម្ពុទ្ធំ យន្តំ ទិស្វាន អម្ពយាគំ អទាសហំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អម្ពយាគស្សិទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អម្ពយាគទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អម្ពយាគទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បានឮថា ព្រះបិយាលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បិយាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

អម្ពយាគទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១៣៨] ខ្ញុំគ្មានសេចក្តីរីងត្អឹង ក្នុងសិប្បៈរបស់ខ្លួន បានដើរទៅក្នុងព្រៃធំ ខ្ញុំឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ កំពុងធ្វើពុទ្ធដំណើរទៅ ក៏ថ្វាយនូវការបូជាដោយផ្លែស្វាយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាដោយផ្លែស្វាយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអម្ពយាគទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អម្ពយាគទាយកត្ថេរាបទាន ។

នវមំ ជគតិការកត្ថេរាបទានំ

[១៣៩] និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ អត្ថទស្សីនរុត្តមេ
ជគតី ការិតា មយ្ហំ ពុទ្ធស្ស ថូបមុត្តមេ[១] ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ យំ កម្មមការឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ជគតិយា ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ជគតិការកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ជគតិការកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ វាសិទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៤០] កម្មារោហំ បុរេ អាសឹ តិវរាយំ បុរុត្តមេ
ឯកា វាសិ មយា ទិន្នា សយម្ភុំ អបរាជិតំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វាសិមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វាសិទានស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ម. បសន្នចិត្តោ សុមនោ ជគតិ ការិកា មយាតិ ឥមេ បាឋា ទិស្សន្តិ ។

ជគតិការកត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១៣៩] កាលព្រះអត្ថទស្សីជាលោកនាថ ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនរៈ ព្រះអង្គបរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានឲ្យគេជម្រះផែនដី ត្រង់កន្លែងព្រះស្តូបដ៏ប្រសើរ របស់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផែនដី ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះជគតិការកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ជគតិការកត្ថេរាបទាន ។

វាសិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១៤០] ក្នុងភពមុន ខ្ញុំកើតជាជាងដែក ក្នុងក្រុងតិវរាជាបុរីដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំបានថ្វាយកាំបិតព្រាមួយ ដល់ព្រះសយម្ភូទ្រង់ឈ្នះកិលេស ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយកាំបិតព្រា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយកាំបិតព្រា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វាសិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វាសិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

ឧទកាសនិ ភាជនិយោ   សាលបុប្ផី កិលញ្ជកោ[១]
វេទិកា វណ្ណការោ ច   បិយាលអម្ពយាគតោ
ជគតី វាសិទាយី[២] ច   គាថា តឹស ច អដ្ឋ ចាតិ ។

ឧទកាសនទាយិវគ្គោ ចតុព្វីសោ ។

---

១ ម. ឧទកាសនភាជនី សាលបុប្ផិ កិលញ្ជកោតិ បាឋានុក្កមោ ទិស្សតិ ។ ២ ម. វាសីទាគា ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវាសិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វាសិទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ឧទកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ១ ភាជនទាយកត្ថេរាបទាន ១ សាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ កិលញ្ជទាយកត្ថេរាបទាន ១ វេទិទាយកត្ថេរាបទាន ១ វណ្ណការកត្ថេរាបទាន ១ បិយាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ អម្ពយាគទាយកត្ថេរាបទាន ១ ជគតិការកត្ថេរាបទាន ១ វាសិទាយកត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៣៨ ។

ចប់ ឧទកាសនទាយិវគ្គ ទី ២៤ ។

បញ្ចវីសោ តុវរទាយិវគ្គោ

បឋមំ តុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៨១] មិគលុទ្ធោ បុរេ អាសឹ អរញ្ញេ កាននេ មហា[1]
តំ ទិស្វា រុទិរមាទាយ[2] សង្ឃស្ស អទទឹ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តុវរដ្ឋិស្សិទំ ផលំ[3] ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តុវរដ្ឋិទាយកោ[4] ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ នាគកេសរិយត្ថេរាបទានំ

[១៨២] ធនុំ អវេជ្ឈំ[5] កត្វាន វនមជ្ឈោគហឹ អហំ
កេសរំ ឱសរំ ទិស្វា បព្វមត្តំ[6] សមុដ្ឋិតំ ។
ឧភោហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ តិស្សស្ស លោកពន្ធុនោ ។

---

១ ម. កាននម្ហិហំ ។ ២ ម. ភរិត្វា តុវរមាទាយ ។ ៣ ម. តុវរស្ស ឥទំ ផលំ ។
៤ ម. តុវរទាយកោ ។ ៥ ម. អទ្វិជ្ឈំ ។ ៦ ម. បតបត្តំ ។

តុវរទាយិវគ្គ ទី ២៥

តុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១៤១] ក្នុងភពមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគ នៅក្នុងព្រៃធំ ខ្ញុំបានឃើញផ្លែកំញាននោះ មានសម្បុរក្រហម ហើយនាំយកទៅប្រគេនដល់ព្រះសង្ឃ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃគ្រាប់កំញាន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទាន ។

នាគកេសរិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[១៤២] ខ្ញុំធ្វើធ្នូមិនឲ្យមុតហើយ ដើរចូលទៅក្នុងព្រៃ បានឃើញដើមខ្ទឹង មានផ្កាវីកកញ្ចុំ ដែលតាំងឡើងខាងចុងថ្នាំង ខ្ញុំកាន់យកដោយដៃទាំងពីរ ធ្វើអញ្ជលីលើត្បូង បានបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមតិស្សៈ ជាលោកពន្ធុ ។

ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិបូជយឹ[១]
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តសត្តតិមេ កប្បេ   សមោក្ខរណនាមកោ[២]
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នាគកេសរិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

នាគកេសរិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ នឡិនកេសរិយត្ថេរាបទានំ

[១៤៣] ជាតស្សរស្ស វេមជ្ឈេ   វសាមិ ជលកុក្កុដោ
អថទ្ទសំ ទេវទេវំ   គច្ឆន្តំ អនិលញ្ជសេ ។
តុណ្ឌេន កេសរំ[៣] គយ្ហ   វិប្បសន្នេន ចេតសា
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ   តិស្សស្ស លោកពន្ធុនោ ។

---

១ ម. បុប្ផមភិបូជយឹ ។ ២ ម. តេ សត្តតិម្ហិតកប្បម្ហិ សត្តកេសរនាមកាតិ ឥមេ បាឋា ទិស្សន្តិ ។
៣ ម. កេសរឹ ។

ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសមោក្ខរណៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនាគកេសរិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នាគកេសរិយត្ថេរាបទាន ។

នឡិនកេសរិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១៤៣] ក្នុងភពមុន ខ្ញុំកើតជាសត្វមាន់ទឹក នៅក្នុងកណ្តាលជាតស្រះ កាលនោះខ្ញុំបានឃើញ (ព្រះសម្ពុទ្ធ) ជាទេវតាដ៏ប្រសើរ កំពុងស្តេចធ្វើពុទ្ធដំណើរទៅឰដ៏អាកាស ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានពាំយកកេសរ (ផ្កាឈូក) ដោយចំពុះហើយបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមតិស្សៈ ជាលោកពន្ធុ ។

ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
តេសត្តតិម្ហិ កប្បម្ហិ សត្តបត្តសនាមកោ[១]
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នឡិនកេសរិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

នឡិនកេសរិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ វិរវិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៨៤] ខីណាសវសហស្សេហិ និយ្យាតិ លោកនាយកោ
វិរវិបុប្ផំ បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

---
១ ម. សត្តកេសរនាមកា ។

ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧៣ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសត្តបត្ត: ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនឡិនកេសរិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នឡិនកេសរិយត្ថេរាបទាន ។

វិរវិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១៤៤] ព្រះលោកនាយក ទ្រង់ធ្វើពុទ្ធដំណើរ ជាមួយនឹងព្រះខីណាស្រពមួយពាន់អង្គ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាវិរវិព្រឹក្សទៅបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វិរវិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វិរវិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ កុដិធូបកត្ថេរាបទានំ

[១៤៥] សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ អហោសឹ កុដិគោបកោ
កាលេន កាលំ ធូបេសឹ(១) បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ធូបទានស្សិទំ(២) ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុដិធូបកោ(៣) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុដិធូបកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ធូមេសឹ ។ ២ ម. ធូមទានស្សិទំ ។ ៣ ម. កុដិធូមកោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវិរវិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វិរវិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

កុដិធូបកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១៤៥] ខ្ញុំជាអ្នករក្សាកុដិ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ខ្ញុំជ្រះថ្លាបានបង្ហុយផ្សែងអប់ ដោយដៃរបស់ខ្លួនអស់កាលទាំងពួង ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃធូបទាន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុដិធូបកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុដិធូបកត្ថេរាបទាន ។

១៨៣

ឆដ្ឋំ បត្តទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៤៦] បរមេន ទមថេន សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិនោ
បត្តបានំ មយា ទិន្នំ ឧជុភូតស្ស តាទិនោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បត្តទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បត្តទាយកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បត្តទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ធាតុបូជកត្ថេរាបទានំ

[១៤៧] និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ សិទ្ធត្ថម្ហិ នរុត្តមេ
ឯកធាតុ មយា លទ្ធា ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។

បត្តទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៤៦] ខ្ញុំមានចិត្តទូន្មាន ដ៏ក្រៃលែង បានប្រគេនបាត្រ ដល់ព្រះមហេសី ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ មានព្រះទ័យត្រង់ មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបាត្រ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបត្តទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បត្តទាយកត្ថេរាបទាន ។

ធាតុបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១៤៧] កាលព្រះលោកនាថ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ឧត្តមជាងពួកនរៈ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានព្រះធាតុមួយអង្គ របស់ព្រះសិទ្ធត្ថៈ ព្រះអង្គប្រសើរជាងសត្វជើងពីរ ជាតាទិបុគ្គល ។

តាហំ ធាតុំ គហេត្វាន ពុទ្ធស្សាទិច្ចពន្ធុនោ
បញ្ចវស្សេ បរិចរឹ តិដ្ឋន្តំវ នរុត្តមំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ធាតុមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ធាតុបដ្ឋហនេ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ធាតុបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ធាតុបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ សត្តសត្តលិបុប្ផបូជកត្ថេរាបទានំ

[១៤៨] សត្ត សត្តលិបុប្ផានិ សីសេ កត្វានហន្តជា
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ វេស្សភុម្ហិ នរុត្តមេ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផបូជាយិទំ ផលំ ។

ខ្ញុំកាន់យកព្រះធាតុនោះ របស់ព្រះពុទ្ធជាផៅពង្ស នៃព្រះអាទិត្យ ហើយបម្រើ អស់ ៥ ឆ្នាំ ដូចកាលបម្រើព្រះអង្គជាបុគ្គលឧត្តម ជាងពួកនរៈ កាលទ្រង់គង់ព្រះជន្មនៅឡើយដែរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះធាតុ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបម្រើព្រះធាតុ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះធាតុបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធាតុបូជកត្ថេរាបទាន ។

សត្តសត្តលិបុប្ផបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១២៨] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានក្រងផ្កាម្លិះរួតទាំងឡាយ ៧ កម្រង ដាក់លើក្បាល ហើយបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវេស្សភូ ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួកនរៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាផ្កា ។

នវមំ ពិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តសត្តលិបុប្ផបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តសត្តលិបុប្ផបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ ពិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៨៩] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សយម្ភូ អគ្គបុគ្គលោ
ចតុសច្ចំ បកាសេតិ ទេសេតិ[១] អមតំ បទំ ។
ពិម្ពិជាលកបុប្ផានិ បុថុ កត្វានហំ តទា
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
អដ្ឋសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ ចតុរោ កិញ្ជកេសរា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. ទីបេតិ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសត្តសត្តលិបុប្ផបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សត្តសត្តលិបុប្ផបូជកត្ថេរាបទាន ។

ពិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១៤៩] ព្រះជិនស្រីសយម្ភូ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាអគ្គបុគ្គល ទ្រង់ប្រកាសនូវសច្ចៈ ៤ សម្តែងនូវអមតបទ គឺព្រះនិព្វាន ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំធ្វើផ្កាពិម្ពិជាលព្រឹក្សមានប្រមាណច្រើន បូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ជាធំជាងសត្វជើងពីរជាតាទិបុគ្គល ។ ក្នុងកប្បទី ៦៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមកិញ្ជកេសរៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពិម្ពិជាលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ ឧទ្ទាលទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៩០] កុក្កុធោ នាម នាមេន សយម្ភូ អបរាជិតោ
បវនា[១] និក្ខមិត្វាន អនុប្បត្តោ មហានទឹ ។
ឧទ្ទាលកំ គហេត្វាន សយម្ភុស្ស អទាសហំ
សំយតស្សុជុភូតស្ស បសន្នមនសោ តទា ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទ្ទាលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទ្ទាលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. វិបិនា ។

បានឮថា ព្រះពិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១៥០] ព្រះសយម្ភូ ទ្រង់ឈ្នះកិលេស មាននាមថា កុក្កុធៈ ស្តេចចេញអំពីព្រៃធំ បានដល់នូវស្ទឹងធំ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា កាន់យកផ្ការាជព្រឹក្ស ថ្វាយដល់ព្រះសយម្ភូ ទ្រង់ជាអ្នកសង្រួម មានព្រះទ័យត្រង់ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបុប្ផទាន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទ្ទាលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទ្ទាលទាយកត្ថេរាបទាន ។

១៨៧

ឧទ្ទានំ

តុវដ្ឋិជាកបុឡ្សិជា វិវិកាុដិជូបកោ
បត្តោ ជាតុសត្តលិយោ ពិម្ពិ ឧទ្ទាលកោង ច
សត្តត្តឹសតិ គាថាយោ កណ្ហិតាយោ វិភាវិហីតិ ។

តុវរទាឃិវគ្គោ បញ្ចវីសោ ។

ឧទ្ទាន

តុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទាន ១ នាគកេសរិយត្ថេរាបទាន ១ នឡិនទាយកត្ថេរាបទាន ១ វិរវិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ កុដិធូ-បកត្ថេរាបទាន ១ បត្តទាយកត្ថេរាបទាន ១ ធាតុបូជកត្ថេរា-បទាន ១ សត្តសត្តលិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ពិម្ពិជាលបុប្ផិយ-ត្ថេរាបទាន ១ ឧទ្ទាលទាយកត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៣៧ ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ បានគណនាហើយ ។

ចប់ តុវរទាយិវគ្គ ទី ២៥ ។

ឆព្វីសតិមោ ថោមកវគ្គោ

បឋមំ ថោមកត្ថេរាបទានំ

[១៨១] ទេវលោកេ ឋិតោ សន្តោ វិបស្សិស្ស មហេសិនោ

ធម្មំ សុត្វាន មុទិតោ[១] ឥមំ វាចំ អភាសហំ

នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ នមោ តេ បុរិសុត្តម

ពហុជ្ជនំ តារយសិ ទេសេន្តោ អមតំ បទំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វាចំ អភណឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ថោមនាយ ឥទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ថោមកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ថោមកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. សុណិ បមោទិតោ ។

ថោមកវគ្គ ទី ២៦

ថោមកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១៩១] ខ្ញុំជាទេវតាឋិតនៅក្នុងទេវលោក បានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះពុទ្ធ ជាមហេសី ព្រះនាមវិបស្សី មានចិត្តរីករាយ ហើយបានពោល នូវវាចានេះថា បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមនមស្ការ ចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំសូមនមស្ការ ចំពោះព្រះអង្គ ព្រះអង្គសម្តែងនូវអមតបទ គឺព្រះនិព្វាន តែងចម្លងជនច្រើន (ឲ្យដល់នូវត្រើយគឺព្រះនិព្វាន) ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានពោលវាចា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះថោមកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ថោមកត្ថេរាបទាន ។

១៨៩

ទុតិយំ ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៨២] វិជហិត្វា ទេវវណ្ណំ សភរិយោ ឥធាគមឹ
អធិការំ កត្តុកាមោ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សាសនេ ។
ទេវលោ នាម នាមេន បទុមុត្តរសាវកោ
តស្ស ភិក្ខា មយា ទិន្នា វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បិណ្ឌបាតស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកាសនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកាសនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ចិតកបូជកត្ថេរាបទានំ

[១៨៣] អានន្ទោ នាម សម្ពុទ្ធោ សយម្ភូ អបរាជិតោ
អរញ្ញេ បរិនិព្វាយិ អមនុស្សម្ហិ កាននេ ។

១ ភិក្ខទាយកត្ថេរាបទានន្តិ យុត្តតរំ យេវ ។

ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

[១៩២] ខ្ញុំព្រមទាំងភរិយា បានលះបង់នូវភេទនៃទេវតា ហើយមកក្នុងមនុស្សលោកនេះ ប្រាថ្នានឹងធ្វើនូវការកសាង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ មានសាវ័ករបស់ព្រះបទុមុត្តរៈ ឈ្មោះទេវលៈ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយភិក្ខាដល់ព្រះទេវលៈនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ១ សែន អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបិណ្ឌបាត ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកាសនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ។

ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១៩៣] ព្រះសយម្ភូសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឈ្នះកិលេស ព្រះនាមអានន្ទ ទ្រង់បរិនិព្វានក្នុងព្រៃធំ ដែលមិនមានមនុស្ស ។

ទេវលោកា ឥធាគន្ត្វា   ចិតំ កត្វានហំ តទា
សរីរំ តត្ថ ឈាបេសឹ   សក្ការញ្ច អកាសហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចិតកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចិតកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៨៤] ហិមវន្តស្សាវិទូរេ   វិកដោ នាម(១) បព្វតោ
តស្ស វេមជ្ឈេ វសតិ   សមណោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ ។
ទិស្វាន តស្សោបសមំ   វិប្បសន្នេន ចេតសា
តីណិ ចម្បកបុប្ផានិ   គហេត្វាន សមោកិរឹ ។

១ ម. វិកតោ នាម ។

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំចុះអំពីទេវលោកមកក្នុងទីនេះ ធ្វើដើងថ្កុំរបូជាសរីរៈផង ធ្វើសក្ការៈផង ក្នុងព្រៃនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃពុទ្ធ-បូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិតកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ។

ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១៩៤] មានភ្នំមួយឈ្មោះវិកនៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត មានសមណៈមួយអង្គ មានឥន្ទ្រិយស្រគត់ស្រគំ គង់នៅកណ្តាលភ្នំនោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានឃើញសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ របស់សមណៈនោះ ទើបកាន់យកផ្កាចម្ប៉ា ៣ ទង ចូលទៅពោយរាយ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចម្បកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ សត្តបាដលិយត្ថេរាបទានំ

[១៨៤] កណិការំវ ជោតន្តំ   និសិន្នំ បព្វតន្តរេ
សត្តបាដលិបុប្ផានិ   ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចម្បកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

សត្តបាដលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១៥៥] ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ មានរស្មីរុងរឿង ដូចផ្កាកណិការ ទ្រង់គង់ត្រង់ចន្លោះភ្នំ ខ្ញុំបានថ្វាយផ្កាប្រទៀង ៧ ទងដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តបាដលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តបាដលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៨៦] អហោសិ ចន្ទនោ នាម សម្ពុទ្ធស្សត្រជោ តទា
ឯកោបាហនោ មយា ទិន្នោ ពោធិ សម្បជ្ជ មេ តុវំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បាទុំ អទទឹ តទា[១]
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧបាហនស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧបាហនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧបាហនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. បានធឹ ទទិន្នទា ។

បានឮថា ព្រះសត្តបាដលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សត្តបាលិយត្ថេរាបទាន ។

ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៥៦] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំឈ្មោះចន្ទនៈ ជាបុត្ររបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំថ្វាយស្បែកជើងមួយសម្រាប់ (ដោយបំណងថា) សូមព្រះអង្គញ៉ាំងពោធិញ្ញាណឲ្យសម្រេចដល់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយស្បែកជើង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃស្បែកជើង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧបាហនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទាន ។

១៩៣

សត្តមំ មញ្ចវិប្ជកត្ថេរាបទានំ

[១៨៧] មញ្ចវិកំ ការិត្វាន រថិយំ បដិបជ្ជហំ
អទ្ធសំ សមណានគ្គំ ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតំ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ បរមាយ ច បីតិយា
ឧភោហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិប្ជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផប្ជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ តេសត្តតិកប្បេ ឯកោ អាសឹ មហីបតិ
ជោតិយោ នាម នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មញ្ចវិប្ជកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មញ្ចវិប្ជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

មញ្ជរិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១៥៧] ខ្ញុំធ្វើនូវផ្កាមញ្ជរិព្រឹក្ស (លើក្បាល) ហើយដើរទៅកាន់ច្រក បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរលើសជាងពួកសមណៈ មានពួកភិក្ខុសង្ឃចោមរោមហើយ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ដោយបីតិយ៉ាងក្រៃលែង ហើយកាន់យកដោយដៃទាំងពីរ បូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាផ្កា ។ ក្នុងកប្បទី ៧៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គជាធំលើផែនដី ព្រះនាមជោតិយៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមញ្ជរិបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មញ្ជរិបូជកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៨៨] បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ វាកចិរធរោ អហំ
អលោណបណ្ណភក្ខោម្ហិ និយមេសុ ច សំវុតោ ។
ចាតកាលេ អនុប្បត្តេ សិទ្ធត្ថោ ឧបគញ្ឆិ មំ
តាហំ ពុទ្ធស្ស ចាជាសឹ បសន្នោ សេហិ ចាណិហិ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បណ្ណមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ ជាភិជាជាមិ បណ្ណាជានស្សិទំ ផលំ ។
សត្តវីសម្ហិ កប្បម្ហិ រាជា អាសឹ យទត្ថិយោ[១]
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បណ្ណជាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បណ្ណទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. សទត្ថិយោ ។

បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១៥៨] ខ្ញុំស្លៀកសំពត់សម្បកឈើ នៅជិតភ្នំហិមពាន្ត ជាអ្នកបរិភោគស្លឹកឈើ មិនមានរសប្រៃផង សង្រួមក្នុងការប្រព្រឹត្តទាំងឡាយផង ។ ក្នុងពេលបាយព្រឹក ព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធស្ដេចចូលមករកខ្ញុំ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយចង្ហាន់ស្លឹកឈើនោះ ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយស្លឹកឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃថ្វាយស្លឹកឈើ ក្នុងកប្បទី ២៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមយទត្ថិយៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបណ្ណទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ។

១៩៨

នវមំ កុដិទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៨៩] វិបិនំ ចារិ សម្ពុទ្ធោ រុក្ខមូលេ វសិ តទា
បណ្ណសាលំ ករិត្វាន អទាសឹ អបរាជិតេ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បណ្ណកុដិកំ ទទា[១]
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កុដិទានស្សិទំ ផលំ ។
អដ្ឋត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ សោឡសាសីសុ រាជិនោ
សព្វត្ថ អភិវស្សីតិ វុច្ចរេ ចក្កវត្តិនោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុដិទាយកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុដិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. អទិ ។

កុដិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១៥៩] កាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធស្តេចទៅក្នុងព្រៃ គង់នៅទៀបគល់ឈើ ខ្ញុំក៏បានធ្វើបណ្ណសាលា ថ្វាយដល់ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ឈ្នះកិលេស ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយបណ្ណកុដិ (តូបស្លឹក) ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយកុដិ ។ ក្នុងកប្បទី ៣៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមអភិវស្សិដូចគ្នា ក្នុងលោកទាំងមូល ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុដិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុដិទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ អគ្គបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៦០] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ និសិន្នំ បព្វតន្តរេ
ឱភាសយន្តំ រំសិយា សិខិនំ សិខិនំ យថា ។
អគ្គជំ បុប្ផមាទាយ ឧបគញ្ឆឹ នរុត្តមំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បញ្ចវីសតិកប្បម្ហិ អហោសឹ មិត្តឃាតកោ[១]
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អគ្គបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អគ្គបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. អបិតោ គតោ ។

អគ្គបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១៦០] ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស គង់នៅចន្លោះភ្នំ ទ្រង់ភ្លឺស្វាងដោយរស្មី ដូចអណ្ដាតភ្លើង ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្ការុក្ខជាតិដែលរីកមុនគេ ហើយចូលទៅរកព្រះសម្ពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរជាងពួកនរៈ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមមិត្តឃាតកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអគ្គបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អគ្គបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

១៩៧

ឧទ្ទានំ

ថោមកោ ភិក្ខុចិតកំ ចម្បកោ សត្តចាជលិ

ចាទុមញ្ជរិ បណ្ឍាញ្ញុ កុជិពោ អក្កបុប្ផិយោ

កាថាយោ កឈិតា ចេត្ត ឯកត្តាឡ្បីសមេវ ច ។

ថោមកវគ្គោ ឆព្វីសតិមោ ។

ឧទ្ទាន

ថោមកត្ថេរាបទាន ១ ភិក្ខាទាយកត្ថេរាបទាន ១ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ១ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ សត្តបាដលិយត្ថេរាបទាន ១ ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទាន ១ មញ្ជរិបូជកត្ថេរាបទាន ១ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ១ កុដិទាយកត្ថេរាបទាន ១ អគ្គបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៤១ ដែលអ្នកប្រាជ្ញរាប់ហើយក្នុងវគ្គនេះ ។

ចប់ ថោមកវគ្គ ទី ២៦ ។

សត្តវីសោ បទុមុក្ខេបវគ្គោ

បឋមំ អាកាសុក្ខិបិយត្ថេរាបទានំ

[១៦១] សុវណ្ណវណ្ណំ សិទ្ធត្ថំ គច្ឆន្តំ អន្តរាបណេ
ជលជគ្គេ ទុវេ គយ្ហ ឧបគញ្ឆឹ នរាសភំ ។
ឯកញ្ច បុប្ផំ ចាទេសុ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស និក្ខិបឹ
ឯកញ្ច បុប្ផំ បគ្គយ្ហ អាកាសេ ឧក្ខិបឹ អហំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផទានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ ពត្តឹសកប្បម្ហិ[១] ឯកោ អាសឹ មហិប្បតិ
អន្តលិក្ខករោ នាម ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាកាសុក្ខិបិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អាកាសុក្ខិបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ឆត្តឹសកប្បម្ហិ ។

បទុមុក្ខេបវគ្គ ទី ២៧

អាកាសុក្ខិបិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[១៦១] ខ្ញុំ(បានឃើញ) ព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស កំពុងនិមន្តទៅត្រង់ចន្លោះរានផ្សារ ក៏កាន់យកផ្កាឈូក ២ ទង ចូលទៅរកព្រះពុទ្ធជានរាសភៈ ។ ខ្ញុំដាក់ចុះនូវផ្កាមួយទង ទៀបព្រះបាទានៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយកាន់យកនូវផ្កាមួយទងបោះឡើងទៅនាអាកាស ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាផ្កា ។ ក្នុងកប្បទី ៣២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះនាមអន្តលិក្ខករៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាកាសុក្ខិបិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អាកាសុក្ខិបិយត្ថេរាបទាន ។

១៩៩

ទុតិយំ តេលមក្ខិយត្ថេរាបទានំ

[១៦២] សិទ្ធត្ថម្ហិ ភគវតិ   និព្ពុតម្ហិ នរាសភេ
ពោធិយា វេទិកាយាហំ   តេលំ មក្ខេសិ តាវទេ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ តេលំ មក្ខយឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   មក្ខនាយ ឥទំ ផលំ ។
ចតុវីសេ ឥតោ កប្បេ   សុច្ឆវិ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តេលមក្ខិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តេលមក្ខិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តេលមក្ខិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[១៦២] កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ជានរាសភៈ បរិនិព្វានហើយ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានលាបប្រេងត្រង់ខឿនពោធិព្រឹក្ស ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានលាបប្រេង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការលាបប្រេង ។ ក្នុងកប្បទី ២៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសុច្ឆវិ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតេលមក្ខិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តេលមក្ខិយត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ អឌ្ឍចន្ទិយត្ថេរាបទានំ

[១៦៣] តិស្សស្ស ខោ[១] ភគវតោ ពោធិយា ធានបុត្តមេ
អឌ្ឍចន្ទំ មយា ទិន្នំ ធរណីរុហធាងបេ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ចន្ទមភិរោបយឹ[២]
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពោធិបូជាយិទំ ផលំ ។
បញ្ចវីសេ ឥតោ កប្បេ ទេវលោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អឌ្ឍចន្ទិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អឌ្ឍចន្ទិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. តិស្សស្សាហំ ។ ២ ម. បុប្ផមភិរោបយឹ ។

អឌ្ឍចន្ទិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១៦៣] ខ្ញុំបានថ្វាយក្បាច់អឌ្ឍចន្ទ ចំពោះពោធិព្រឹក្ស ដ៏ឧត្តម របស់ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមតិស្សៈ ដែលជាឈើដុះលើធរណី ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយអឌ្ឍចន្ទ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាពោធិព្រឹក្ស ។ ក្នុងកប្បទី ២៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមទេវលៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអឌ្ឍចន្ទិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អឌ្ឍចន្ទិយត្ថេរាបទាន ។

២០១

ចតុត្ថំ ទីបទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៦៤] ទេវភូតោ អហំ សន្តោ ឱរុយ្ហ បថវឹ តទា
បទីបេ បញ្ច ធារេសឹ បសន្នោ សេហិ បាណិហិ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទីបមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទីបទានស្សិទំ ផលំ ។
បញ្ចបញ្ញាសកេ កប្បេ ឯកោ អាសឹ មហីបតិ
សមន្តចក្ខុ នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទីបទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទីបទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទីបទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១៦៤] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាទេវតា ចុះមកកាន់ផែនដី មានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយប្រទីប ៥ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយប្រទីប ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយប្រទីប ។ ក្នុងកប្បទី ៥៥ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះនាមសមន្តចក្ខុ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះទីបទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទីបទាយកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ វិឡាលិទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៦៥] ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ រោមសោ នាម បព្វតោ
តម្ហិ បព្វតបាទម្ហិ សមណោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ ។
វិឡាលិយោ(១) គហេត្វាន សមណស្ស អទាសហំ
អនុមោទិ មហាវីរោ សយម្ភូ អបរាជិតោ
វិឡាលិ តេ មម ទិន្នា វិប្បសន្នេន ចេតសា
ភវេ និព្វត្តមានម្ហិ ផលំ និព្វត្តតំ តវ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វិឡាលិមទាសហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វិឡាលិយា ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វិឡាលិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វិឡាលិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ពិឡាលិកេ ។

វិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១៦៥] មានភ្នំមួយឈ្មោះរោមសៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ព្រះពុទ្ធជាសមណៈមួយអង្គ មានឥន្ទ្រិយស្រគត់ស្រគំ (គង់នៅ) ក្បែរជើងភ្នំនោះ ។ ខ្ញុំយកដំឡូងដៃខ្លា ទៅប្រគេនព្រះសមណៈ ឯព្រះសយម្ភូ ជាមហាវីរៈ ទ្រង់ឈ្នះកិលេស បានអនុមោទនាថា អ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយដំឡូងដៃខ្លាដល់តថាគត ផលតែងកើតឡើងដល់អ្នក ក្នុងភពដែលអ្នកកើត ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយដំឡូង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃដំឡូងដៃខ្លា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវិឡាលិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ។

២០៣

ឆដ្ឋំ មច្ឆទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៦៦] ចន្ទភាគានទីតីរេ អហោសឹ ឧក្កុសោ តទា
មហន្តំ មច្ឆំ បគ្គយ្ហ សិទ្ធត្ថស្ស មុនិនោ អទំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ មច្ឆមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ មច្ឆទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មច្ឆទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មច្ឆទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

មច្ឆទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៦៦] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាសត្វអក នៅលើឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា ខ្ញុំបានយកត្រីដ៏ធំ ថ្វាយដល់ព្រះមុនីព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយត្រី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយត្រី ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមច្ឆទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មច្ឆទាយកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ ជវហង្សកត្ថេរាបទានំ

[១៦៧] ចន្ទភាគានទីតីរេ អាសឹ វនចរោ តទា
សិទ្ធត្ថំ អទ្ទសំ ពុទ្ធំ គច្ឆន្តំ អនិលញ្ជសេ ។
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន ឱលោកេន្តោ មហាមុនឹ
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា អភិវន្ទឹ លោកនាយកំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ អវន្ទឹ នរាសភំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វន្ទនាយ ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ជវហង្សកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ជវហង្សកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ជវហង្សកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១៦៧] *កាលនោះ ខ្ញុំត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃ ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា បានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថ និមន្តទៅឰដ៏អាកាស ។ ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលី ហើយក្រឡេកមើលព្រះមហាមុនី ហើយញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា បានថ្វាយបង្គំព្រះលោកនាយក ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយបង្គំនូវព្រះនរាសភៈ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបង្គំ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។*

បានឮថា ព្រះជវហង្សកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ជវហង្សកត្ថេរាបទាន ។

២០៨

អដ្ឋមំ សលឡបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៦៨] ចន្ទភាគានទីតីរេ អហោសឹ កិន្នរោ តទា
វិបស្សឹ អទ្ទសំ ពុទ្ធំ វំសិជាលសមាកុលំ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ បរមាយ ច បីតិយា
បគ្គយ្ហ សលឡំ បុប្ផំ វិបស្សិស្ស ឱកិរឹ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សលឡបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សលឡបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សលឡបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១៦៨] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាកិន្នរ នៅក្បែរឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយបណ្ដាញគឺរស្មី ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយដោយបីតិយ៉ាងក្រៃលែង បានកាន់យកផ្កាស្រល់ ពោយរាយថ្វាយចំពោះព្រះវិបស្សី ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសលឡបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សលឡបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ ឧបាគតហាសនិយត្ថេរាបទានំ

[១៦៩] ហិមវន្តស្ស វេមជ្ឈេ សរោ អាសិ សុនិម្មិតោ
តត្ថាហំ រក្ខសោ អាសឹ ហេឋសីលោ ភយានកោ ។
អនុកម្បកោ ការុណិកោ វិបស្សី លោកនាយកោ
មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ អាគញ្ឆិ មម សន្តិកេ ។
ឧចាគតំ មហាវីរំ ទេវទេវំ នរាសភំ
អាសយា អភិនិក្ខម្ម អវន្ទឹ សត្ថុនោ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វន្ទឹ បុរិសុត្តមំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វន្ទនាយ ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧចាគតហាសនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧបាគតហាសនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧបាគតហាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១៦៩] មានស្រះដែលធម្មតានិម្មិតល្អហើយ នៅកណ្ដាលព្រៃហិមពាន្ត ឯខ្ញុំកើតជាអារក្សទឹកក្នុងស្រះនោះ ជាអ្នកមានក្បាលសំយុងចុះគួរខ្លាច ។ ព្រះលោកនាយក ព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់មានសេចក្ដីអនុគ្រោះ មានសេចក្ដីករុណា ប្រាថ្នានឹងស្រង់ខ្ញុំ ព្រះអង្គស្ដេចនិមន្តមក ក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំ (ឃើញ) ព្រះមហាវីរៈ ជាទេវតាដ៏ក្រៃលែង ទ្រង់ជានរាសភៈ ស្ដេចចូលមកហើយ ទើបខ្ញុំចេញអំពីលំនៅ បានថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះសាស្ដា ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធជាបុរសប្រសើរ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយបង្គំ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧបាគតហាសនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧបាគតហាសនិយត្ថេរាបទាន ។

២០៧

ទសមំ តរណិយត្ថេរាបទានំ

[១៧០] សុវណ្ណវណ្ណោ សម្ពុទ្ធោ វិបស្សី នាម នាយកោ[១]

នទីតីរេ ឋិតោ សត្ថា ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតោ ។

នាវា ន វិជ្ជតេ តត្ថ សន្តារណី មហណ្ណវេ

នទិយា អភិនិក្ខម្ម តារេសឹ លោកនាយកំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ តារេសឹ នរុត្តមំ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តារណាយ ឥទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តរណិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តរណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. វិបស្សី ទក្ខិណារហោតិ ទិស្សតិ ។

តរណិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១៧០] ព្រះសម្ពុទ្ធលោកនាយកជាសាស្តា ព្រះនាមវិបស្សី មានវណ្ណៈដូចមាស មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម ទ្រង់បិតនៅនាឆ្នេរស្ទឹង ។ ឯនាវាសម្រាប់ចម្លងក្នុងស្ទឹង ដែលមានអន្ទង់ធំនោះក៏មិនមាន ទើបខ្ញុំចេញអំពីស្ទឹង មកចម្លងព្រះលោកនាយក ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានចម្លងព្រះនរុត្តមសម្មាសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការចម្លង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតរណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តរណិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

ឧក្ខេបី តេលចន្ទី ច ទីបទោ ច វិឡាលិទោ
មច្ឆោ ជវោ សលឡោ រក្ខសោ តរណោ ទស
គាថាយោ ចេត្ថ សង្ខាតា តាឡីសមេកមេវ ច ។

បទុមុក្ខេបវគ្គោ សត្តវីសោ ។

ឧទ្ទាន

អាកាសុក្ខិបិយត្ថេរាបទាន ១ តេលមក្ខិយត្ថេរាបទាន ១ អឌ្ឍចន្ទិយត្ថេរាបទាន ១ ទីបទាយកត្ថេរាបទាន ១ ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ១ មច្ឆទាយកត្ថេរាបទាន ១ ជវហំសកត្ថេរាបទាន ១ សលឡបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧបាគតហាសនិយត្ថេរាបទាន ១ តរណិយត្ថេរាបទាន ១ ត្រូវជា ១០ ឯគាថាមាន ៤១ លោកអ្នកប្រាជ្ញបានរាប់ហើយក្នុងវគ្គនេះ ។

ចប់ បទុមុក្ខេបវគ្គ ទី ២៧ ។

អដ្ឋវីសតិមោ សុវណ្ណពិព្វោហនវគ្គោ

បឋមំ សុវណ្ណពិព្វោហនិយត្ថេរាបទានំ

[១៧១] ឯកាសនំ អហាមជំ បសន្នោ សេហិ បាណិហិ
ពិព្វោហនញ្ច បាទាសឹ ឧត្តមត្ថស្ស បត្តិយា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ ពិព្វោហនមទាសហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពិព្វោហនស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ តេសដ្ឋិមេ កប្បេ អសមោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុវណ្ណពិព្វោហនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុវណ្ណពិព្វោហនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សុវណ្ណពិព្វោហនវគ្គ ទី ២៨

សុវណ្ណពិព្វោហនិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[១៧១] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយអាសនៈមួយ ដោយដៃរបស់ខ្លួន គឺថ្វាយខ្នើយ ដើម្បីសម្រេចប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយខ្នើយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃខ្នើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៦៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាក្សត្រចក្រពត្តិ ព្រះនាមអសមៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុវណ្ណពិព្វោហនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុវណ្ណពិព្វោហនិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ តិលមុដ្ឋិយត្ថេរាបទានំ

[១៧២] មម សង្កប្បមញ្ញាយ   សត្ថា លោកគ្គនាយកោ
មនោមយេន កាយេន   ឥទ្ធិយា ឧបសង្កមិ ។
សត្ថារំ ឧបសង្កន្តំ   វន្ទិត្វា បុរិសុត្តមំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ   តិលមុដ្ឋិមទាសហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   តិលមុដ្ឋិយិទំ ផលំ ។
ឥតោ សោឡសកប្បម្ហិ   កន្ទិយោ នាម[១] ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិលមុដ្ឋិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិលមុដ្ឋិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. តន្តិសោ នាម ។

តិលមុដ្ឋិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[១៧២] ព្រះសាស្តាជាអគ្គនាយកក្នុងលោក ទ្រង់ជ្រាបនូវតម្រិះរបស់ខ្ញុំ បានស្តេចមកដោយកាយឫទ្ធិ សម្រេចដោយចិត្ត ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ជាបុរសប្រសើរបំផុត ដែលកំពុងស្តេចចូលមក ហើយថ្វាយល្ង មួយក្តាប់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយល្ង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃល្ងមួយក្តាប់ ។ ក្នុងកប្បទី ១៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមគន្ទិយៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិលមុដ្ឋិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិលមុដ្ឋិយត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ ចង្កោដកិយត្ថេរាបទានំ

[១៧៣] មហាសមុទ្ទំ និស្សាយ វសតិ បព្វតន្តរេ

បច្ចុគ្គន្ត្វាន កាមហំ ចង្កោដកមទាសហំ ។
សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិនោ សយម្ភុស្សានុកម្បិនោ[១]
បុប្ផចង្កោដកំ ទត្វា កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ ចង្កោដកមទំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ចង្កោដកស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចង្កោដកិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចង្កោដកិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. សព្វសត្តានុកម្បិនោ ។

ចង្កោដកិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១៧៣] ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់គង់នៅត្រង់ចន្លោះភ្នំ អាស្រ័យមហាសមុទ្រ ខ្ញុំប្រាថ្នានូវបុណ្យ ក្រោកទៅទទួល ហើយបានប្រគេនប្រអប់ផ្កា លុះខ្ញុំបានប្រគេនប្រអប់ផ្កា ដល់ព្រះសយម្ភូ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណធំ ទ្រង់មានសេចក្តីអនុគ្រោះហើយ បានរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយប្រអប់ផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃប្រអប់ផ្កា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចង្កោដកិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចង្កោដកិយត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ អព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៧៤] កោណ្ឌញ្ញស្ស ភគវតោ វីតរាគស្ស តាទិនោ
អកាសសមចិត្តស្ស[១] និប្បបញ្ចស្ស ឈាយិនោ ។
សព្វមោហាតិវត្តស្ស សព្វលោកហិតេសិនោ
អព្ភញ្ជនំ មយា ទិន្នំ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ អព្ភញ្ជនមទាសហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អព្ភញ្ជនស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ បណ្ណរសេ កប្បេ ចិរប្បោ នាម[២] ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អព្ភញ្ជនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. អាកាសសមចិត្តស្ស ។ ២ ម. ចិរប្បោ នាម ។

អព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១៧៤] ខ្ញុំបានថ្វាយថ្នាំបន្តក់ភ្នែក ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមកោណ្ឌញ្ញៈ ព្រះអង្គមានរាគៈទៅប្រាសហើយ ជាតាទិបុគ្គល មានព្រះទ័យមិនអាក្រក់ មិនមានដំណើរយឺតយូរគឺកិលេស ព្រះអង្គមានឈាន ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវមោហៈទាំងពួង ទ្រង់ស្វែងរកប្រយោជន៍ ដល់សត្វលោកទាំងពួង ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រ ។ ក្នុងកប្បប្រមាណមិនបាន អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយថ្នាំបន្តក់ភ្នែក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃថ្នាំបន្តក់ភ្នែក ។ ក្នុងកប្បទី ១៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមវិរប្បៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរាបទាន ។

២១៣

បញ្ចមំ ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទានំ

[១៧៤] ឧទុម្ពរេ វសន្តស្ស និយតេ បណ្ណសន្ថរេ
វុត្ថោកាសោ មយា ទិន្នោ សមណស្ស មហេសិនោ ។
តិស្សស្ស ទិបទិន្ទស្ស លោកនាថស្ស តាទិនោ
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន សន្ថរឹ បុប្ផសន្ថរំ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ករឹ បុប្ផសន្ថរំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សន្ថរស្ស ឥទំ ផលំ ។
ឥតោ ចុទ្ទសកប្បម្ហិ អហោសឹ មនុជាធិបោ
ឯកអញ្ជលិកោ នាម ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកញ្ជលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកញ្ជលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១៧៥] ខ្ញុំបានប្រគេនឱកាសជាទីនៅ លើកម្រាលស្លឹកឈើដែលខ្ញុំតាំងទុក ដល់ព្រះសមណៈ (ព្រះនាមតិស្សៈ) ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណធំ កាលគង់នៅជិតដើមល្វា ។ ខ្ញុំផ្គង អញ្ជលី ហើយក្រាលកម្រាលផ្កា ថ្វាយព្រះតិស្សសម្ពុទ្ធជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាទីពឹងនៃសត្វលោក ជាតាទិបុគ្គល ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកម្រាលផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកម្រាល ។ ក្នុងកប្បទី ១៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ជាធំជាងពួកមនុស្ស ព្រះនាមឯកអញ្ជលិកៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកញ្ជលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ បោត្ថទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៧៦] សត្ថារំ ធម្មមារព្ភ សង្ឃញ្ចាបិ មហេសិនោ
ពោត្ថទានំ មយា ទិន្នំ ទក្ខិណេយ្យេ អនុត្តរេ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពោត្ថទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពោត្ថទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បោត្ថទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ចិតកបូជកត្ថេរាបទានំ

[១៧៧] ចន្ទភាគានទីតីរេ អនុសោតំ វជាមហំ
សត្ត មាលុវបុប្ផានិ ចិតកាពេបយឹ អហំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ ចិតកំ យំ អបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ចិតបូជាយិទំ ផលំ ។

បោត្ថទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៧៦] ខ្ញុំប្រារព្ធនូវព្រះសាស្តាផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង បានប្រគេនបោត្ថទាន (សំពត់ស្លឹកឈើ) ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធមហេសី ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ដ៏ប្រសើរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបោត្ថទាន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបោត្ថទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បោត្ថទាយកត្ថេរាបទាន ។

ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១៧៧] ខ្ញុំដើរទៅកាន់ទីបណ្តោយខ្សែទឹក លើឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា ខ្ញុំបានយកផ្កាជ្រៃ ៧ ដាក់បូជាជើងថ្ករ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាជើងថ្ករ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាជើងថ្ករ ។

អដ្ឋមំ អាលុវទាយកត្ថេរាបទានំ

សត្តសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ បជិជក្ខសជាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ[១] ។
បដិសង្ខិជា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចិតកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចិតកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ អាលុវទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៧៨] បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ មហាសិន្ធុ សុទស្សនោ
តត្ថទ្ទសំ វីតរាគំ សម្បភាសំ[២] សុទស្សនំ ។
បរមោបសមេ យុត្តំ ឋិស្វា វិម្ហិតមានសោ
អាលុវំ តស្ស បាទាសឹ បសន្នោ សេហិ បាណិហិ ។

---

១ ម. សត្តាសុំ ចក្កវត្តិនោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. សុបភាសំ ។

ក្នុងកប្បទី ៦៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមបដិជគ្គៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិតកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ។

អាលុវទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១៧៨] មានស្ទឹងធំមួយ ឈ្មោះសុទស្សនៈ នៅក្បែរភ្នំហិមពាន្ត ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុទស្សនៈ មានរស្មីល្អ ទ្រង់ប្រាសចាកពាគៈ គង់នៅក្បែរស្ទឹងនោះ ។ លុះខ្ញុំឃើញព្រះអង្គ ប្រកបក្នុងសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ យ៉ាងក្រៃលែង ខ្ញុំមានចិត្តសង្វេគជ្រះថ្លា បានថ្វាយវល្លិភ្នំ ជាខ្សែស្បៀង ដល់ព្រះសុទស្សនៈអង្គនោះ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ អាលុវមទាសហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អាលុវស្ស ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាលុវទាយកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អាលុវទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ បុណ្ឌរីកត្ថេរាបទានំ

[១៧៩] រោមសោ នាម នាមេន សយម្ភូ សប្បភោ[១] តទា
បុណ្ឌរីកំ មយា ទិន្នំ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ បុណ្ឌរីកមទាឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុណ្ឌរីកស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---
១ ម. សុព្វតោ ។

ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយវល្លិកំ្ព ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃវល្លិកំ្ព ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាលុវទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អាលុវទាយកត្ថេរាបទាន ។

បុណ្ឌរីកត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១៧៩] ក្នុងកាលនោះ ព្រះសយម្ភូ ព្រះនាមរោមសៈ មានរស្មីល្អ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយផ្កាឈូកស ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កាឈូកស ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយឈូកស ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុណ្ឌរីកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុណ្ឌរីកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ តរណិយត្ថេរាបទានំ

[១៨០] មហាបថម្ហិ វិសមេ សេតុ ការាបិតំ មយា
តរណាត្ថាយ លោកស្ស បសន្នោ សេហិ ចាណិភិ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សេតុ ការិតំ មយា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សេតុទានស្សិទំ ផលំ ។
បញ្ចបញ្ញាសិតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ សមោគតោ[១]
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តរណិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តរណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. សមោគធោ ។

បានឮថា ព្រះបុណ្ណរីកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុណ្ណរីកត្ថេរាបទាន ។

តរណិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១៨០] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានស្ថាបនាស្ពាន ត្រង់ផ្លូវធំ ដែលមានជង្ហុក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការឆ្លង នៃសត្វលោក ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានស្ថាបនាស្ពាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យស្ពាន ។ ក្នុងកប្បទី ៥៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមសមោគតៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតរណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តរណិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

សោវណ្ណំ តិលមុដ្ឋិ ច ចង្កោដកាព្ភញ្ជមញ្ជលិ
ចោត្តកោ ចិតមាលុពោ ឯកបុណ្ឌរិ សេតុជា
ទ្វេចត្តាឡីស គាថាយោ គណិតាយោ វិភាវិហិ ។

សុវណ្ណពិព្វោហានវគ្គោ អដ្ឋវីសតិមោ ។

ឯកាទសមំ ភាណវារំ ។

ឧទ្ទាន

សុវណ្ណពិព្វោហនិយត្ថេរាបទាន ១ តិលមុដ្ឋិយត្ថេរាបទាន ១ ចង្កោដកិយត្ថេរាបទាន ១ អព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរាបទាន ១ ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទាន ១ បោត្ថទាយកត្ថេរាបទាន ១ ចិត-កបូជកត្ថេរាបទាន ១ អាលុវទាយកត្ថេរាបទាន ១ បុណ្ឌរីក-ត្ថេរាបទាន ១ តរណិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៤២ ដែលអ្នកប្រាជ្ញរាប់ហើយ ។

ចប់ សុវណ្ណពិព្វោហនវគ្គ ទី ២៨ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ១១ ។

ឯកូនត្តឹសោ បណ្ណទាយកវគ្គោ

បឋមំ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៨១] បណ្ណសាលេ និសិន្នោម្ហិ បណ្ណភោជនភោជនោ
ឧបវិដ្ឋញ្ច មំ សន្តំ ឧបគញ្ឆិ មហាឥសិ ។
សិទ្ធត្ថោ លោកបជ្ជោតោ សព្វលោកតិកិច្ឆកោ
តស្ស បណ្ណំ មយា ទិន្នំ និសិន្នស្ស បណ្ណសន្ថរេ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បណ្ណមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បណ្ណទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បណ្ណទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បណ្ណទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បណ្ណទាយកវគ្គ ទី ២៩

បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១៨១] ខ្ញុំអង្គុយនៅក្នុងបណ្ណសាលា កំពុងបរិភោគស្លឹកឈើជាភោជន ព្រះសម្ពុទ្ធជាមហាឥសី ស្តេចចូលមករកខ្ញុំ ដែលកំពុងអង្គុយ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ជាប្រទីបក្នុងលោក ព្រះអង្គជាអ្នករក្សា នូវសត្វលោកទាំងអស់ ខ្ញុំបានថ្វាយស្លឹកឈើចំពោះព្រះអង្គ ដែលទ្រង់គង់នៅលើកម្រាលស្លឹកឈើ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយស្លឹកឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយស្លឹកឈើ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបណ្ណទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ ផលទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៨២] សិនេរុសមសង្កាសោ ធរណីធរសាទិសោ[១]
វុដ្ឋហិត្វា សមាធិម្ហា ភិក្ខាយ មមុបដ្ឋិតោ ។
ហរីតកំ អាមលកំ អម្ពំ ជម្ពុំ វិភេទកំ
កោលំ ភល្លាតកំ ពេល្វំ ផារុសកផលានិ ច ។
សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិស្ស សព្វលោកានុកម្បិនោ
តញ្ច សព្វំ មយា ទិន្នំ វិប្បសន្នេន ចេតសា
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
សត្តបញ្ញាសិតោ កប្បេ ឯកជ្ឈោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ធរណីសមសាទិសោ ។

ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

[១៨២] ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថ មានព្រះទ័យសន្តោស ស្មើដោយភ្នំសិនេរុ ឬក៏ប្រហែលដោយធរណី ស្តេចចេញចាកសមាធិ ហើយទ្រង់ស្តេចចូលទៅរកខ្ញុំដើម្បីភិក្ខា ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានប្រគេនផ្លែឈើទាំងអស់នោះគឺ ផ្លែសម៉កន្ទួតព្រៃ ស្វាយ ព្រីង ផ្លែសម៉ពិភេទក៍ ពុទ្រា រាក់ខ្មៅ ស្រគំញោ និងផ្លែមាក់ប្រាង ដល់ព្រះមហេសីព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ព្រះអង្គមានសេចក្តីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោកទាំងពួង ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែឈើ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមឯកជ្ឈៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

២២១

តតិយំ បច្ចុគ្គមនិយត្ថេរាបទានំ

[១៨៣] សីហំ យថា វនចរំ និសភាជានិយំ យថា
កកុធំ វិលសន្តំវ អាគច្ឆន្តំ នរាសភំ ។
សិទ្ធត្ថំ លោកបជ្ជោតំ សព្វលោកតិកិច្ឆកំ
អកាសឹ បច្ចុគ្គមនំ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ[១] កប្បេ បច្ចុគ្គញ្ឆឹ នរាសភំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បច្ចុគ្គមនិទំ ផលំ ។
សត្តវីសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
បរិវារេតិ នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បច្ចុគ្គមនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បច្ចុគ្គមនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ឯកនវុតិតោ ។

បច្ចុគ្គមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១៨៣] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានធ្វើនូវការក្រោកទទួលព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ព្រះអង្គជាប្រទីបក្នុងលោក ជាអ្នករក្សាសត្វលោកទាំងពួង ទ្រង់ជានរាសភៈ ទ្រង់ស្តេចមក ដូចសត្វសីហៈត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃ ឬដូចនិសភអាជានេយ្យ ឬក៏ដូចលំពង់ថ្វាន់ដ៏ល្វាសល្វន់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានក្រោកទទួលព្រះនរាសភៈ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការក្រោកទទួល ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមបរិវារៈ ជាធំជាងជន ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបច្ចុគ្គមនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បច្ចុគ្គមនិយត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ ឯកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៨៤] ទក្ខិណម្ហិ ទុវារម្ហិ បិសាចោ អាសហន្តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ បីតរំសីវ ភាណុមំ ។
វិបស្សិស្ស នរគ្គស្ស សព្វលោកហិតេសិនោ
ឯកបុប្ផំ មយា ទិន្នំ ទ្វិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឯកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១៨៤] *កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាបិសាចនៅត្រង់ទ្វារខាងត្បូង បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គមិនមានធូលីគឺរាគៈ ដូចជាព្រះអាទិត្យមានរស្មីលឿង ។ ខ្ញុំបានថ្វាយផ្កាមួយ ចំពោះព្រះវិបស្សី ព្រះអង្គប្រសើរជាងនរៈ ទ្រង់ស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ដល់សត្វលោកទាំងពួង ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ប្រកបដោយតាទិគុណ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។*

បានឮថា ព្រះឯកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

២២៣

បញ្ចមំ មយវបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៨៤] ឯកម្ហា នទិយា តីរេ សយម្ភូ អបរាជិតោ
សមាធឹ សោ សមាបន្នោ វិប្បសន្នោ អនាវិលោ ។
និស្វា បសន្នោ សុមនោ សម្ពុទ្ធំ អបរាជិតំ
ពាហំ មយវបុប្ផេន សយម្ភុំ បូជយឹ តទា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មយវបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មយវបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

មយរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១៨៥] ព្រះសយម្ភូ ដែលពួកមារផ្ចាញ់មិនបាន មានឥន្ទ្រិយដ៏ថ្វាស្អាត មិនមានកករល្អក់ ព្រះអង្គទ្រង់ចូលកាន់សមាធិ ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងនម្មទា ។ កាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធដែលពួកមារផ្ចាញ់មិនបាន ហើយបូជាព្រះសយម្ភូអង្គនោះ ដោយផ្កាមយរព្រឹក្ស ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមយរបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មយរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទានំ

[១៨៦] រថិយំ បដិបជ្ជន្តំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ
ទិបទិន្ទំ មហានាគំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។
បក្កោសាបិយតស្សាហំ[១] សព្វលោកហិតេសិនោ
ឧបដ្ឋាកោ មយា ទិន្នោ សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិនោ ។
បដិគ្គហេត្វាន សម្ពុទ្ធោ និយ្យាទេសិ មហាមុនិ[២]
ឧដ្ឋាយ អាសនា តម្ហា បក្កាមិ ចាចិនាមុខោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ ឧបដ្ឋាកមទំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧបដ្ឋានស្សិទំ ផលំ ។
សត្តបញ្ញាសិតោ កប្បេ ពលសេនសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ម. បក្កាមិ សតុសស្សាហំ ។ ២ ម. មហាឥសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៨៦] ខ្ញុំបានឃើញព្រះមហានាគ ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ជានរាសភៈ គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ស្តេចទៅតាមច្រក ។ ខ្ញុំបានថ្វាយឧបដ្ឋាកម្នាក់ដល់ព្រះមហេសី ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ដែលខ្ញុំបានឲ្យគេនិមន្ត ព្រះអង្គស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ ដល់សត្វលោកទាំងពួង ។ ព្រះសម្ពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញប្រសើរ ទ្រង់ទទួលហើយប្រគល់ឲ្យខ្ញុំវិញ ទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈនោះ មានព្រះភក្ត្របែរចេញទៅកាន់បាចីនទិស ហើយទ្រង់ចៀសចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយឧបដ្ឋាក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយឧបដ្ឋាក ។ ក្នុងកប្បទី ៥៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមពលសេនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧបដ្ឋាយិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ អបទានិយត្ថេរាបទានំ

[១៨៧] អបទានំ សុគតានំ កិត្តយឹហំ មហេសិនំ
បាទេ ច សិរសា វន្ទឹ បសន្នោ សេហិ បាណិហិ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ អបទានំ បកិត្តយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អបទានិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អបទានិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បានឮថា ព្រះឧបដ្ឋាយិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ។

អបទានិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១៨៧] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា សម្តែងនូវអបទាន (រឿង) របស់ព្រះសុគតទាំងឡាយ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះបាទាទាំងគូ ដោយត្បូងនិងដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានសម្តែង នូវអបទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសម្តែង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអបទានិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អបទានិយត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ សត្តាហបព្វជិតត្ថេរាបទានំ

[១៨៨] វិបស្សិស្ស ភគវតោ សង្ឃេ សក្កតមានិតោ
ព្យសនំ មេ អនុប្បត្តំ ញាតិភេទោ[១] បុរេ អហុ
បព្វជ្ជំ ឧបគន្ត្វាន ព្យសនុបសមាយហំ
សត្តាហាភិរតោ តត្ថ សត្ថុសាសនកម្យតា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យមហំ បព្វជឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បព្វជ្ជាយ ឥទំ ផលំ ។
សត្តសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ សត្ត អាសុំ មហិប្បតី
សុនេក្ខម្មាតិ ញាយន្តិ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តាហបព្វជិតោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តាហបព្វជិតត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ញាតិថេរោ ។

សត្តាហបព្វជិតត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១៨៨] ក្នុងកពមុន មានព្រះសង្ឃរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ដែលទេវតានិងមនុស្សធ្វើសក្ការៈ រាប់អានហើយ ខ្ញុំឯងក៏ដល់នូវសេចក្តីវិនាស បានបែកចាកពួកញាតិ ខ្ញុំចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីរម្ងាប់ទុក្ខព្រួយព្រោះសេចក្តីវិនាសនោះ ខ្ញុំត្រេកអរក្នុងផ្នួសនោះ អស់ ៧ ថ្ងៃ ព្រោះប្រាថ្នាបំពេញកិច្ចក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបួស ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃបព្វជ្ជា ។ ក្នុងកប្បទី ៦៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ជាម្ចាស់ផែនដី គេតែងស្គាល់ថា ព្រះបាទសុនេក្ខម្មៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសត្តាហបព្វជិតត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សត្តាហបព្វជិតត្ថេរាបទាន ។

២២៧

នវមំ ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទានំ

[១៨៩] វេជម្ហិនីតិ[១] មេ នាមំ បិតុ សន្តំ មមំ តទា
មម ហត្ថំ គហេត្វាន ឧបានយិ មហាមុនឹ
ឥមេ មំ ឧទ្ទិសិយន្តិ ពុទ្ធា លោកគ្គនាយកា
តេហំ ឧបដ្ឋិំ សក្កច្ចំ បសន្នោ សេហិ បាណិហិ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ ពុទ្ធេ បរិចរឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧបដ្ឋានស្សិទំ ផលំ ។
តេវីសម្ហិ ឥតោ កប្បេ ចតុរោ អាសុ ខត្តិយា
សមណុបដ្ឋកា នាម ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. វេដម្ភិនីតិ ។

ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១៨៩] កាលនោះ ខ្ញុំឈ្មោះវេធម្មិនី បិតារបស់ខ្ញុំក៏ឈ្មោះវេធម្មិនីដែរ បិតាខ្ញុំដឹកដៃខ្ញុំចូលទៅរកព្រះមហាមុនី ឯព្រះមហាមុនី សម្ដែងប្រាប់ខ្ញុំថា ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយនេះ ជាអគ្គនាយកក្នុងលោក ខ្ញុំជ្រះថ្លា បានបម្រើព្រះពុទ្ធទាំងនោះ ដោយគោរព ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបម្រើព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបម្រើ ។ ក្នុងកប្បទី ២៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ មានព្រះនាមសមណុបដ្ឋាកៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ បុព្វង្គមនិយត្ថេរាបទានំ

[១៩០] ចុល្លាសីតិសហស្សានិ បព្វជិម្ហ អកិញ្ចនា
តេសំ បុព្វង្គមោ អាសឹ ឧត្តមត្ថស្ស បត្តិយា ។
សភាគា សមោហា(១) ចេតេ វិប្បសន្នមនាវិលំ
ឧបដ្ឋហឹសុ សក្កច្ចំ បសន្នា សេហិ បាណិហិ ។
ខីណាសវា វន្តទោសា កតកិច្ចា អនាសវា
ផរឹសុ មេត្តចិត្តេន សយម្ភូ អបរាជិតា ។
តេសំ ឧបដ្ឋហិត្វាន សម្ពុទ្ធានំ បដិស្សតោ
មរណញ្ច អនុប្បត្តា ទេវត្តញ្ច អគម្ហសេ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សីលមនុបាលយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សញ្ញមស្ស ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ម. សភាវា ។

បុព្វង្គមនិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១៩០] ពួកយើង ៨៤.០០០ នាក់ មិនមានសេចក្តីកង្វល់ បានបួសហើយ ដើម្បីសម្រេចនូវប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំឯង ជាប្រធាន របស់កុលបុត្រទាំងនោះ ។ ឯកុលបុត្រទាំងនុ៎ះនៅ មានរាគៈនិងមោហៈ តែមានចិត្តជ្រះថ្លា បានបម្រើព្រះសម្ពុទ្ធ ដែលមានឥន្ទ្រិយថ្លាស្អាត មិនមានកករល្អក់ ដោយគោរព ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ព្រះសយម្ភូទាំងឡាយដែលពួកមារ ផ្ចាញ់មិនបាន ព្រះអង្គជាព្រះខីណាស្រព មានទោសៈខ្ចាក់ ចោលហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើរួចហើយ មិនមានអាសវៈ តែងផ្សាយមេត្តាចិត្ត ។ ពួកយើងបានបម្រើព្រះសម្ពុទ្ធ ទាំងនោះ ដោយសេចក្តីកោតក្រែង លុះដល់មរណៈក៏បាន ទៅកាន់អត្តភាពជាទេវតា ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានរក្សាសីល ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសង្រួមក្នុងសីល ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

២២៩

ឧទ្ទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុព្វង្គមនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុព្វង្គមនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

បណ្ណំ ផលំ ឧក្កមិយោ ឯកបុប្ផី ច មាឃវោ
ឧបដ្ឋាកោបទានញ្ច បព្វជ្ជា ច ឧបដ្ឋិតំ ។
បុព្វង្គមោ ច គាថាយោ អដ្ឋតាឡីស កិត្តិតា ។

បណ្ណទាយកវគ្គោ ឯកូនត្តឹសោ ។

បានឮថា ព្រះបុព្វង្គមនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុព្វង្គមនិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ១ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ បច្ចុគ្គមនិយត្ថេរាបទាន ១ ឯកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មឃវបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ១ អបទានិយត្ថេរាបទាន ១ សត្តាហបព្វជិតត្ថេរាបទាន ១ ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ១ បុព្វង្គមនិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៤៨ ដែលអ្នកប្រាជ្ញសម្តែងទុកហើយ ។

ចប់ បណ្ណទាយកវគ្គ ទី ២៩ ។

តឹសោ ចិតកបូជកវគ្គោ

បឋមំ ចិតកបូជកត្ថេរាបទានំ

[១៩១] អជិតោ នាម នាមេន អហោសឹ ព្រាហ្មណោ តទា
អាហុតឹ យិដ្ឋុកាមោហំ នានាបុប្ផំ សមានយឹ ។
ជលន្តំ ចិតកំ ទិស្វា សិខិនោ លោកពន្ធុនោ
តញ្ច បុប្ផំ សមានេត្វា ចិតកេ ឱកិរឹ អហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តវីសេ ឥតោ កប្បេ សត្តាសុំ មនុជាធិបា
សុបជ្ជលិតនាមា តេ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចិតកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចិតកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចិតកបូជកវគ្គ ទី ៣០

ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១៩១] *កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះអជិតៈ ខ្ញុំប្រាថ្នានឹងបូជានូវគ្រឿងបូជា បានប្រមូលផ្កាផ្សេង ៗ ។ ខ្ញុំឃើញដើមថ្កុវ ដែលកំពុងរុងរឿង របស់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមសិខី ព្រះអង្គជាផៅពង្សនៃសត្វលោក ហើយយកផ្កានោះមករោយរាយចុះត្រង់ដើមថ្កុវ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ជាធំជាងពួកមនុស្ស ព្រះនាមសុបជ្ជលិតៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។*

បានឮថា ព្រះចិតកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ។

២៣១

ទុតិយំ បុប្ផធារកត្ថេរាបទានំ

[១៩២] វាកចីរធរោ អាសឹ អជិនុត្តរវាសនោ

អភិញ្ញា បញ្ច និព្វត្តា ចន្ទស្ស បរិមជ្ជកោ ។

វិបស្សឹ លោកបជ្ជោតំ ទិស្វា អភិគតំ មមំ

បារិច្ឆត្តកបុប្ផានិ ធារេសឹ សត្ថុនោ អហំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិធារយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ធារណាយ ឥទំ ផលំ ។

សត្តាសីតិម្ហិតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ មហីបតិ

សមន្តធរណោ នាម ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុប្ផធារកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុប្ផធារកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បុប្ផធារកត្ថេរាបទាន ទី ២

[១៩២] ខ្ញុំស្លៀកសំពត់សម្បកឈើ ដណ្តប់សំពត់ស្បែកខ្លា ញុំាំងអភិញ្ញា ៥ ឲ្យកើត ជាអ្នកស្ទាបអង្អែលព្រះចន្ទ្របាន ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះវិបស្សី ព្រះអង្គបំភ្លឺលោក ដែលកំពុងស្តេចមកកាន់សំណាក់របស់ខ្ញុំ ទើបខ្ញុំបាំងផ្កាបារិច្ឆត្តកព្រឹក្សថ្វាយព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបាំងផ្កាថ្វាយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបាំងផ្កា ។ ក្នុងកប្បទី ៨៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះនាមសមន្តធរណៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុប្ផធារកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុប្ផធារកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ ឆត្តទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៩៣] បុត្តោ មម បព្វជិតោ កាសាយវសនោ តទា
សោ ច ពុទ្ធត្តសម្បត្តោ និព្វុតោ លោកបូជិតោ ។
វិចិនន្តោ សកំ បុត្តំ អាគមំ[១] បច្ឆតោ មមំ[២]
និព្វុតស្ស មហន្តស្ស ចិតកំ អគមាសហំ ។
បគ្គយ្ហ អញ្ជលឹ តត្ថ វន្ទិត្វា ចិតកំ អហំ
សេតច្ឆត្តញ្ច បគ្គយ្ហ អារោបេសឹ អហំ តទា ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ឆត្តមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឆត្តទានស្សិទំ ផលំ ។
បញ្ចវីសេ ឥតោ កប្បេ សត្ត អាសុំ ជនាធិបា
មហារហសនាមា តេ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឆត្តទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឆត្តទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. អគមំ ។ ២ ម. អហំ ។

ឆត្តទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១៩៣] ក្នុងកាលនោះ កូនរបស់ខ្ញុំបួស ស្លៀកសំពត់កាសាយៈ កូនខ្ញុំនោះបានដល់ភាពជាព្រះពុទ្ធ ដែលសត្វលោកបូជា បានបរិនិព្វានហើយ ។ ខ្ញុំស្វែងរកកូនរបស់ខ្លួន ក៏ទៅកាន់ដើមថ្កុរ របស់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាកូនរបស់ខ្ញុំ ដែលបរិនិព្វានហើយ នៅខាងក្រោយអារាម ។ កាលនោះ ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលី ថ្វាយបង្គំដើមថ្កុរត្រង់កន្លែងនោះ ហើយខ្ញុំកាន់ស្វេតច្ឆត្រថ្វាយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាឆត្រ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយឆត្រ ។ ក្នុងកប្បទី ២៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ជាធំជាងជន ព្រះនាមមហារហៈ ដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឆត្តទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឆត្តទាយកត្ថេរាបទាន ។

២៣៣

ចតុត្ថំ សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[១៩៤] អនុគ្គតម្ហិ អាទិច្ចេ បសាទោ វិបុលោ អហុ
ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស លោកម្ហិ បាតុភាវេ មហេសិនោ ។
សទ្ទមស្សោសហំ[១] តត្ថ ន ច បស្សាមិ តំ ជិនំ
មរណញ្ច អនុប្បត្តោ ពុទ្ធសញ្ញមនុស្សរឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សទ្ទសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សទ្ទសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. ឃោសមស្សោសហន្តិ ទិស្សតិ ។

សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១៩២] កាលព្រះអាទិត្យមិនទាន់រះឡើង សេចក្ដីជ្រះថ្លាយ៉ាងខ្លាំង ចំពោះព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ក៏កើតមានប្រាកដ ក្នុងលោក ។ ខ្ញុំបានឮសំឡេងប្រកាសថា ព្រះពុទ្ធត្រាស់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែខ្ញុំឥតបានឃើញព្រះជិនស្រីនោះឡើយ លុះដល់ខ្ញុំជិតនឹងមរណកាល ខ្ញុំបានចាប់ក្លឹកនឹកដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បាននូវពុទ្ធសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសទ្ទសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ គោសីសនិក្ខេបកត្ថេរាបទានំ

[១៩៤] អារាមទ្វារា និក្ខម្ម គោសីសំ សន្ថតំ មយា
អនុភោមិ សកំ កម្មំ បុព្វកម្មស្សិទំ ផលំ ។
អាជានិយា រថជរា សិន្ធវា សីឃវាហនា
អនុភោមិ សព្វមេតំ គោសីសស្ស ឥទំ ផលំ ។
អហោ ការំ បរមការំ សុខេត្តេ សុកតំ មយា
សង្ឃេ កតស្ស ការស្ស ន អញ្ញំ កលមគ្ឃតិ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សីសំ សន្ថរឹ អហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សន្ថរស្ស ឥទំ ផលំ ។
បញ្ចសត្តតិកប្បម្ហិ សុបតិដ្ឋិតនាមកោ
ឯកោ អាសឹ មហាតេជោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

គោសីសនិក្ខេបកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១៩៥] ខ្ញុំបានក្រាលកម្រាលទ្រនាប់ជើង ចេញអំពីទ្វារអារាម (ថ្វាយចំពោះសង្ឃ) ខ្ញុំបានទទួលកុសលកម្មរបស់ខ្លួននេះ នេះជាផលនៃបុញ្ញកម្ម ។ ខ្ញុំបាននូវពាហនៈទាំងអស់នុ៎ះ គឺសេះអាជានេយ្យ មានសន្ទុះដូចខ្យល់ និងសេះសិន្ធពជាពាហនៈដ៏លឿន នេះជាផលនៃកម្រាលទ្រនាប់ជើង ។ ឱ! គ្រឿងសក្ការៈជាសក្ការៈដ៏ថ្លៃថ្លា ដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយដោយប្រពៃ ចំពោះបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ល្អ គ្រឿងសក្ការៈដទៃមិនដល់មួយចំណិតនៃសក្ការៈ ដែលខ្ញុំធ្វើចំពោះសង្ឃឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានក្រាលកម្រាលទ្រនាប់ជើង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកម្រាល ។ ក្នុងកប្បទី ៧៥ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមសុបតិដ្ឋិតៈ ទ្រង់មានតេជៈច្រើន មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា គោសីសនិក្ខេបកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

គោសីសនិក្ខេបកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ បទបូជកត្ថេរាបទានំ

[១៩៦] បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ   អហោសឹ កិន្នរោ តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ   បីតរំសីវ ភាណុមំ ។
ឧបេតោបិ តទា ពុទ្ធំ   វិបស្សឹ លោកនាយកំ
ចន្ទនំ តគរំ វាបិ   ចាទេ ឱសិញ្ចហំ តទា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បទំ អភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   បទបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បទបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បទបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បានឮថា ព្រះគោសីសនិក្ខេបកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ គោសីសនិក្ខេបកត្ថេរាបទាន ។

បទបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៩៦] កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាកិន្នរ នៅនាភ្នំហិមពាន្ត បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រាសចាកធូលីគឺរាគៈ ដូចជាព្រះអាទិត្យមានរស្មីលឿង ។ កាលនោះ ខ្ញុំចូលទៅរកព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ព្រះអង្គជានាយកនៃសត្វលោក ហើយស្រោចនូវខ្លឹមចន្ទន៍និងក្រស្នា លើព្រះបាទាក្នុងកាលនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះបាទា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាព្រះបាទា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបទបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បទបូជកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ ទេសកិត្តិកត្ថេរាបទានំ

[១៩៧] ឧបសាឡ្ហកនាមោហំ អហោសឹ ព្រាហ្មណោ តទា
កាននំ វនមោគយ្ហ លោកនាថំ នរាសភំ
ទិស្វាន វន្ទិ បាទេសុ លោកហុតិបដិគ្គហំ
បសន្នចិត្តំ មំ ញត្វា ពុទ្ធោ អន្តរធាយថ ។
កាននា អភិនិក្ខម្ម ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរឹ
តទ្ទេសំ កិត្តយិត្វាន កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទេសមភិកិត្តយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទេសកិត្តិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទេសកិត្តិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទេសកិត្តិកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១៩៧] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះឧបសាល្ហកៈ ខ្ញុំដើរចូលទៅក្នុងព្រៃធំ បានឃើញព្រះលោកនាថ ជានរាសភៈ គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជារបស់សត្វ-លោក ហើយខ្ញុំថ្វាយបង្គំទៀបព្រះបាទា ព្រះពុទ្ធទ្រង់ជ្រាបថាខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ ក៏ស្តេចបាត់ទៅ ។ ខ្ញុំចេញចាកព្រៃធំនោះ ក៏បានរលឹកនឹកដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំបានសរ-សើរនូវប្រទេសនោះ ហើយរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានពោលសរសើរនូវប្រទេស ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះទេសកិត្តិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទេសកិត្តិកត្ថេរាបទាន ។

២៣៧

អដ្ឋមំ សរណគមនិយត្ថេរាបទានំ

[១៩៨] បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ អហោសឹ លុទ្ទកោ តទា
វិបស្សឹ អទ្ទសំ ពុទ្ធំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។
ឧបាសិត្វាន សម្ពុទ្ធំ វេយ្យាវច្ចមកាសហំ
សរណញ្ច ឧបាគញ្ឆិំ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សរណំ អគញ្ឆហំ[១]
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សរណាយ ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សរណគមនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សរណគមនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. សរណំ ឱបគច្ឆហំ ។

សរណាគមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១៩៨] កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រានព្រៃ នៅនាភ្នំហិមពាន្ត បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ព្រះអង្គជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ។ ខ្ញុំចូលទៅជិតព្រះសម្ពុទ្ធ ធ្វើនូវការបម្រើ ទាំងបានថ្វាយខ្លួនជាឧបាសក ដល់សរណៈ (ក្នុងសំណាក់) នៃព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ប្រកបដោយតាទិគុណ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានដល់សរណៈ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសរណៈ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសរណាគមនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សរណាគមនិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ

[១៩៩] រោមសោ នាម នាមេន ទានវោ ឥតិ វិស្សុតោ
អម្ពបិណ្ឌោ មយា ទិន្នោ វិបស្សិស្ស មហេសិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ អម្ពមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អម្ពទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អម្ពបិណ្ឌិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ អនុសំសាវកត្ថេរាបទានំ

[២០០] បិណ្ឌាយ ចរមានាហំ វិបស្សឹ អទ្ទសំ ជិនំ
ឧឡុង្កភិក្ខំ អទាសឹ និបកិទ្ធស្ស តាទិនោ ។

អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១៩៩] ខ្ញុំឈ្មោះរោមសៈ តែគេស្គាល់រាល់គ្នាថាទានវៈ ខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែស្វាយមួយដុំ ដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្លែស្វាយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែស្វាយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ។

អនុសំសាវកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[២០០] ខ្ញុំបានឃើញព្រះជិនស្រី ព្រះនាមវិបស្សី កំពុងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត បានថ្វាយចង្ក្រាន់មួយវែក ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់ប្រកបដោយតាទិគុណ ។

២៣៩

ឧទ្ទានំ

បសន្នចិត្តោ សុមនោ អភិវាទេសហំ តទា
អនុសំសាវយឹ ពុទ្ធំ ឧត្តមត្ថស្ស បត្តិយា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ អនុសំសាវយឹ អហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អនុសំសាវនាផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អនុសំសាវកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អនុសំសាវកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

ចិតកំ ចារិឆត្តញ្ច សទ្ទំ គោសីសសន្ថរំ
បទំ បទេសំ សរណំ អម្ពោសំសាវកោបិច
សត្តតាឡីសគាថាយោ[១] គណិតាយោ វិភាវិហិ ។

ចិតកបូជកវគ្គោ តឹសោ ។

១ ម. អដ្ឋតាឡីសគាថាយោតិ ទិស្សតិ ។

កាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយបង្គំ ពោលសរសើរព្រះពុទ្ធ ដើម្បីសម្រេចនូវប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានសរសើរព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអនុសំសាវកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អនុសំសាវកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ១ បុប្ផធារកត្ថេរាបទាន ១ ឆត្តទាយកត្ថេរាបទាន ១ សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ គោសីសនិក្ខេបកត្ថេរាបទាន ១ បទបូជកត្ថេរាបទាន ១ ទេសកិត្តិកត្ថេរាបទាន ១ សរណាគមនិយត្ថេរាបទាន ១ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ១ អនុសំសាវកត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៤៧ ដែលពួកអ្នកប្រាជ្ញរាប់ហើយ ។

ចប់ ចិតកបូជកវគ្គ ទី ៣០ ។

អថ វគ្គុទ្ទានំ

កណិការោ ហត្ថិទោ អាលម្ពនទកាសនំ
តុវរំ ថោមកោ ចេវ ឧក្ខេបំ សីសុបធានំ ។
បណ្ណទោ ចិតបូជី ច គាថាយោ ចេវ សព្វសោ
ចត្តារិ ច សតានីហ ឯកបញ្ញាសមេវ ច ។
បញ្ចវីស សតា សព្វា ទ្វាសត្តតិ តទុត្តរិ
តីស សតានំ បទានំ គណិតា អត្ថទស្សិភិ ។

តតិយំ សតកំ សមត្តំ ។

មួយទៀត ឧទ្ទាននៃវគ្គ

កណិការបុប្ផិយវគ្គ ១ ហត្ថិវគ្គ ១ អាលម្ពនទាយកវគ្គ ១ ឧទកាសនទាយិវគ្គ ១ តុវរទាយិវគ្គ ១ ថោមកវគ្គ ១ ឧក្ខេបវគ្គ ១ សីសុបធានវគ្គ ១ បណ្ណទាយវគ្គ ១ ចិតកបូជកវគ្គ ១ ក្នុងវគ្គនេះ មានគាថា ៤៥១ ដោយសព្វគ្រប់ ។ គាថាទាំងអស់ ១២៥ ផង លើសពីនោះ ៧២ ទៀតផង នៃបទ ១៣០ ដែលអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកឃើញនូវប្រយោជន៍ បានរាប់ឃើញហើយ ។

ចប់ សតកៈ ទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុតិយោ ភាគោ

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកាទសមោ ភិក្ខាទាយិវគ្គោ

ភិក្ខាទាយិវគ្គេ *បឋមំ ភិក្ខាទាយកត្ថេរាបទានំ* *១*

ទុតិយំ ញាណសញ្ញិកត្ថេរាបទានំ *២*

តតិយំ ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទានំ *៣*

ចតុត្ថំ បទបូជកត្ថេរាបទានំ *៤*

បញ្ចមំ មុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ *៦*

ឆដ្ឋមំ ឧទកបូជកត្ថេរាបទានំ *៧*

សត្តមំ នឡមាលិយត្ថេរាបទានំ *៨*

អដ្ឋមំ អាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរាបទានំ *១០*

នវមំ ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទានំ *១១*

ទសមំ រេណុបូជកត្ថេរាបទានំ *១៣*

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទុតិយភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា **ទំព័រ**

ភិក្ខាទាយិវគ្គ ទី ១១

ភិក្ខាទាយិវគ្គ *ភិក្ខាទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១* ១

ញាណសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ទី ២ .... ២

ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទាន ទី ៣ .... ៣

បទបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៤ .... ៥

មុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥ .... ៦

ឧទកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦ .... ៧

នឡមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... ៨

អាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨ .... ១០

ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩ .... ១១

រេណុបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១០ .... ១៣

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ទ្វាទសមោ មហាបរិវារវគ្គោ

មហាបរិវារវគ្គេ បឋមំ មហាបរិវារត្ថេរាបទានំ.............................. ១៥

ទុតិយំ សុមង្គលត្ថេរាបទានំ ១៦

តតិយំ សរណគមនិយត្ថេរាបទានំ ១៨

ចតុត្ថំ ឯកាសនិយត្ថេរាបទានំ ២០

បញ្ចមំ សុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ........................ ២២

ឆដ្ឋំ ចិតកបូជកត្ថេរាបទានំ ២៣

សត្តមំ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទានំ ២៥

អដ្ឋមំ មគ្គសញ្ញកត្ថេរាបទានំ.............................. ២៦

នវមំ បច្ចុបដ្ឋានសញ្ញកត្ថេរាបទានំ ២៨

ទសមំ ជាតិបូជកត្ថេរាបទានំ.............................. ២៩

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

មហាបរិវារវគ្គ ទី ១២

មហាបរិវារវគ្គ មហាបរិវារត្ថេរាបទាន ទី ១ .... ១៥

សុមង្គលត្ថេរាបទាន ទី ២ .... ១៦

សរណាគមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣ .... ១៨

ឯកាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៤ .... ២០

សុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥ .... ២២

ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦ .... ២៣

ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... ២៥

មគ្គសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៨ .... ២៦

បច្ចុបដ្ឋានសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៩ .... ២៨

ជាតិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១០ .... ២៩

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

តេរសមោ សេរេយ្យវគ្គោ

សេរេយ្យវគ្គេ បឋមំ សេរេយ្យកត្ថេរាបទានំ.............................. ៣២

ទុតិយំ បុប្ផថូបិយត្ថេរាបទានំ.............................. ៣៣

តតិយំ បាយាសទាយកត្ថេរាបទានំ.................... ៣៦

ចតុត្ថំ គន្ធោទកិយត្ថេរាបទានំ............................ ៣៨

បញ្ចមំ សម្មុខាថវិកត្ថេរាបទានំ.......................... ៣៩

ឆដ្ឋំ កុសុមាសនិយត្ថេរាបទានំ............................ ៤២

សត្តមំ ផលទាយកត្ថេរាបទានំ.......................... ៤៤

អដ្ឋមំ ញាណសញ្ញកត្ថេរាបទានំ........................ ៤៦

នវមំ គន្ធបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ................................ ៤៧

ទសមំ បទុមបូជកត្ថេរាបទានំ............................. ៤៨

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

សេរេយ្យវគ្គ ទី ១៣

សេរេយ្យវគ្គ *សេរេយ្យកត្ថេរាបទាន ទី ១* ៣២

បុប្ផថូបិយត្ថេរាបទាន ទី ២ .... ៣៣

បាយាសទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣ .... ៣៦

គន្ធោទកិយត្ថេរាបទាន ទី ៤ .... ៣៨

សម្មុខាថវិកត្ថេរាបទាន ទី ៥ .... ៣៩

កុសុមាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៦ .... ៤២

ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... ៤៤

ញាណសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៨ .... ៤៦

គន្ធបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៩ .... ៤៧

បទុមបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១០ .... ៤៨

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ចុទ្ទសមោ សោភិតវគ្គោ

សោភិតវគ្គេ *បឋមំ សោភិតត្ថេរាបទានំ* ៥១
ទុតិយំ សុទស្សនត្ថេរាបទានំ ៥២
តតិយំ ចន្ទនបូជកត្ថេរាបទានំ ៥៤
ចតុត្ថំ បុប្ផឆទនិយត្ថេរាបទានំ ៥៥
បញ្ចមំ រហោសញ្ញិកត្ថេរាបទានំ ៥៧
ឆដ្ឋំ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ............................... ៥៨
សត្តមំ អត្ថសន្ទស្សកត្ថេរាបទានំ.......................... ៥៩
អដ្ឋមំ ឯករំសិយត្ថេរាបទានំ ៦១
នវមំ សាលទាយកត្ថេរាបទានំ ៦២
ទសមំ ផលទាយកត្ថេរាបទានំ ៦៣

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

សោភិតវគ្គ ទី ១៤

សោភិតវគ្គ *សោភិតត្ថេរាបទាន ទី ១ .... ៥១*

សុទស្សនត្ថេរាបទាន ទី ២ .... ៥២

ចន្ទនបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៣ .... ៥៤

បុប្ផឆទនិយត្ថេរាបទាន ទី ៤ .... ៥៥

រហោសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ទី ៥ .... ៥៧

ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦ .... ៥៨

អត្ថសន្ទស្សកត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... ៥៩

ឯករំសិយត្ថេរាបទាន ទី ៨ .... ៦១

សាលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩ .... ៦២

ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០ .... ៦៣

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

បណ្ណរសមោ ឆក្កវគ្គោ

ឆក្កវគ្គេ បឋមំ អធិចត្តិយត្តេរាបទានំ.................................. ៦៤
ទុតិយំ ថម្ភារោបកត្តេរាបទានំ................................ ៦៦
តតិយំ វេទិការកត្តេរាបទានំ.................................. ៦៧
បតុត្ថំ សបរិវារិយត្តេរាបទានំ ៦៨
បញ្ចមំ ឧម្មាបុប្ផិយត្តេរាបទានំ................................ ៦៩
ឆដ្ឋំ អនុលោមទាយកត្តេរាបទានំ ៧០
សត្តមំ មគ្គទាយកត្តេរាបទានំ ៧១
អដ្ឋមំ ផលទាយកត្តេរាបទានំ................................ ៧២
នវមំ វដំសកិយត្តេរាបទានំ..................................... ៧៣
ទសមំ បល្លង្កទាយកត្តេរាបទានំ ៧៥

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ឆត្តវគ្គ ទី ១៥

ឆត្តវគ្គ អធិច្ឆត្តិយត្ថេរាបទាន ទី ១ .... ៦៤
ថម្ភារោបកត្ថេរាបទាន ទី ២................................. ៦៦
វេទិការកត្ថេរាបទាន ទី ៣.................................. ៦៧
សបរិវារិយត្ថេរាបទាន ទី ៤.................................. ៦៨
ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥.................................. ៦៩
អនុលោមទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦ .... ៧០
មគ្គទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... ៧១
ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨................................. ៧២
វដំសកិយត្ថេរាបទាន ទី ៩ .... ៧៣
បល្លង្កទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០ .... ៧៤

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

សោឡសមោ ពន្ទុជីវកវគ្គោ

ពន្ទុជីវកវគ្គេ បឋមំ ពន្ទុជីវកត្ថេរាបទានំ ៧៧

ទុតិយំ តម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ៧៨

តតិយំ វីថិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ ៧៩

ចតុត្ថំ កក្ការុបូជកត្ថេរាបទានំ ៨០

បញ្ចមំ មន្ទារវបុប្ផបូជកត្ថេរាបទានំ ៨១

ឆដ្ឋំ កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ.................................... ៨២

សត្តមំ តិណសូលកត្ថេរាបទានំ ៨៣

អដ្ឋមំ នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ៨៤

នវមំ បុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ................................ ៨៥

ទសមំ កុមុទទាយកត្ថេរាបទានំ.............................. ៨៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ពន្ទុជីវកវគ្គ ទី ១៦

ពន្ទុជីវកវគ្គ ពន្ទុជីវកត្ថេរាបទាន ទី ១.................................... ៧៧
តម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ២.................................... ៧៨
វីថិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទាន ទី ៣.................................... ៧៩
កក្ការុបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៤.................................... ៨០
មន្ទារវបុប្ផបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៥.................................... ៨១
កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦.................................... ៨២
តិណសូលកត្ថេរាបទាន ទី ៧.................................... ៨៣
នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨.................................... ៨៤
បុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៩.................................... ៨៥
កុមុទទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០.................................... ៨៦

មាតិកាបត្ថានិ

មាតិកា អង្កេ

សត្តរសមោ សុបារិចរិយវគ្គោ

សុបារិចរិយវគ្គេ បឋមំ សុបារិចរិយត្ថេរាបទានំ............................ ៨៩

ទុតិយំ កណវេរបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ....................... ៩០

តតិយំ ខជ្ជកទាយកត្ថេរាបទានំ............................ ៩១

ចតុត្ថំ ទេសបូជកត្ថេរាបទានំ............................... ៩២

បញ្ចមំ កណិការច្ឆទនិយត្ថេរាបទានំ.................. ៩៣

ឆដ្ឋំ សប្បិទាយកត្ថេរាបទានំ............................... ៩៤

សត្តមំ សុចិកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ.......................... ៩៥

អដ្ឋមំ ទុស្សទាយកត្ថេរាបទានំ............................ ៩៦

នវមំ សមាទបកត្ថេរាបទានំ................................ ៩៧

ទសមំ បញ្ចង្គុលិយត្ថេរាបទានំ........................... ៩៨

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

សុបារិចរិយវគ្គ ទី ១៧

សុបារិចរិយវគ្គ សុបារិចរិយត្ថេរាបទាន ទី ១............................ ៨៩

កណវេរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ២........................ ៩០

ខជ្ជទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣............................ ៩១

ទេសបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៤............................... ៩២

កណិការច្ឆទនិយត្ថេរាបទាន ទី ៥.................... ៩៣

សប្បិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦............................ ៩៤

សុធិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧.......................... ៩៥

ទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨............................ ៩៦

សមាទបកត្ថេរាបទាន ទី ៩.............................. ៩៧

បញ្ចង្គុលិយត្ថេរាបទាន ទី ១០.......................... ៩៨

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

អដ្ឋារសមោ កុមុទវគ្គោ

កុមុទវគ្គេ *បឋមំ កុមុទមាលិយត្ថេរាបទានំ*........................... ១០១
ទុតិយំ និស្សេណីទាយកត្ថេរាបទានំ.................... ១០២
តតិយំ រត្តិយបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ............................ ១០៣
ចតុត្ថំ ឧទបានទាយកត្ថេរាបទានំ........................ ១០៤
បញ្ចមំ សីហាសនទាយកត្ថេរាបទានំ................... ១០៥
ឆដ្ឋំ មគ្គទត្តិកត្ថេរាបទានំ.................................... ១០៦
សត្តមំ ឯកទីបិយត្ថេរាបទានំ.............................. ១០៧
អដ្ឋមំ មណិបូជកត្ថេរាបទានំ.............................. ១០៨
នវមំ តិកិច្ឆកត្ថេរាបទានំ..................................... ១០៩
ទសមំ សង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរាបទានំ........................... ១១០

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

កុមុទវគ្គ ទី ១៨

កុមុទវគ្គ

កុមុទមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ១ .... ១០១

និស្សេណីទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២ .... ១០២

រត្តិយបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣ .... ១០៣

ឧទបានទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤ .... ១០៤

សីហាសនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥ .... ១០៥

មគ្គទត្តិកត្ថេរាបទាន ទី ៦ .... ១០៦

ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... ១០៧

មណិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៨ .... ១០៨

តិកិច្ឆកត្ថេរាបទាន ទី ៩ .... ១០៩

សង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរាបទាន ទី ១០ .... ១១០

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកូនវីសតិមោ កុដជបុប្ផិយវគ្គោ

កុដជបុប្ផិយវគ្គេ បឋមំ កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ១១២

ទុតិយំ ពន្ធុជីវកត្ថេរាបទានំ ១១៣

តតិយំ កោតុម្ពរិយត្ថេរាបទានំ ១១៤

ចតុត្ថំ បញ្ចហត្ថិយត្ថេរាបទានំ ១១៥

បញ្ចមំ ឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរាបទានំ ១១៦

ឆដ្ឋំ ពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរាបទានំ ១១៧

សត្តមំ ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទានំ ១១៨

អដ្ឋមំ តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ១២០

នវមំ ឯកចារិយត្ថេរាបទានំ ១២១

ទសមំ តិវណ្ដិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ១២២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា **ទំព័រ**

កុដជបុប្ផិយវគ្គ ទី ១៩

កុដជបុប្ផិយវគ្គ *កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១* ១១២

ពន្ធុជីវកត្ថេរាបទាន ទី ២ .... ១១៣

កោតុម្ពរិយត្ថេរាបទាន ទី ៣ .... ១១៤

បញ្ចហត្ថិយត្ថេរាបទាន ទី ៤............................. ១១៥

ឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥....................... ១១៦

ពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦...................... ១១៧

ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... ១១៨

តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨.......................... ១២០

ឯកចារិយត្ថេរាបទាន ទី ៩................................ ១២១

តិវណ្ដិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១០......................... ១២២

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

វីសតិមោ តមាលបុប្ផិយវគ្គោ

តមាលបុប្ផិយវគ្គេ បឋមំ តមាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ....................... ១២៤

ទុតិយំ តិណសន្ថារទាយកត្ថេរាបទានំ............ ១២៥

តតិយំ ខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរាបទានំ....................... ១២៦

ចតុត្ថំ អសោកបូជកត្ថេរាបទានំ....................... ១២៧

បញ្ចមំ អង្កោលកត្ថេរាបទានំ.......................... ១២៨

ឆដ្ឋំ កិសលយបូជកត្ថេរាបទានំ....................... ១២៩

សត្តមំ តិន្ទុកទាយកត្ថេរាបទានំ....................... ១៣០

អដ្ឋមំ គិរិនេលមុដ្ឋិបូជកត្ថេរាបទានំ................ ១៣១

នវមំ តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ....................... ១៣២

ទសមំ យូថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ....................... ១៣៤

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

តមាលបុប្ផិយវគ្គ ទី ២០

តមាលបុប្ផិយវគ្គ តមាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១ .... ១២៤
តិណសន្ថារទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២ .... ១២៥
ខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរាបទាន ទី ៣ .... ១២៦
អសោកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៤ .... ១២៧
អង្កោលកត្ថេរាបទាន ទី ៥ .... ១២៨
កិសលយបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦ .... ១២៩
តិន្ទុកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... ១៣០
គិរិនេលមុដ្ឋិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៨ .... ១៣១
តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៩ .... ១៣២
យូថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១០ .... ១៣៤

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកវីសតិមោ កណិការបុប្ផិយវគ្គោ

កណិការបុប្ផិយវគ្គេ បឋមំ កណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ១៣៦

ទុតិយំ មិនេលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ១៣៧

តតិយំ កឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ១៣៨

ចតុត្ថំ តរណិយត្ថេរាបទានំ ១៣៩

បញ្ចមំ និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ..................... ១៤០

ឆដ្ឋំ ឧទកទាយកត្ថេរាបទានំ ១៤១

សត្តមំ សលឡមាលិយត្ថេរាបទានំ ១៤២

អដ្ឋមំ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ១៤៣

នវមំ អាធារទាយកត្ថេរាបទានំ ១៤៤

ទសមំ បាបនិវារិយត្ថេរាបទានំ........................ ១៤៥

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

កណិការបុប្ផិយវគ្គ ទី ២១

កណិការបុប្ផិយវគ្គ កណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១................១៣៦

មិនេលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ២......................១៣៧

កឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣..................១៣៨

តរណិយត្ថេរាបទាន ទី ៤.............................១៣៩

និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥...................... ១៤០

ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦........................ ១៤១

សលឡមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៧..................... ១៤២

កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨.....................១៤៣

អាធារទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩...................... ១៤៤

បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ទី ១០...................... ១៤៥

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ពាវីសតិមោ ហត្ថិវគ្គោ

ហត្ថិវគ្គេ បឋមំ ហត្ថិទាយកត្ថេរាបទានំ *១៤៧*

ទុតិយំ បានធិទាយកត្ថេរាបទានំ *១៤៨*

តតិយំ សច្ចសញ្ញកត្ថេរាបទានំ *១៤៩*

ចតុត្ថំ ឯកសញ្ញកត្ថេរាបទានំ *១៥០*

បញ្ចមំ រំសិសញ្ញកត្ថេរាបទានំ *១៥០*

ឆដ្ឋំ សន្ធិតត្ថេរាបទានំ *១៥២*

សត្តមំ តាលវណ្ដទាយកត្ថេរាបទានំ *១៥៣*

អដ្ឋមំ អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរាបទានំ *១៥៤*

នវមំ សប្បិទាយកត្ថេរាបទានំ *១៥៥*

ទសមំ បាបនិវារិយត្ថេរាបទានំ *១៥៧*

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ហត្ថិវគ្គ ទី ២២

ហត្ថិវគ្គ ហត្ថិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១ .... ១៤៧
បានធិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២ .... ១៤៨
សច្ចសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៣ .... ១៤៩
ឯកសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៤ .... ១៥០
រំសិសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៥ .... ១៥០
សន្ធិតត្ថេរាបទាន ទី ៦ .... ១៥២
តាលវណ្ដទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... ១៥៣
អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៨ .... ១៥៤
សប្បិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩ .... ១៥៥
បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ទី ១០ .... ១៥៧

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

តេវីសតិមោ អាលម្ពនទាយកវគ្គោ

អាលម្ពនទាយកវគ្គេ បឋមំ អាលម្ពនទាយកត្ថេរាបទានំ ១៥៩

ទុតិយំ អជិនទាយកត្ថេរាបទានំ ១៦០

តតិយំ ទ្វេរតនិយត្ថេរាបទានំ ១៦១

បតុត្ថំ អារក្ខទាយកត្ថេរាបទានំ ១៦២

បញ្ចមំ អព្យាធិកត្ថេរាបទានំ ១៦៣

ឆដ្ឋំ វកុលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ១៦៤

សត្តមំ សោវណ្ណវដំសកិយត្ថេរាបទានំ ១៦៥

អដ្ឋមំ មិញ្ជវដំសកិយត្ថេរាបទានំ ១៦៦

នវមំ សុកតាវេឡិយត្ថេរាបទានំ ១៦៧

ទសមំ ឯកវន្ទនិយត្ថេរាបទានំ ១៦៨

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

អាលម្ពនទាយកវគ្គ ទី ២៣

អាលម្ពនទាយកវគ្គ អាលម្ពនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១............ ១៥៩

អជិនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២........................... ១៦០

ទេ្វរតនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣.............................. ១៦១

អារក្ខទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤........................... ១៦២

អព្យាធិកត្ថេរាបទាន ទី ៥.................................១៦៣

វកុលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦............................. ១៦៤

សោវណ្ណវដំសកិយត្ថេរាបទាន ទី ៧................ ១៦៥

មិញ្ជវដំសកិយត្ថេរាបទាន ទី ៨........................ ១៦៦

សុកតាវេឡិយត្ថេរាបទាន ទី ៩..........................១៦៧

ឯកវន្ទនិយត្ថេរាបទាន ទី ១០.......................... ១៦៨

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ចតុត្ថីសោ ឧទកាសនទាយិវគ្គោ

ឧទកាសនទាយិវគ្គេ បឋមំ ឧទកាសនទាយកត្ថេរាបទានំ........... ១៧០

ទុតិយំ ភាជនទាយកត្ថេរាបទានំ......................... ១៧១

តតិយំ សាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ.......................... ១៧១

ចតុត្ថំ កិលញ្ជទាយកត្ថេរាបទានំ......................... ១៧២

បញ្ចមំ វេទិទាយកត្ថេរាបទានំ............................១៧៣

ឆដ្ឋំ វណ្ណការកត្ថេរាបទានំ ១៧៤

សត្តមំ បិយាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ....................... ១៧៥

អដ្ឋមំ អម្ពយាគទាយកត្ថេរាបទានំ ១៧៦

នវមំ ជគតិការកត្ថេរាបទានំ...............................១៧៧

ទសមំ វាសិទាយកត្ថេរាបទានំ............................១៧៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ឧទកាសនទាយិវគ្គ ទី ២៤

ឧទកាសនទាយិវគ្គ ឧទកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១.......... ១៧០

ភាជនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២.......................... ១៧១

សាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣.......................... ១៧១

កិលញ្ជទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤......................... ១៧២

វេទិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥ ....១៧៣

វណ្ណការកត្ថេរាបទាន ទី ៦ .... ១៧៤

បិយាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... ១៧៥

អម្ពយាគទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨ .... ១៧៦

ជគតិការកត្ថេរាបទាន ទី ៩ ....១៧៧

វាសិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០ .... ១៧៧

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

បញ្ចវីសោ តុវរទាយិវគ្គោ

តុវរទាយិវគ្គេ *បឋមំ តុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទានំ........................... ១៧៩*

ទុតិយំ នាគកេសរិយត្ថេរាបទានំ ១៧៩

តតិយំ នឡិនកេសរិយត្ថេរាបទានំ...................... ១៨០

ចតុត្ថំ វិរវិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ១៨១

បញ្ចមំ កុដិធូបកត្ថេរាបទានំ............................... ១៨២

ឆដ្ឋំ បត្តទាយកត្ថេរាបទានំ.................................១៨៣

សត្តមំ ធាតុបូជកត្ថេរាបទានំ..............................១៨៣

អដ្ឋមំ សត្តសត្តលិបុប្ផបូជកត្ថេរាបទានំ............... ១៨៤

នវមំ ពិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ........................ ១៨៥

ទសមំ ឧទ្ទាលទាយកត្ថេរាបទានំ ១៨៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

តុវរទាយិវគ្គ ទី ២៥

តុវរទាយិវគ្គ

តុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១ .... ១៧៩

នាគកេសរិយត្ថេរាបទាន ទី ២ .... ១៧៩

នឡិនកេសរិយត្ថេរាបទាន ទី ៣ .... ១៨០

វិរវិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤ .... ១៨១

កុដិធូបកត្ថេរាបទាន ទី ៥ .... ១៨២

បត្តទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦ .... ១៨៣

ធាតុបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... ១៨៣

សត្តសត្តលិបុប្ផបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៨ .... ១៨៤

ពិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៩ .... ១៨៥

ឧទ្ទាលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០ .... ១៨៦

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឆព្វីសតិមោ ថោមកវគ្គោ

ថោមកវគ្គេ *បឋមំ ថោមកត្ថេរាបទានំ* *១៨៨*
ទុតិយំ ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទានំ *១៨៩*
តតិយំ ចិតកបូជកត្ថេរាបទានំ *១៨៩*
ចតុត្ថំ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ *១៩០*
បញ្ចមំ សត្តបាដលិយត្ថេរាបទានំ *១៩១*
ឆដ្ឋំ ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទានំ *១៩២*
សត្តមំ មញ្ជរិបូជកត្ថេរាបទានំ *១៩៣*
អដ្ឋមំ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ *១៩៤*
នវមំ កុដិទាយកត្ថេរាបទានំ *១៩៥*
ទសមំ អគ្គបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ *១៩៦*

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ថោមកវគ្គ ទី ២៦

ថោមកវគ្គ *ថោមកត្ថេរាបទាន ទី ១ .... ១៨៨*

ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២ .... ១៨៩

ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៣ .... ១៨៩

ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤ .... ១៩០

សត្តបាដលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥ .... ១៩១

ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦ .... ១៩២

មញ្ជរិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... ១៩៣

បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨ .... ១៩៤

កុដិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩ .... ១៩៥

អគ្គបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១០ .... ១៩៦

មាតិកាបត្ថានិ

មាតិកា អង្កេ

សត្តវីសោ បទុមុក្ខេបវគ្គោ

បទុមុក្ខេបវគ្គេ បឋមំ អាកាសុក្ខិបិយត្ថេរាបទានំ ១៩៨

ទុតិយំ តេលមក្ខិយត្ថេរាបទានំ ១៩៩

តតិយំ អឌ្ឍចន្ទិយត្ថេរាបទានំ ២០០

ចតុត្ថំ ទីបទាយកត្ថេរាបទានំ ២០១

បញ្ចមំ វិឡាលិទាយកត្ថេរាបទានំ ២០២

ឆដ្ឋំ មច្ឆទាយកត្ថេរាបទានំ ២០៣

សត្តមំ ជវហំសកត្ថេរាបទានំ ២០៤

អដ្ឋមំ សលឡបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ២០៥

នវមំ ឧបាគតហាសនិយត្ថេរាបទានំ ២០៦

ទសមំ តរណិយត្ថេរាបទានំ ២០៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

បទុមុក្ខេបវគ្គ ទី ២៧

បទុមុក្ខេបវគ្គ *អាកាសុក្ខិបិយត្ថេរាបទាន ទី ១* *១៩៨*

តេលមក្ខិយត្ថេរាបទាន ទី ២ .... *១៩៩*

អឌ្ឍចន្ទិយត្ថេរាបទាន ទី ៣ .... *២០០*

ទីបទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤ .... *២០១*

វិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥ .... *២០២*

មច្ឆទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦ .... *២០៣*

ជវហង្សកត្ថេរាបទាន ទី ៧ .... *២០៤*

សលឡបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨ .... *២០៥*

ឧបាគតហាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៩ .... *២០៦*

តរណិយត្ថេរាបទាន ទី ១០ .... *២០៧*

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

អដ្ឋវីសតិមោ សុវណ្ណពិញ្ញោហានវគ្គោ

សុវណ្ណពិញ្ញោហានវគ្គេ បឋមំ សុវណ្ណពិញ្ញោហានិយត្ថេរាបទានំ....... ២០៩

ទុតិយំ តិលមុដ្ឋិយត្ថេរាបទានំ.............................. ២១០

តតិយំ ចង្កោដកិយត្ថេរាបទានំ............................ ២១១

ចតុត្ថំ អព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរាបទានំ........................ ២១២

បញ្ចមំ ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទានំ ២១៣

ឆដ្ឋំ បោត្ថទាយកត្ថេរាបទានំ................................ ២១៤

សត្តមំ ចិតកទាយកត្ថេរាបទានំ............................ ២១៤

អដ្ឋមំ អាលុវទាយកត្ថេរាបទានំ ២១៥

នវមំ បុណ្ឌរីកត្ថេរាបទានំ.................................... ២១៦

ទសមំ តរណិយត្ថេរាបទានំ ២១៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

សុវណ្ណពិញ្ញោហនវគ្គ ទី ២៨

សុវណ្ណពិញ្ញោហនវគ្គ សុវណ្ណពិញ្ញោហនិយត្ថេរាបទាន ទី ១....... ២០៩

តិលមុដ្ឋិយត្ថេរាបទាន ទី ២............................ ២១០

ចង្កោដកិយត្ថេរាបទាន ទី ៣........................... ២១១

អព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤....................... ២១២

ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥............................២១៣

បោត្ថទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦........................... ២១៤

ចិតកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧.......................... ២១៤

អាលុវទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨.......................... ២១៥

បុណ្ឌរីកត្ថេរាបទាន ទី ៩................................. ២១៦

តរណិយត្ថេរាបទាន ទី ១០............................. ២១៧

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកូនត្តឹសោ បណ្ណទាយកវគ្គោ

បណ្ណទាយកវគ្គេ បឋមំ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ ២១៩

ទុតិយំ ផលទាយកត្ថេរាបទានំ ២២០

តតិយំ បច្ចុគ្គមនិយត្ថេរាបទានំ ២២១

ចតុត្ថំ ឯកបុត្តិយត្ថេរាបទានំ ២២២

បញ្ចមំ មឃវបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ ២២៣

ឆដ្ឋំ ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទានំ.............................. ២២៤

សត្តមំ អបទានិយត្ថេរាបទានំ ២២៥

អដ្ឋមំ សត្តាហបព្វជិតត្ថេរាបទានំ ២២៦

នវមំ ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទានំ ២២៧

ទសមំ បុព្វង្គមនិយត្ថេរាបទានំ ២២៨

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

បណ្ណទាយកវគ្គ ទី ២៩

បណ្ណទាយកវគ្គ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១........................ ២១៩

ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២......................... ២២០

បច្ចុគ្គមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣........................ ២២១

ឯកបុត្តិយត្ថេរាបទាន ទី ៤............................ ២២២

មឃវបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥.........................២២៣

ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ទី ៦........................... ២២៤

អបទានិយត្ថេរាបទាន ទី ៧.......................... ២២៥

សត្តាហបព្វជិតត្ថេរាបទាន ទី ៨.................... ២២៦

ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ទី ៩........................២២៧

បុព្វង្គមនិយត្ថេរាបទាន ទី ១០...................... ២២៨

២៦០

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

តឹសោ ចិតកបូជកវគ្គោ

ចិតកបូជកវគ្គេ បឋមំ ចិតកបូជកត្ថេរាបទានំ..........................២៣០
ទុតិយំ បុប្ផធារកត្ថេរាបទានំ ២៣១
តតិយំ ឆត្តទាយកត្ថេរាបទានំ..........................២៣២
ចតុត្ថំ សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទានំ..........................២៣៣
បញ្ចមំ គោសីសនិក្ខេបកត្ថេរាបទានំ................២៣៤
ឆដ្ឋំ បទបូជកត្ថេរាបទានំ................................២៣៥
សត្តមំ ទេសកិត្តិកត្ថេរាបទានំ..........................២៣៦
អដ្ឋមំ សរណាគមនិយត្ថេរាបទានំ....................២៣៧
នវមំ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ..........................២៣៨
ទសមំ អនុសំសាវកត្ថេរាបទានំ........................២៣៨

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ចិតកបូជកវគ្គ ទី ៣០

ចិតកបូជកវគ្គ *ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១*........................២៣០

បុប្ផធារកត្ថេរាបទាន ទី ២..........................២៣១

ឆត្តទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣........................២៣២

សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៤........................២៣៣

គោសីសនិក្ខេបកត្ថេរាបទាន ទី ៥................២៣៤

បទបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦............................២៣៥

ទេសកិត្តិកត្ថេរាបទាន ទី ៧........................២៣៦

សរណាគមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៨..................២៣៧

អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ទី ៩.......................២៣៨

អនុសំសាវកត្ថេរាបទាន ទី ១០.....................២៣៨